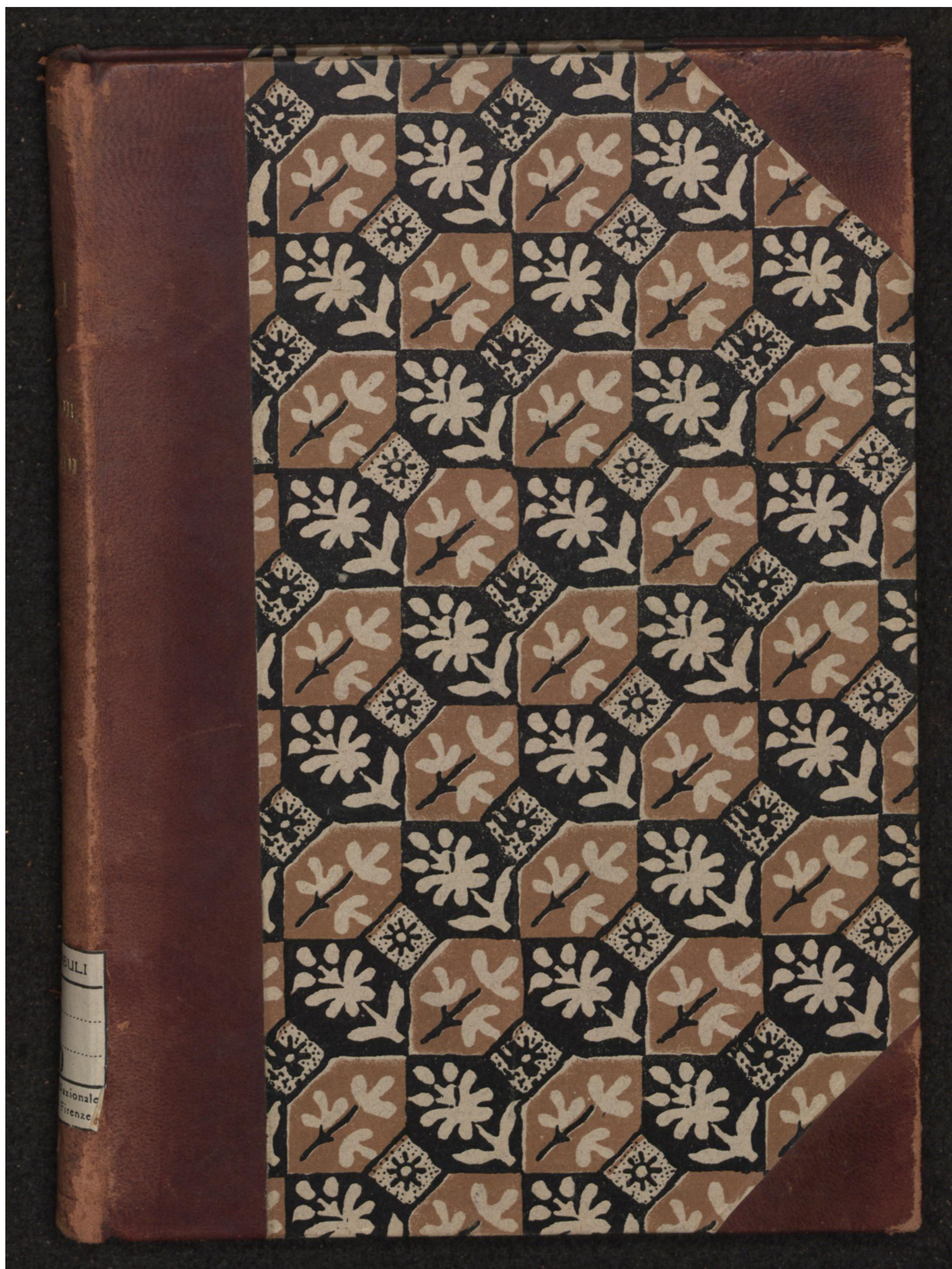
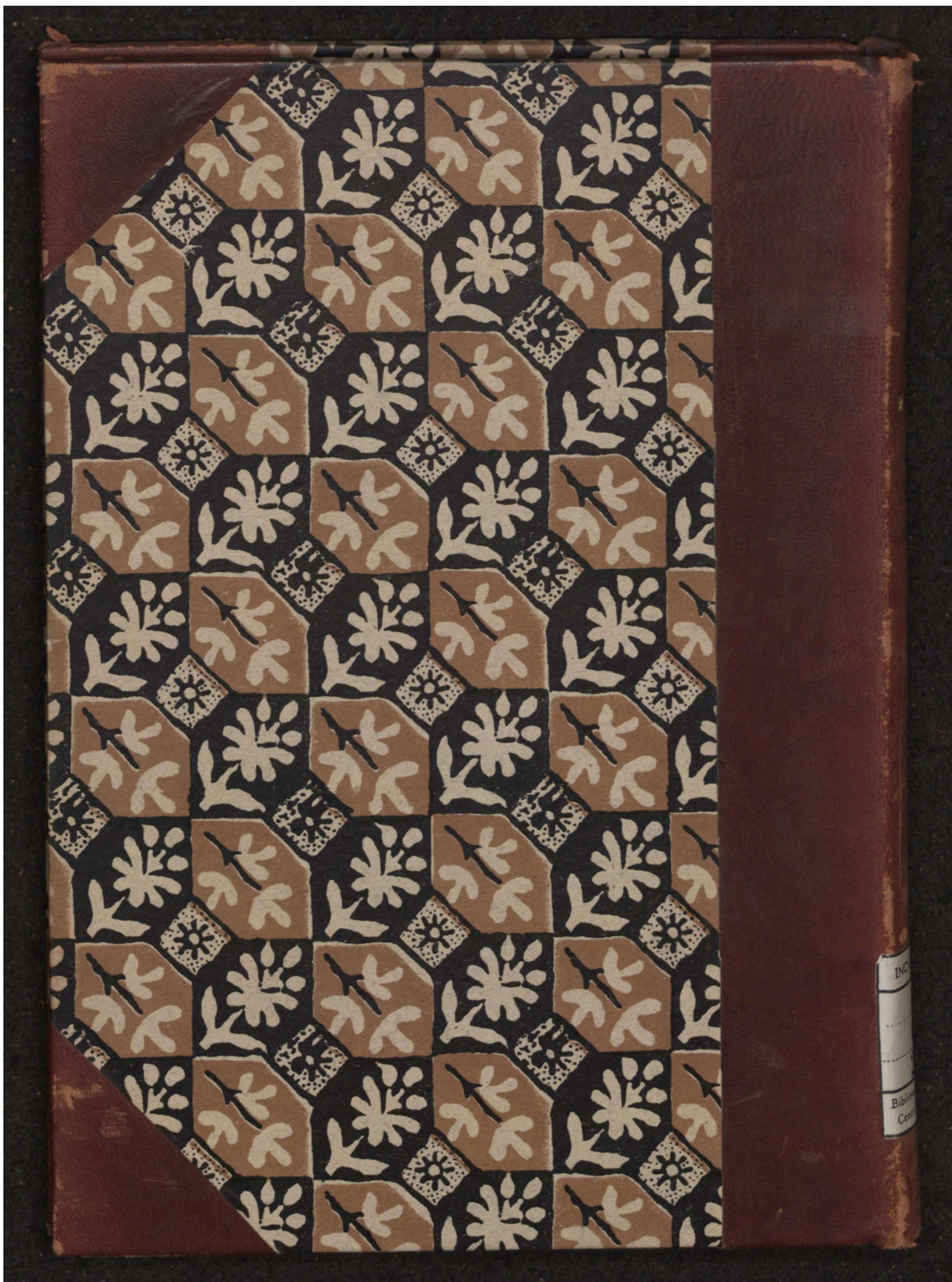

BULI
zionale
Firenze

SOLINI
DE
MEMOR
MUNDI
INCUNABULI
6
29

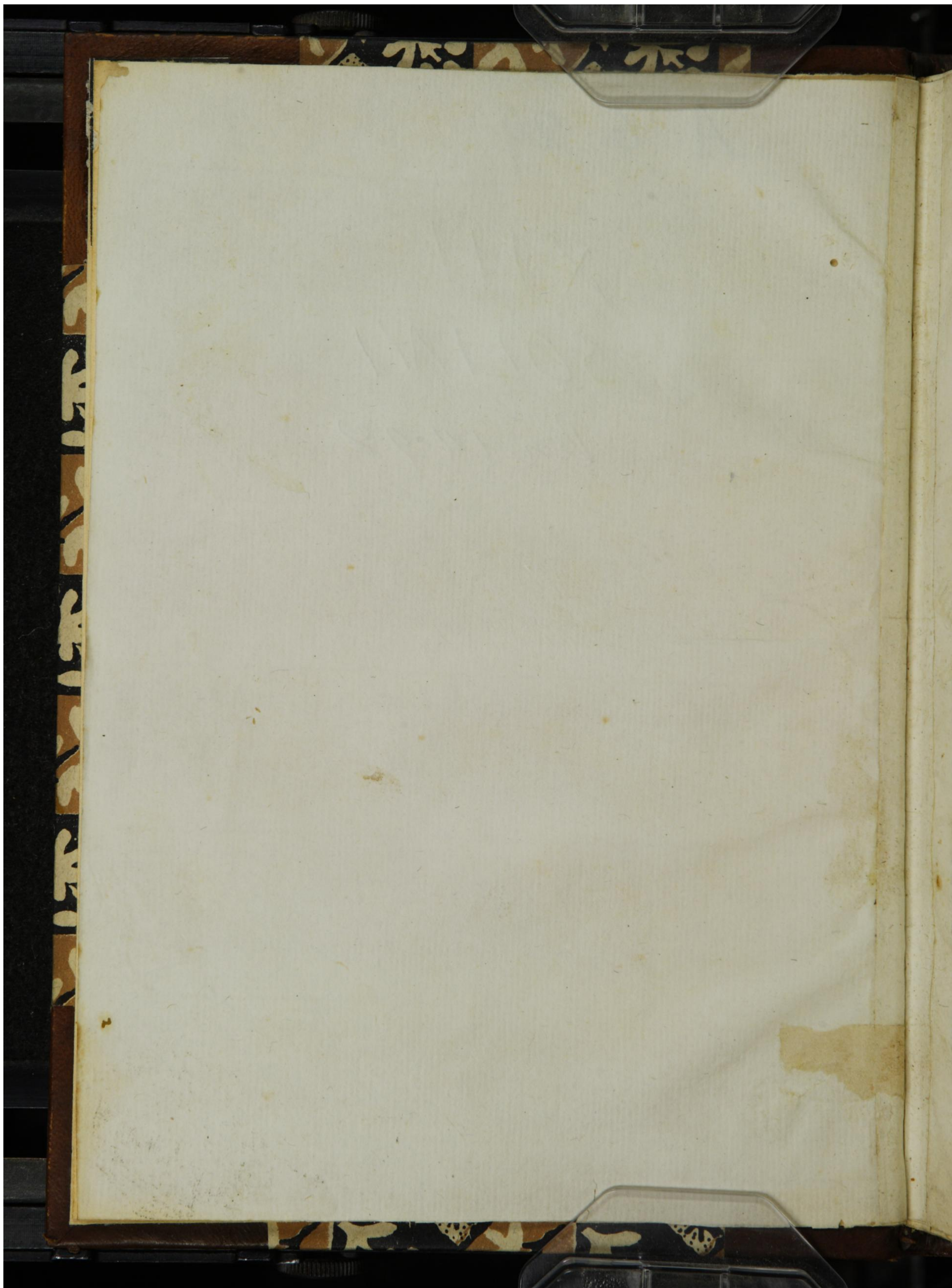

XIII
SOLINI
Ven. 1498

Solinus De Memoralibus Mundi

CAIIVLII. Solini rerum memorabilium colectaneæ. Solinus Autino Salutem.

c Vm & Aurium clementia: & optimarum artium studiis præstare te cæteris sentiam. Idq; oppido expertus de beniuolentia tua nihil temere perceperim: reputaui examen opusculi istius tibi potissimum dare: cuius uel idustria promptus suffragium uel benignitas ueniam spondebatur faciliorem Liber est ad compẽdium præparatus: quantunq; ratio passa est: ita moderate repressus: ut nec prodiga sit in eo copia: nec damnosa cõcinitas. Cui si animum proprius intenderis uelut fermentum cognitionis magis ei inesse: quam bradiuisse loquentiæ deprehendes. Exquisitis enim aliquot uoluminibus stulatgiume impendio fateor: ut a notioribus referrem pedem. & remotis thesagesimorarer. Locorum commemoratio plurimum tenet in quam partem fert me inclinatiõem uniuersa materies: quorum commeminisse ita uisum est ut inclytos terrarum situs: & insignes tractus maris seruata orbis distinctione suo quoq; ordini redderemus'. Inseruimus: pleraq; differenter congruentia: ut si nihil aliud saltem ipsa uarietas legentum fastidio mederetur. Inter hæc hominum & animalium naturas expressimus: additis paucis de arboribus. Et lapidibus exoticis: de extimarum gentium formis: de ritu dissono abditarum nationum. nonnullis etiam dignis memoratu quæ prætermittere in curiosum uidebatur: quorum auctoritas quod in primis industriæ tuæ insinuatum uelim: descriptoribus manat receptissimis. quid enim afferre nouum possimus quod proprium nostrum esse possit: cũ nihil omiserit antiquitatis diligẽtia quod in tactum ad hoc usq; æui permaneret. Quapropter quæso ne de præsenti tempore editiõis istius fidem libres quoniam quid uestigia monere ueteris persecuti opiniones uniuersas eligere maluimus: potius q̃ inuocare Ita si qua ex istis secus q̃ opto in animum tuum uenerint des uelim infantiæ meæ ueniam: nam constantia ueritatis penes eos est quos secuti sumus: sicut ergo qui corporum formas æmulantur postpositis quæ reliqua sunt ante omnia effigiant modum capitis: nec prius lineas destinant in membra alia q̃ ab ipsa ut ita dicam figurarum arce auspicium faciant incohandi. Nos quoque a capite orbis: idest ab urbe Roma principium capsemus: quãuis nihil super erat relinquerint doctissimi auctores: quod in nouũ nostrũ præconiũ poscit suscitari: ac superuacuũ pene sit religere tramitẽ decursum tot animalibus tamen prorsus dissimulata sit originẽ eius quãta ualẽus perseq̃mur fide: quod ante oĩa demittere in pectus tuum uel in ac scribere.

De origine & temporibus urbis Romæ & mensibus & diebus intercalaribus. Capitulum.I.

s VNT qui uelint urbis romæ uocabulum ab Euādro primū datū: cū opidū ibi offendisset: qd extructū antea ualentiā dixerat inuētus latina seruataq; significatione impositi prius nois Romā græcæ idest ualentiā noiatā: quā arcades qui in excelsa parte mōtis habuissent: deriuatū deinceps ut tutissima urbiū arces uocarētur. Heraclidi placet troia capta quosdā ex achiuis in ea loca ubi nūc roma est deuenisse per tyberim: deinde suadente Roma nobilissima captiuarū: quæ his comes erat incensis nauibus posuisse sedes: instruxisse mœnia: & oppidū ab ea romā uocauisse. Agathocles scribit Romā nō captiuā ut supradictū est fuisse: sed ascanio nata Aeneæ neptē appellationis istius cām fuisse. Traditur etiam propriū romæ nomē: uerū tamē uetitū publicari: quod quidā in quo minus inclaresceret cerimoniarū arcana sanxerūt ut hoc pacto notitiā eius aboleret fides placitæ taciturnitatis Deniq; Valerius Soräus qd cōtra interdictū id eloqui ausus si ob meritū profanæ uocis neci datus. iter antiqssimas sane religiōes sacellū colitur angeronæ: cui sacrificatur ante diē. xii. Kaleñ. ianuarias: q̄ diua præsul silentii ipsius prænexo obsignatoq; ore simulacrum habet.

De temporibus urbis conditæ. Capitulum.ii.

a Mbiguitatū q̄stio nos excitauit: q; q̄dā ibi multo añ romulū cōdita sint. Quippe arā herculis quā uouerat si amissas boues reppisset pūito Caco patri iuētori dicauit: q̄ Cacus hītauit locū: cui saline nomē ē: ubi trigemia nūc porta: Hic ut Cælius tradit cū a tarchōte thyrrhēo ad quē legatus uenerat missus Marsiæ regi socio megale phryge custodiæ foret datus. Frustatus uicula uñ uenerat rediit: p̄sidiis āplioribus occupato circa uulturnū & cāpaniā regno dū tractat ēt ea q̄ cōcesserāt i arcadū iura duce Hercule: q tūc forte aderat opp̄ssus ē Magalē sabini recepūt disciplinā augurādi ab eo docti. Suo quoq; numini idē Hercules īstituit arā: q̄ maxima apud pōtifices hētur: cū se ex Nicostrata Euādri matre: q̄ a uaticinio carmētis dicta ē īmortalē cōperisset Cōceptū ēt itra qd ritus sacrorum factis bouicidiis docuit potitios. Sacellū Herculis in boario foro ē in quo argumēta & cōuiuii & maiestatis ipsius remanēt: Nam diuinitus neq; muscis illo neq; canibus ingressus ē Eteni cū uisceratione sacrificolis daret mu cariū deū dicit īmp̄catus: clauā uero in aditu reliquisse: cuius oliatū refugerāt cāes. Id usq; nūc durat. Aedē etiā q̄ Saturni ærariū fert comites eius conciderūt in honorē Saturni: quē cultorē regiōis illius agnouerūt extitisse. Iidē ex mōte capitolinū saturnū noiauerūt. castelli quoq; qd excitauerant

portã appellauerũt saturniã:q̃ postmodũ pãdana uocitata ẽ. Pars etiã capitolini mõtis infima habitaculũ Carmentæ fuit:ubi & Carmentis nũc fanũ est: aqua carmentali portæ nomen datũ est. Palatinũ nemo dubitauit quin arcades hẽat auctores:a quibus primũ pallantũ opidũ cõstitutũ.qd aliquãdiu obrigines habitauerũt: & ꝓpter incõmodũ uicinæ paludis quã p̃ter fluens thyberis fecerat profecti rheate postmodũ reliquerũt. Sunt qui uelint a balatibus oium mutata littera uel a Pale pastorali dea:aut ut Silẽus probat ab.Hiperborea Pallãtis filia q̃ Hercules ibi cõpressisse uisui est nomen monti adoptatũ.Sed quãquã ista sic cõgruãt palã est prospero illi augurio deberi romani nominis gloriã.Maxime:cũ annorũ ratio faciat cardinẽ ueritati.Nam ut affirmat Varro auctor diligentissimus romam condidit Romulus Marte genitus & rhea Syluia:uel ut nonnulli Marte & illia dictaq; primũ est roma quadrata:q̃ ad æquilibriũ foret posita ea incipit a sylua.quæ est in area Apollinis & adsuperciliũ scalarũ Caci habet terminũ ubi tugu riũ fuit Faustuli Ibi Romulus mãsitauit qui auspicatio murorum fun damenta iecit duo deuiginti natus annos.xi.Kal.maii hora post fœcũ dam ante tertiam sicut Lutius Tarrutius prodidit mathematicorum nobilissimus Ioue ĩ piscibus.Saturno. Venere Marte Mercurio ĩ scor pione. Sole in tauro:luna in libra cõstitutis.& obseruatã deinceps ne qua hostia parilibus:cæderetur : ut dies Iste a sanguine esset purus cu ius significationẽ de partus.Illæ tractã uolũt idem Romulus regnauit annos septẽ & triginta de cecinnẽsibus egit.primũ triũphũ.& Aeroni regi eorũ detraxit spolia:q̃ Ioui pheretrio primus suspẽdit.& oprima uixit.Rursum de antẽnatibus triũphauit.De ueniẽtibus tertio.apud capæ paludẽ nonis quintilibus apparere nõ desinit Cæteri eeges qui bus habitauerunt dicẽus locis.Tatius in arce ubi nunc est ædes Iuno nis mõetæ.qui ãno.v.q̃ ingressus urbẽ fuerat a laurẽtibus interẽptus septia & uigesima olympiade hoiem exuit. Numa incolle primũ qui rinali. Deide pp ædẽ Vestræ in regia:q̃ adhuc ita appellabat:q regna uit ãnus tribus & quadragita:sepultus sub lãiculo. Tullius Hostilius ĩ uelia:ubi postea deũ penarũ ædes facta ẽ q regnauit ãnos duos & tri gita obiit olympia de qnta & trigesima.Ancus Martius in sũma sacra uia ubi ædes lariũ ẽ:q regnauit ãnos.iiij.& uigiti obiit olympiade pri ma & quadragesima:Tarqnius priscus ad mugoniã portã supra sũmã nouã uiã qui regnauit ãnos octo & trigita.Seruius Tulus æsquiliis su pra cliuũ urbicũ:qui regnauit annos.xlii.Tarqnius supbus & ipse etiã æsquiliis supra cliuũ pulliũ fagutalẽ lacũ: qui regnauit ãnis quinq; & uiginti.Cicio romã duodecima olympiade placet cõditã.Pictor octa ua Nepoti Cor.& Luctatio opiniões.Erathostehis & appollodori cũ

probatiõis olympiadis septiæ ãno secũdo Põponio Attico:&.M.Tullio olympiadis sextæ anno tertio. Collatis igitur nostris & græcorũ tẽporibus inuenimus incipiẽte olympiade septima romã cõditã anno post illũ captũ q̃dringentesimo tertio. Quippe cartamẽ olympicũ qđ Hercules in honorẽ ataui materni Pelopis ediderat itermissum iphitus Elæus filius eius instaurauit post excidiũ troiæ anno q̃dringẽtesimo octauo. Ergo ab iphito nũerat. Olympias prima. Ita sex mediis olympiadibus interiectis.qbus singulis anni quaterni iputãtur cũ septio cœptãte olympiade roma cõditã ẽ:inter exortũ urbis & troiã captã iure esse annos.cccc.xxxiii.cõstat. Huic argumẽto illud:accedit:q cũ Caius Põpeius Gallus & Qu. Veranius anno urbis cõd tæ octingẽtesimo prio fuerũt cõsules. Cõsulatu eorum olympias sepia & ducẽtissima actis publicis annotata est:q̃ter ergo multiplicatis sex & ducẽtis olympiadibus erũt ãni octingẽti.xxiiii.qbus septiæ olympiadi annectendus ẽ unus ãnus ut in solidũ colligãtur. Dccccxxv.anni. Ex qua sũma detractis q̃ttuor de uiginti ãnos olympiadũ retro sex mãifeste anni.dccc.&.i.reliq fiẽt. Qua pp cũ octingẽtesimo prio ãno urbis cõditæ ducẽtesima septia olympias cõputet:par est roma septiæ olympiadis anno prio credi cõditã. In qua regnatũ ẽ ãnis ducẽtis q̃dragintauno. Decẽ uiri creati anno trecẽtessimo secũdo. Primũ punitũ bellũ anno trecẽtesimo octuagesimo octauo. Secũdũ qngẽtesimo trigesimoquinto. Tertiũ sexcẽtesimo quarto. Sociale sexcentesimo.lxii.ad Hirtiũ & .C.Pãsam cõsules anni.dccx.quorũ cõsulatu cæsar Aug.& cõsul creatus est octauũ decimũ annũ agẽs. q principatũ ita ingressus ẽ:ut uigilãtia illius nõ mõ securũ:uerũ etiã tutũ iperiũ eẽt:qđ tẽpus ferme solũ reptũ:est quo plurimũ & arma cessauerũt:& ingela floruerint.f.me in meriti iustitia languesceret uirtutis opa bellis quiescẽtibus: Tunc.n. primũ cursus annui perspecta rõ q̃ a rerũ origine profunda caligine tegebat. Nã añ Augu. Cæsarẽ incerto mõ annũ cõputabãt qui apud ægyptios quattuor mensibus terminabat.apud arcades tribus:apud archanas sex: in italia apud lauinios.xiii.quorũ ãnus recẽtis septuagita quattuor diebus ferebat. Romãi in initio annũ decẽ mẽsibus cõputauerũt a martio auspicãtes.adeo ut eius die prima de aris uestalibus ignes accẽderẽt mutarẽt ueteribus uirides laureas. Senatus populus comitia agerent matronæ seruis suis cœnas põerent: sicuti saturnali bus domini. Ille ut honore prõptius obsequiũ prouocarẽt. Hi quasi gratiã repensarent perfecti laboris Maxieque hũc mensem principẽ testãtur fuisse. Et ab hoc qntus erat:quintilis dictus ẽ. Deinde nũero decurrente decẽber solemnẽ numerũ finiebat itra diem tricentesimũ quartũ. Tunc.n.iste numerus explebat annum:ita ut sex mẽses trice

nũ dierũ eẽnt q̃ttuor reliq triceĩs & singulis explicarẽt:sed qm̃ rõ illa añ Numã a lunæ cursu discrepat lunari cõputatiõe annũ p eræ q̃runt qnq̃ginta & uno die adiectis. Vt ergo pficerẽt.xii.menses de sex mẽsi bus prioribus detraxerũt dies singulos.eosq́ qnquaginta istis & uni diebus adnexuerũt factiq́ qnquaginta septẽ diuisi sunt i duos mẽses quoꝝ alter.xxix.alter.xxviii.diebus agebãť. Sic ãnus hẽre qnq́ & qn q̃ginta & trecentos dies cœpit.Postmodũ cũ pspicerent temere annũ clausum intra dies quos supradixius qñ qdẽ apperet solis meatũ nõ añ tricẽtesimũ sexagesimũ qntũ diẽ abũdãte insup q̃drãtis particula zodiacũ cõficere decursum quadrãtẽ illũ & decẽ dies addiderũt:ut ad liqdũ ãnus trecẽtis sexagita qnq́ diebus & quadrãte cõstaret obserua tiõe ipatis nũeri:quẽ Pythagoras mõnit ꝑpõi in oibus oportere. Vñ pp dies ipares diis supis & iãuarius dicatus & pp pares februarius q̃ si abhoĩosus diis inferis deputať.Cũ itaq́ hic definito toto orbe pla cuisset custodiẽdi quadrãtis gratia a diuersis gẽtibus uarie intercala bãť nec unq̃ tñ ad liqdũ fiebat tẽporũ pæquatio. Græci ergo singulis annis.x.dies & quadrãtẽ detrahebãt:eosq́ octies multiplicatos in an nũ nouũ reseruabãt:ut cõtractus nonagẽarius nũerus in tres menses p tricenos dies scideretur.Qui ãno nono restituti efficiebãt dies qua drigẽtos quadragita q̃ttuor:quos embolismos uel hypballõtas noĩa bãt.Quod cũ initio romãi probassent:cõtẽplatiõe nũeri parilis offen sione neglectũ breui pdiderũt trãslata in sacerdotes intercalãdi ptãte. Qui plerũq́ gratificãtes rõibus publicãorũ pro libidine sua subtrahe bãt tpa uel augebãt.Cũ hæc sic forẽt:cõstituta:modusq́ intercalãdi in terdũ cumulatior iminutiorq́ fieret: uel oĩo dissimulatus ꝑteriret nõ nũq̃ accidebat ut menses q fuerãt hyeme trãsacti mõ æstiuũ mõ actũa le tẽpus inciderẽt:Itaq́.C.Cæsar uniuersã hãc incõstãtiã incisa tẽpoꝝ turbatiõe cõposuit:& ut statũ certũ ꝑteritis error accipet dies.xxi.& q̃ drãtẽ simul intercaluit.Quo pacto regradati menses de cætero statua ordinis sui tẽpora de detinerẽt.Ille ergo annis solus trecẽtes.xliiii.di es hũit.Alii deinceps trecẽtos sexagẽos qnos & q̃drãtẽ & tũc quoque uitiũ admissum ẽ p sacerdotes. Nã cũ ꝑceptũ eẽt ãno q̃rto ut intercala rẽt unũ diẽ:& oporteret cõfecto q̃rto ãno id obseruari antequã qntus auspicareť:illi incipiẽte quarto interclarũt nõ desinẽte.Sic p ãnos sex: &.xxx.cũ.ix.dies tãtũ sufficere debuissent.xii.sũnt intercalari.qd dep hẽsum Augustus reformauit:iussitque ãnos.xii.sine intercalatiõe de currere:ut tres illi dies:q ultra.ix.necessarios temere fuerãt intercala ti:hoc mõ posset repẽsari. Ex qua disciplina oĩum postea tẽporũ fun data rõ est. Verũ cũ & hoc & multi alia Augusti tẽporibus debeanť q pene sine exemplis rerũ potius est toto & tãta in uita eius inueniunť

aduersa:ut nec sit facile discergere calamitosior an beatior fuerit primũq; apud auũculũ ĩ petitiõe magisterii eqtũ platus ẽ ei Lepidus tribunus cũ quadã auspicãtiũ cœptorũ nota: mox triũuiratus collegio pgrauatus ptãte Antonii philippensis ide pscriptiõis iuidia abdicatio postumi Agrippe post adoptiõem. Deide desiderio eius ĩsignis pñtia naufragia sicula turpis ibi in spelũca occultatio seditiõis militũ plurimæ: pusina:cura:detectũ filiæ adulteriũ:& uolũtas paricidalis. Nec minori dedecori neptis infamia incusata. mortes filiorum & amissis libris nõ solũ orbitatis dolor:sed urbis pestilẽtia:fames italiæ bello illyrico angustiæ:rei militaris corpus morbidũ:cõtumeliosa discẽsio priuigni Nerõis:uxoris etiã & Tiberii cogitatiões parum fidæ:atq; in hũc modũ plura:huius tñ supma q in lugeret sæculũ penuria insecuta ẽ frugũ oium At ne fortuitũ qd acciderat uideret iminentia mala nõ dubiis signis apparuerũt. Nã fausta qdã ex plæbe partu uno edidit qttuor gemiõs mares duos fœminas totidem:mõstruosa facũditate portẽdẽs futuræ calãitatis indiciũ:quis. Trogus auctor affirmat in ægypto uno utero septenos simul gigni:qd ibi mius mirũ cũ fortifero potu nilus nõ tãtũ terrarũ sed & hoium materna arua fœcũdet. Legimus sanæ Cn. Põpeiũ Euthichidẽ fœminã asia exhibitã : quã cõstabat tricies enixã cũ ex eius liberis in theatro publicasse. Vnde cõpotẽs hoc loco duco sup hois generatione tractare. & t.n. cũ de aialibus q digna dictu uidebant prout patria cuiusq; admõebat simus notaturi fere ab eo potissimũ exordiemur qd rerũ natura sensus inditio & rationis capacitas pposuit oibus.

De hoie:& primũ de mẽstris. Capitulo.iii.

d Emocritus physicus ait mulier solũ aial menstruale est cuius proflua nõ paruis spectata documentis iter mõstrifica merito nũerãtur. Cõtactæ his fruges nõ germinabũt:acescent musta morient herbæ:amittent arbores fœtus:ferũ rubigo corripiet nigrescent æra. Si qd cães inde ederint in rabiem efferabunt:nocituri morsibus qbus lymphaticos faciunt parua hæc sunt. Bitũ est in iudea:qd asphaltes gignit lacus adeo lentum mollitie glutinosa uta se neqat separari. Eniuero si abrũpere partẽ uelis uniuersitas seqtur:scindiq; nõ põt:qsi in qtũ ducat extenditur. Sed ubi admota fuerint cruore illo polluta fila discerpit spõte. & applicata tabedi ducitur pauloante corpus unũ:fitq; de tẽacitate cõnexa cõtagione partitio repentia. hẽt pal nõ illud salutare solũ ĩ se qd auertit sydus helenæ perniciosissimũ nauigãtibus:cæterũ ipsæ fœminæ qbus munus est necessitatis huius q diu sunt ĩ sua lege nõ ĩnocẽtibus oculis cõtuent: aspectu specula uitiant:ita ut hẽret uisu fulgor offensus: & solitã æmulationẽ uultus extictus splẽdor amittat:faciesq; obtusi nitoris qdã caligie nubilet. Mu

lierũ aliæ in eternũ ſteriles ſunt: aliæ mutatis cõiugis exeũt ſterilitatẽ nonnullæ tantũ ſemel pariũt. Quædã aut fœminas aut mares ſemper poſt annũ quinquageſimũ fœcũditas oĩum conquieſcit. Nã in annũ. lxxx. uiri generãt ſicut Miſſimiſſa rex, mathinarũ filiũ. lxx. &. vi. agens annũ genuit. Cato octogeſimo exacto ex filia Salonis clientis ſui auũ uticenſis Catonis procreauit. Compertũ & illud eſt, ꝙ inter duos cõceptus cũ interceſſerit paululũ temporis uterq; reſidet. Sicut in Hercule & Iphicle apparuit fratre eius qui geſtari eodẽ onere interuallis tamen quibus cõcepti fuerãt nari uidentur. Et de Proconiſſima ancilla q̃ e duplici adulterio geminos edidit utrũq; patri ſuo ſimilẽ. Hic Iphicles Iola ⁻ creat q ſardiniã ingreſſus plantes incolarũ aĩos ad cõcordiã eblanditus olbiã & alia græca oppida extruxit. Iolenſes ab eo dicti ſe pulchro eius templũ addiderũt qđ imitatus uirtutes patrui malis plurimis ſaruiniã liberaſſet. Ante oĩa ſobolẽ cogitãtibus ſternutatio poſt coitus cauenda ne prius ſemen excutiat impulſus repentinuſq̃ penetralibus ſe matricis inſinuet paternus humor ꝙ ſi naturalis materia hæſerit decimus a conceptu dies dolore grauidas admonebit. Iã inde icipiet & capitis inquietudo & caligine uiſus habetabit ciborũ quoq; faſtidiis ſtomachi claudetur cupido. Cõuenit inter oẽs corda primũ ex uniuerſa formari carne eaq; ĩ diẽ qntũ & ſexageſimũ credere diminui aũt ex oſſibus ſpinas: ea pp capitale eſt ſi: pars alter atra noceatur plane ſi corpuſculũ ĩ marẽ fugeretur: melior eſt color grauidis & pronior paritudo uteri. Dẽiq; a quadrageſimo die motus alter ſexus nonageſimo primũ die palpitat. Et cõcepta fœmina geſtãtis uultũ pallore inficit. crura quoq; ꝓpendit languida tarditate. In utroq; ſexu cũ capilli germinãt incõmodũ maius eſt. Fitque pleni luniis auctio: ægritudo qđ tp̃s etiã editis ſemp nocet eã falſiores eſcas edit grauida unguiculis careat partus. At cũ prope ad uterũ liberãdũ uenerint momenta maturitatis: enitenti ſpiritũ retinere plurimũ cõgruit: quoniã quidem letali mora oſcitatio ſuſpendit puerperia. Cõtra naturã eſt in pedes ꝓcedere naſcentes. quapropter uelut ægre pati appellãtur agrippæ. Ita editi mĩus proſpere uiuũt: & de uita æuo breuiori decedũt. Denique unũ. M. Agrippã iu enimus beatũ:, nec tũ uſque eo ĩ offenſe ut nõ plura aduerſa ꝓtulerit q̃ fecũda. Nãque & miſera pedũ ualitudine: & apto cõiugis adulterio: & aliquot infœlicitatis notis retrouerſi ortus omẽluit. Fœminis ꝑinde eſt infauſta natiuitas: ſi concretũ uirginale fuerit quo pacto genitalia fuere Corneliç: quæ editi s gracchis oſtentũ huc putauit ſiniſtro exitu liberorũ. Rurſum necatis matribus ortus ẽ auſpicator ſicut Scipio Africanus qui defuncta parente ꝙ exciſo utero in diẽ uenerat primus romanorũ Cæſar dictus ẽ. E geminis ſi remanẽte

altero aliter abortiuo fluxu exciderit aliter qui legitime natus est uo piscus nominatur. Quidã & cũ dentibus ꝑcreantur ut Cn. Papyrius Carbo &. M. Curio dantatus ob id cognominatus. Quidã uice denti um continui ossis armatur soliditate. qualẽ filiũ bythiniorũ rex Prusias habuit ipsum dentiũ numerũ discernit qualitas sexus. cũ in uiris plures sint in fœminis pauciores quos cynodotas uocant & quibus gemini procedunt a dextera parte fortunæ blandimenta promitũt qbus ab leue uersa uice. Nascentium uox primauagitus est. Lætitiæ .n. sensus differtur in quadragesimum diem. Itaq3 unum nouimus eadẽ hora risisse. qua erat natus .s. Zoroastẽ: mox optimorũ artiũ peri tissimũ. At Crassus auus eius quẽ rapuerunt bella parthica ꝙ nunq̃ riserit agelatos cognõinatus. Inter alia. socritis magna præclarũ illud est ꝙ in eodẽ uultus tenore etiã aduersis interpellantibus perstitit. Heraclitus & Dioge. cynicus nihil unq̃ de regiõe animi remiserũt cal catisq3 turbibus fortuitorũ aduersus omnẽ dolorẽ. & misericordiam uniformi durauere ꝓposito. Põponiũ poetã cõsularẽ uirũ nũq̃ ructas se habet inter exempla. An Drusi nõ spuisse pcelebre est nõnullos ac cepimus enasci cõcretis ossibus: eosq3 neq3 sudare neq3 sitire cõsueuis se q̃lis syraci. sanus fert Lygdamus q tertia & trigesima olĩpiade primus & olĩpico certaĩe pancratii coronã reportauit. eiusq3 ossa dephen sa sunt medullas nõ habere: maximã uiriũ substãtiã neruos facere cer tissimũ est: q̃roq3 fuerint densiores tãto ꝓpensius augescere firmitatẽ Varro in relatiõe ꝓdigiosũ fortitudinis annotauit Triãnũ gladiatorem natura samnitem fuisse q & rectis & trãsuersis neruis nõ mõ era te pectoris se & manibus cancellatis & brachiis omnes aduersos leui tactu ac pene securis congressionibus uicerit eiusq3 filium militẽ Cn. Põpeiũ parimodo natũ ita spreuisse hostẽ prouocãtem ut inermi eũ: dextra & superaret: & captũ digyto uno in castra ĩperatoris sui difer ret. Milonem quoq3: Crotoniensem ferunt egisse oĩa supra q̃ hõ ualet de quo & hoc proditur: ꝙ ictu undæ mãus taurũ fecit uictimã eũ soli dũ q̃ mactauerat die absumpsit solus non grauati sup hoc nihil dubi um. Nã factũ elogiũ extat. Victor ille omniũ certaminũ q̃ obiuit: Sane alectorius traditur qui lapis specie cristaliam fabæ i modum in gallo rũ uentriculis repꝫ aptus ut dicũt pliantibus. Milon porro prisci Tar quini temporibus emicuit. Iã uero q defluxũ aium referat ad similitu dinẽ causas q̃tũ artificis naturæ ingẽium dephendet. Interdũ .n. ad ge nus spectant. & p sobolem in familias transitus faciunt: Sicut plerũq3 paruuli mõ neruulos modo cicatrices mõ q̃lescunq3 originis suæ: no tas ferunt. Vt in lepidis quorũ tres interuulsa tamẽ serie ex eadem do mo obducto membrana oculo similes geniti reperiunt. Vel in byzan

tino nobili pugile qui cum matrem haberet adulterio ex thiope con
ceptam qui nihil patri comparandum reddidisset: ipse in æthiopem
auum regenerauit. Sed hoc minus mirum si respiciamus sed ea quæ spe
ctata sūt inter externos regem Anthiochum Archenion quidā ex ple
ne syiarica sic facie æmula mētiebatur ut postmodum Laodice uxor
regia robiecto populari isto tam diu dissimulauerit defunctum mari
tū quoad ex arbitratu eius regni successor ordinaretur. Inter Cn. pō
peum &: C. Iubium humili loco natū tātus error: extitit de paribus li
niamentis: ut romani Iubium Pōpei nomine Pōpeium Iubii uocabu
lo cognominarēt. Oratorem Lutium Plancum Rubrius histrio sic im
pleuit: ut ipse Plancus a populo uocaretur. Armeniarius Mir milo: &
Cassius seuerius orator ita se mutuo reddiderunt: ut si quando pari
ter uiderentur dignosci non potuerint: nisi discrepantiā habitus iudi
ceret. M. Messala Cēsorinus & Menogenes ex fece uulgari hoc fuerit
uterq;: quod singuli: nec aliū Messalam quā Menogenē: nec Menoge
nem allum quem messalem putauerūt. Piscator ex Sicilia proconsuli
Syriæ præter alia etiā rictu oris comparabatur: Itaq; eadem uocis im
pedimenta & tardate solum sonum linguæ naturalibus offendiculis
congruebant: Interdum non mō inter externos: sed etiam inter dedu
ctos ex diuersissimā pte orbis miracula indiscreti uultus fuere. Deni
que cum Antonio iam triūuiro Thoranius quidā eximios forma pu
eros uelut geminos trecētis sextertiis uēdidisset: quorū alterū transal
pina gallia alterum ex asia comparauerat: adeoq; una res uideretur ni
si solus sermo fidem pāderet Atque iō se Antonius illusum. grauare
tur non infacete Toranius id uel pcipue quod emptor criminabatur
pretiosum pbauit: neq; enim mirum si forent pares gemini illud nul
lis posse taxationibus estimari quod tantis spatiis diuersitas separata
plusq̄ geminos attulisset. Quo response adeo Antonius mitigatus est
ut deinceps nihil se habere clarius in substantia sua iactitaret. Nunc si
de ipsis hominū formis requiramus liquido manifestabit nihil de se
antiquitatē mēdaciter prædicasse: sed corruptā de generis successiōe
sobolē nostri tēporis pernascentiū detrimēta decus ueteris pulchritu
dinis perdidisse. licet ergo plerique diffiniant nullum posse excede
re longitudinē septem pedum: quod intra hunc modū Hercules fue
rit dephensum: est tamē romanis tēporibus sub diuo augusto pusio
nem & secūdillam denos pedes & amplios habuisse proceritatis quo
rum reliquiæ ad huc in conditorio Salustianorum uidētur. Postmō
dum diuo Claudio principe Gabbarrā noīe ex Arabia aduectum no
uem pedum & totidem Vnciarum: sed ante Augustū annis mille fer
me non apparuit forma huiusmodi sicut nec post Claudium uisa est

Quis enim æuo isto non minor suis parentibus nascitur. Priscorum
autem molem testantur etiam Horestis supræma; cuius ossa olympia
de: quinquagesima & octaua Thegeæ inuenta a sparthanis oraculo
monitis didicimus impleuisse lõgitudinem cubitorum septem. Scrip
ta quoque ex antiquitate memoriam accerserunt. in fidem ueri hoc
etiam receperunt: quod bello cretico cum elata flumina impetu plus
quam uiamnica terras rupissent post discessum fluctuum inter pluri
ma humi discidia: humanum cadauer repertum cubitorum: trium at
que triginta: cuius inspectandi cupidine: Lucium Flaccum legatum
Metellum etiam ipsum impetu admodum captos miraculo quod au
ditu respuerunt: oculis potitios. Non omiserim Salaminæ. Enthime
nis filium creuisse intriennio: tria cubita sublinitatis: sed incessu tar-
dum sensu hebetem robusta uoce pubertate festina statimque obses
sum morbis plurimis immoderatis ægritudinum supplicis compen
sasse præcipitem incrementi celeritatem. Mensuræ ratio bifaciam cõ
uenit. nam quantus manibus expansis inter digytos lõgissimos mo-
dus. est tantum constat esse inter calcem & uerticem. Ideo Physici ho
minem minorem mundum iudicauerunt. Parti dextre habilior ascri
bitur motus. Leuæ firmitatis maior Vnde altera gestighlationibus
proprior est altera oneri ferundo ac commodatior: pudoris legem e-
tiam inter defuncta corpora natura discreuit. At si quando cadauera
necatorum fluctibus euehuntur. Virorum supina. prona fluitant: foe
minarum. Verum iam ad pernicitatis titulum transeamus primam
palmam uelocitatis ladas quidam adeptus est qui ita super caum pul
uerem cursitauit: ut in harenis pendentibus nulla inditia relinque-
ret uestigiorum: Polymnestor mylesius puer cum a matre locatus es
set ad eaprarios pastus ludicro leporem cõsecutus est & ob id statim
pductas a græcis domino olympiade sexta & quadragesima ut Bac-
chus aucton est uictor in stadio meruit coronam. Philippides biduo
mille trecenta quadraginta stadia ab Athenis lacedæmonem decu-
currit. Anistilaco & Philonides Alexandri magni cursores ad hely-
nusque Sycionem mille ducenta stadia una die transierunt. Pompeio
Vipsanoque consulibus Italia octo annos puer natus quinque &. xl.
milia passum a meridie transiuit ad uesperum Visu deinde plurimũ
potuit Strabo noie quẽ super spexisse per. xxxv: milia passuũ Varro si
gnificat solitũq; a Carthagine exeuntẽ classẽ punicã numerũq; nauiũ
mãifestissime e lilibytana specula notare. Cicero tradit aliadã omnem
ita subtiliter i mẽbrãis scriptã ut testa nucis icluderet. Callicrates formi
cas ex ebore ita sculpsit ut portio earũ cæteris secerni nequerit Apollõi

des perhibet in scythia fœminas nasci: quæ bithyæ. uocantur hos in oculis pupillas stemitas habere. & perimere uisu: si quem forte iratæ aspexerim. hæ sunt & in sardinia.

De fortitudine. Capitulo. iiii.

P Reualuisse fortitudine apud Romanos. L. Siciniū detatatū titulorū munerus ostendit tribonos hic plebis fuit nō multum post exactos reges. Spurio Tarpeio. Aurelio Termo consulibus. Idē ex prouocatione octis uictor. xl. quinque habuit adseruas cicatrices in tergo nullā notā. Spolio tricies ex hoste & quater cœpit. In phaleris hostis. puris armillis coronis trecenta. xii. dona meruit. Nouem imperatores qui opera eius uicerant triumphantes pro secutus post hunc. M. Sergius duobus stipendiis. primo aduersu corpore ter & uicies uulneratus. Secundo stipendio in prœlio dexterā perdidit qua de causa ferreā sibi manū fecit & cū neutra pene idonea prælian dum ualeret Vna die quater pugnauit. & uicit sinestra duobus equis eo insidente confosis. ab Hannibale bis captus refugit. eū uiginti mēsibus quibus captiuitatis sorté perferebat. nullo momento sine compedius fuerit: & cathenis: omnibus asperimis prœliis quæ tempestate illa Romani experti sunt: insignitus dominis militaribus a Thrasimeno Trebia Thicinoque coronas ciuicas rettulit. Cannēsi quoque prœlio de quo refugisse eximiū opus uirtutis fuit. solus accepit coronam. Beatus profecto tot suffragis gloriarū: nisi heres in posteritatis eius successione. Catilina tantas eius adhoreas laude sodio damnati nominis obumbrasset. Quantū inter milites Sicinius ut Sergius tantum inter duces immo ut seruius dicā inter omnes homines. Cæsar dictator enituit huius ductibus: Vndecies centū Nonaginta: & duo milia cæsa sunt hostiū nā quantū bellis ciuilibus fuderit uoluit anno tari. signis collatis quinquagies & bis dimicauit. M. Marcellū solus supergressus: qui nouies & tricies parimodo fuerat prœliatus: Ad hæc nullus celerius scripsit. Nemo uelocius legit. Quaternes etiā epistolas simul dictasse perhibetur: benignitate adeo præditus: ut quos armis subegerat: clementia magis uicerit.

Capitulo. v.

P Yrrus memoriæ bono claruit: qui i exrcitu cui numerosissimo præfuit: nominatim singulos alloquebatur. Fecit hoc idem in populo romano Lutius Scipio. Sed & cyrrū & Scipionē consuetudine credamus fecisse. Cyneas Pyrri legatus postero die quā ingressu. Romā fuerat: & equestrē ordinē & senatū propriis nominibus salutauit. Rex ponticus Mitridares duabus & uiginti gentibus quibus imperitabat: sine interprete iura dixit. Memoriā & arte fieri palā factū est sicut Metrodorus philosophus qui tpibus Diogenis Cinici intantū se meditatione assidua, puexit. ut amultis simul dictu non mō sensu

um ſed etiam uerborum ordinibus detineret. Nihil tamen in homi ne aut metu aut caſu aut morbo facilius intercepi: ſæpe perſpectum eſt. Qui lapide ictus fuerat accepimus oblitum litterarum. Meſſala certe coruinum poſt ægritudinem quam perulerat petcuſſum: ꝓprii nois obliuiõe qualibet aliaſ ei ſenſus uigeret. Memoriam metuſ peri mit contra uocis interdum eſt incitamentum quam nõ ſolum acuit ſed etiam nũquam fuerit extorquet. Denique cum olympiade quin quageſima uictor Cirrus intraſſet aſiæ oppidũ. Sardas ubi tunc Cræ ſus latebat. athis filius eius mutus. ad id uſque temporis in uocem e rupit ui timoris. Exclamaſſe. n. dicitur parce patri meo Cirre. & te ho minem eſſe uel caſibus diſce noſtris. Capitulo. vi.

t Ractare de moribus ſupereſt: quorum exc ellentia maxime in duobus enituit. Cato princeps potiæ gentiſ ſenator opti mus: optimus imperator: orator optimus' Cauſam tamẽ qua drigẽis & queret dixit diuerſis odiorum ſimultatibus appetitus ſem per abſolutus. Vnde Scipionis Emiliani laus propenſior: qui præter bõa quibus Cato clarus fuit etiam publico amore præceſſit. Vir opti mus Naſica. Scipio iudicatus eſt non priuato tamen teſtimonio: ſed totius ſenatus ſacramento quippe quo inuentus dignior nõ fuit. cui præcipue religionis crederetur miniſterium: cum oraculum mõeret accerſi deum ſacra matris peſinuntiæ. Capitulo. yii.

p Lurimi inter Romanos eloquentia floruerunt. ſed hoc bo num hæreditarium nunquam fuit niſi in familia curionum in qua tres ſerie continua oratores fuere. Magnum hoc habi tum eſt ſane hoc ſæculo: quo facundiam præcipue & humana & diui na mirata ſũt. Quippe tunc percuſſores Achilochi poetæ Apollo pro didit: & latronum facinus deo coargumente detectum eſt. Cũqꝫ Ly ſander lacædemonius athenas obſideret: ubi Sophoclis tragici in hu matum corpus iacebat identidem liber pater ducem monuit per qui etem: ut ſpleri delitias ſuas ſineret. Nec prius deſtitit q̃ Lyſander co gnito quis obiiſſet diem & quid a numine poſceret inducias bello da ret uſqꝫ dum congrue ſupremis talibus exequiæ ducerentur: pinda rum lyricum eo conuiuii loco cui imminebat ruina ne cũ cæteris inte rite forinſecus cũ caſtor & pollux uocauerũt. inſpectãtibus uniuerſis. Quo effectũ eſt ut ſolus impẽdens periculũ euaderet. Nũerãdus poſt deos. Cn. pompeius magnus intraturus poſſidonii domũ clariſſimi tũc ſapiẽtiæ profeſſoris percuti ex more a lictore uetuit fores: ſummiſ qꝫ faſcibus quãlibet cõfecto mithridatico bello & oriẽtis uictor ſentẽ tia ꝓpria ceſſit ianuæ literarũ. Africanus prior. Qu. Ennii ſtatutã im poni ſepulchro ſuo iuſſit; Vticẽſis Cato unum ex tribunatu militum

philosophum. alium ex Cypria legatione romam aduexit professus
plurimum se eo facto senatui & populo romano contulisse: quanuis
proauus eius sæpissime censuisset græcos urbe pellendos. Dionysius
tyrannus uitatam nauem platoni obuiã misit. Ipse eum albis quadri
gis egredientem e littore occurrens honoratus est. perfectam prudẽ
tiam soli Socrati oraculum delphicum adiudicauit. pietatis documẽ
tum nobilius quidem ĩ metellorũ domo refulsit: sed enittẽtissimum
plebeia puerpera reperitur humilis hæc atq; ideo famæ obscurioris
cum ad patrem qui supplicii causa claustris penalibus continebatur
ægre obtinuisset ingressũ: exquisita sæpius a. ianitoribus ne fore pa
renti cibum sum ministraret: alere eum uberibus suis dephensa est
Que res: & factum & locum consecrauit. Nam qui morti destinabat
donatus filiæ in memoriam tanti præconii reseruatus ē locus dicatus
suo nomini pietatis Sacellum fuit. Nauis phrygia gerula sacrorũ dũ
sequitur uictas castitatis contulit claudiæ principatum pudicitiæ. At
Sulpitia particule filia. M. Fuluii flacci uxor censura omnium matro
narũ e cẽtum probatissimis. haud temere electa est: quæ simulacrum
Veneris ut Sibylini libri monebãt dedicarat. Quod attinet ad titulũ
fœlicitatis: nec dum repertus est: qui fœlix censeri iure debuit. iamq;
Cornelius Sylla dictus potius est q̃ fuit fœlix. Solũ certe beatũ Corti
na: Aglauum iudicauit: qui in angustissimo arcadiæ angulo pauperis
soli dominus nunquam egressus paterni cespitis terminos inuenit.

De Italia & eius antiquitate.

E homine satis dictum habeo. Nunc ut ad destinatum reuer
tamur: ad locorum commemorationem stilus dirigendus: ē
atque ideo principaliter in italiam cuius: decus iam urbe cõtigimus
Sed italia tanta cura ab omnibus dicta est præcipue. A: M. catone: ut
iam inueniri non possit quod non ueterum præsumpserit diligen-
tia largiter in laude excellentis terræ materia suppetente. Dum scrip
tores præstantissimi reputãt locorum salubritatem cæli temporem.
Vbertatem soli: aprica collium. Opaca memorum: innoxios saltus.
uitium olearumque prouentus: nobilia pecuria tot amnes: lacus tã
tos bifera uiolaria: inter hæc uesevum flagrantis animæ spiritu uapo
rantem: tepentibus fontibus Baias. Colonias tam frequentes: tam as
siduam nouarum urbium gratiam: iam clarum decus ueterum oppi
dorum: quæ primo ab origine aurunci: Pelasgi. Arcades: Siculi: totius
postreo Græciæ aduenæ. Et in summa: Victores romani condiderũt
Ad hæc littorũ quod portuosa orasq; parentibus gremiis commerito
orbis accommodatas. Verum ne prorsus intacta uideatur in ea q̃ mi
nus trita sũt animũ intẽdere haud absurdũ uidet: & partius depasta:

leuibus uestigiis inuiare. Nã qs ignorat uel dictã uel cõditã Iano Ianiculũ a Saturno latiũ atq; Saturniã. a Danae ardeã. a comitibus herculis doliclẽ. ab ipo in cãpãia Põpeio: qa uictor ex hispãia põpã boum duxerat in liguria quoq; lapidarios cãpos ꝙ Ione eo dimicãte credũt saxa pluisse. Regionẽ Ionicã ab Ione Naulochi filia quã procaciter infidẽtẽ uias Hercules interemi. ut fert. Archippẽa a resã rege. Lydorũq; hiatu terræ haustum dissolutũ est in lacũ fuciuũ ab Iasone tẽplo Iunohis arginæ: a Pelopidis piscas. a Cleoalo Minoris filio dãnios Iapigis a Iapige dedali filio. Tirrenos a Tirreno Lydiæ rege. Cotam a dardanis Argillam a pelagis: qui primi in latium litteras intulerũt. ab Faleso argiuo Phaliseam. a Phalerio argiuo Phalerios: Fescẽnium quoq; ab argiuis portum porthenium a Forcẽsibus Tibur: sicut Cato facit testimonium a Catillo Archade præfecto classis Euandri. sicut Sextius: ab argiuo iuuẽtute. Catillus enim Amphiare: & filius: post ꝓdigialem patris apud Thebas interitum. Thidei aui iussu cum omni fœtu uel sacro missus: tres liberos in italia procreauit: Thiburtum cotam & Catillum: qui depulsus ex oppido Siciliæ ueteribus Sicãis: si nomine Thiburti fratris natu maximi uerbum uocauerũt. Mox i Brutiis ab Vixele extructũm templum Mineruæ insula lintia appellata: abiecto ubi corpore sirenis: ita nominatæ. Parthenopis Parthenope sirenis sepulchro: quã Augustus postea Neapolim esse maluit. Prenester ut Zẽodotus refert a Preneste ne Vlixis nepote Latini filio aut ut ꝑnestini sonat libri a Ceculo quem iuxta ignes fortuitos inuenerũt: ut fama est Didigiorum sorores. Natum est A philoctete petiliam constitutam Arpos & Beneuentum a Diomede Patauium ab Anthenore Methapontum Pluiis Scillatium Ab atheniensibus. Sibarni a trizeniis & a sagarari aiacis locri filio Salentinos a litiis. Anconam a siculis Gabios a galacto & bio siculis fratribus ab heraclidis Tarentum. Insulam tensam ab leonibus. Pestum a Dorensibus a Miscelo Aheio Crotoriam. Rhegium a Calcidẽtibus: Caulonam & Terinam a Crotonensibus. A naritiis locros: Heretrum a græcis in honorem here sic .n. Iunouem græci uocant: partitiam ab Archi loho sicleo. Vunde & nomen ut Cassio Heminæ placet tractum hoc in loco Horestes oraculo monitus simulacrum scithicæ dianæ ꝙ de Taurica extulerat priusq̃ Argos peteret consecrauit. a zancleis methaurum locatum a Locrensibus: Methaponthum: quod nũc ludo dicitur. Bocus absoluit gallorum ueterum propaginem Vmbros esse. M. Antõius asseuerat hos eosdem: quod tempore aquosæ cladis imbribus superfuerunt. Vmbros græce nominatos Licinião placet a Messappo græco masappiæ datam originem: uersam postmodum in nomẽ Calabriæ: quam

8

in exordio Enotri frater Peucetius Peuceriam nominauerat. pat sen tentia est inter auctores. a Gubernatore Eneæ appellatum palmurũ. a Tubicine Miseno Misenum. a cõsobrina Leucasiam insulam. Inter omnes perspicua conuenit a nutrice Caieta Caietam: ab uxore Laui nia Lauinũ eẽ nuncupatũ: ꝗ post Troiæ excidiũ sicut Cussonius per hibet quarto ãno extructũ ẽ. Nec omissũ sit æneã æstate ab illo capto secũda italicis littoribus appulsum ut Hemia tradit: socius nõ ampli us sexcentis in agro Laurenti posuisse castra. Vbi dum simulacrũ qđ secũ ex Sicilia aduexerat dedicat. Veneri matrisq; Aphroditis dicitur a Diomede pelladium suscipit. tribusq; mox ãnis cũ latino regnat so cia potestate qngẽtis iugeribus ab eo acceptis. Quod functo summã biennio adeptus apud numicum apparere desinit: Anno septimo pa trisq; indigetis nomen datum Deide cõstitute ab ascanio lõga alba: nidenæ: Antiiũ Nona a tyriis. ab Euboensibus Cumæ ibidem Sibyle sacellum est: eius quæ rebus Romãis quiquagessima olympiade iter fuit cuiusq; librũ ad corneliũ usque Syllã põtifices nři cõsulebãt. tunc in. una cũ Capitolio igni absũptus ẽ Nã priores duos Tarquinio sup bo partius præcium offerente quã postulabatur ipsa exusserat Cuius sepulchrum in Sicilia adhuc manet. Delphicã aũt Sibillam ante troia na bella uaticinatã: Bocus perhibet: cuius plurimos uersus operi suo Homerũ inseruisse manifestat hanc heriphilẽ Erithræa annis aliquot intercedẽtibus in secutã ẽ Sibilla: quæ appellata ẽ de sciẽtie parilitate quæ iter alia magnifica les bios amissuros imperiũ maris multo ante præmonuit: ꝗ id accideret. Itẽ cucumanã tertiã fuisse. post has loco ip sa æui series ꝓbat. Ergo italia in qua latium antiquum ãrea a tibernis hostis adusque liriũ anneũ pertinebat. Vniuersa cõsurgita iugis alpiũ porrecta ad rheginum uerticem & littora brutiorũ: quo in mare meri diem uersus protendit. Inde ꝓcedens paulati se apennini mõtis dor so attollit extensa inter tusium & hadriaticum. idest inter superũ ma re & infernm. similis querno folio scilicet lõgitudie ãplior ꝗ latitudi ne. Vbi longius processit i cornua duo scinditur: quorum alterũ Ioni um spectat æquor. alterum siculum. Inter quas prominentias non: uno margine accessum insinuati freti recipit: sed linguis proiectis sæ pius procurentibus distinctum promuntoriis pelagus admittit. Ibi ut ouias sparsim notemus Arces tarentine Scyllace a regio cum Scyl leo. oppido & Chrati flumine Scille patre ui uetustas fabulata ẽ Rhe gine saltus. Pestanæ ualles. Sirenum saxa. Amænissimus Campaniæ tractus. Phlegæi campi. Circæ domus. Circeum insula ante circum flua immenso mari nunc æuo nitente addita continen: diuersamque

fortunam a rheginis experta:quos fretum medium a Siculis ui abſci dit. Formiæ etiam leſtrigonibus habitatæ. Multa præterea pollentiſ ſimis ingeniis ediſerta quæ præterire: q̃ inferius exequi tutius duxi mus Verum Italiæ lõgitudo quæ ab auguſta prætoria per urbem ca puamq̨ porrigetur uſque ad oppidum rhegium decies centena & ui ginti milia paſſuum colligit. latitudo ubi plurimum.cccc.x.Vbi mi nimum.c.xxxvi.milia. Arctiſſima eſt ad portum quem Hannibalis caſtra dicunt.neque enim excedit quadraginta milia: Vmblicum ut Varro tradit i agro rheatino habet. At ſolidum ſpatium circuitus uni uerſi uicies quadrageſies nouies centena ſunt: in quo ambitu aduer ſa locrenſium fronte ortus a gadibus finitur Europe ſinus primus: Nam ſecundus a Lacinio auſpicatus in agro ceranio metas habet ad hæc Italia pado clara eſt:quem mons Veſulus ſuperantiſſimus inter iuga alpium gremio ſuo fundit: Viſenno fonte in lygurum finibus: unde ſeptimum padus proruit:ſubmerſuſq̨ cuniculo rurſus in agro uibonẽſi extollitur. Nulli amnium inferior claritate. A græcis dictus Eridanus. intumeſcit exortu canis tabefactis niuibus & liquentibus brumæ pruinis actuſq̨ aquarum agminibus.xxx.flumina in adriati cum defert mare Eſt.E.memorabilibus inclytum & inſignitum per omnium ora uulgatum quod per paucæ familiæ ſunt in agro: phali ſcorum:quos Hirpos uocant. Hi ſacrificium annuum ad montem ſo ractem: Appollini faciunt:idq̨ operantes geſticulationibus religio ſis impune inſultant ardentibus lignorum ſtruibus in honorem di uinæ rei flammis parcentibus: cuius deuotionis myſterium munifi centia ſenatus conſultus honorata Hirpis perpetuo omnium nume rum uocationem dedit. Gentem marſorũ a ſerpẽtibus illeſam eſſe ni hil mirũ Circes filio hi genua ducunt:& de auita potentia deberi ſibi ſciunt:ſeruitium uenenorum:ideoq̨ uenena contemnunt. C. Celius Oete tres filias Angitiam Medeam & Circen dicit:circen circeos inſe diſſe montes carminum maleficiis uarias imaginum facies mentien tem. Angitiam uicina fucino loca occupauiſſe:ibiq̨ ſalubri ſciẽtia ad uerſus morbos reſiſtentem cum deſiſſet hominem uiuere: deam ha bitam: Medeã ablaſone butroti ſepultam filiũq̨ eius maris imperaſſe Sed q̃uis italia habeat hoc præſidium familiare:a ſerpẽtibus nõ peni tus libera ẽ. Deniq̨ habitatores ab amyclis quas antea amycleis græ ci:cõdiderũt ſerpentes fugauere Illic frequens uipera inſanabili mor ſu. Breuior hæc cæteris q̃ in aliis aduertimus orbis partibus:ac ꝑpte rea dũ deſpectui eſt facilius nocet. Calabria chelindriis frequentiſſi ma eſt:& boam gignit:quẽ anguẽ ad immẽſam molem ferũt ſed coa leſcere. Captat primo greges bubalos & q̃ plurimo lacte rigna bos ẽ

eius se uberibus innectit:suctuq; continuo saginata longio in sæculo ita celebri satietate ultima extuberat ut obsistere magnitudini eius nulla uis ualeat. Postremoque depopulatis animantibus regiones quas obsederit ad uastitatem cogit. Diuo Claudio principe in loco ubi uaticanus ager est in aluo occisæ boæ spectatus ē solidus.infans. Italia lupos habet qui cæteris similes non sint:Homo quem prius ui derit conticessit:& anticipatus obtutu aspectus nocentis licet clamandi uoluntatem habeat:non habet uocis ministerium.Sciens de lupis multa prætereo. Spectatissimum illud ē ꝙ caudæ animalis huius uillus amatorius inest perexiguus: quem præsentaneo damno abiicit cum capi metuit:nec habet potentiam nisi uiuenti detrahatur.Coeūt lupi toto anno non amplius dies.xii.Vescuntur in fame terra. At hi quos ceruarios dicimus q̄uis post longa ieiunia repertas agre carnes mandere ceperint. Vbi quid casu respiciant obliuiscuntur:& immemores præsentis copiæ eunt quæsitum quam reliquerūt satietatem. In hoc animalium genere numerantur & linces quarum urinas coire in duriciem præciosi calculi fatentur qui naturas lapidum exquisitius sunt persecuti: Istud etiam ipsas linces persentiscere hoc documēto probatur ꝙ egestum licorem ilico harenarum cumulis quantum ualent contegunt inuidia scilicet ne talis egeries trāseat in nostrum usum ut Theophrastus perhibet.Lapidi isti succini color est pariter spiritu attrait propinquantia: dolores renum sedat: medetur regio morbo. Lygurium græce dicitur. Cicadæ apud reginos mutæ:nec usquam alibi quod silētium miraculo est: nec immerito cum uicinæ quæ sunt locrensium ultra cæteras sonitent.Causas Granius tradit: cum obmurmurarent illic Hercule quiescente deum iussisse ne strepérent. Itaq; ex eo cœptum silentium permanere.Ligusticum mare frutices procreat:qui quantisper fuerint in aquarum profundis fluxi sunt tactu prope carnulento. Deinde ubi in supra attolluntur naturalibus saxis derogati lapides fiunt.Nec solum qualitas illis:sed & color uertitur.Nam puniceo protinus erubescunt.Ramuli sunt quales arborum uisimus ad semipedem frequētius longos:rarum est pedaneos deprehendi.Excudūtur ex illis multa gestamina.Habet enim ut zorastes ait materies hæc quādam potestatem.Ac proprerea quicquid inde fit habetur inter salutaria. Coralium alias dicunt.Nā Metrodorus gorgiam nominat: id ē quod resistat typhonibus & fulminibus affirmat.Eruitur gemma in parte lucaniæ facie adeo iucunda ut languentes intrinsecus stellas & sub nubilo renitentes croceus color perfundat. Ea quoniam in littore syrtium inuenta primo est syrtites uocatur.

Eſt & ueintania gemma a loco dicta cui nigri coloris ſuperficies pro
pria:quam ad gratiam uarietatis albi limites interſecant uenis candi
datibus.Inſula quæ apuliæ oram uidet tumulto ac deſlubro Diome
dís ii inſignis eſt:& diomedas aues ſola nutrit Nam hoc genus alitis
præterq̄ ibi nuſq̄ gētium eſt:idq; ſolum poterat memorabile iudicari
niſi accederent non omittenda forma illis peneq; ſulicis color candi
dus:ignei oculi ora dentata:cōgregatæ uolitant:nec ſine ratione pen
gendi duces duæ ſunt quæ regunt curſum.Altera agmen anteit.alte
ra inſequitur.Illa ut ductu certum iter dirigat.hæc ut inſtantia urge
at tarditatem. Hæc in meātibus diſciplina eſt cū ſœtificum adeſt tem
pus:roſtro ſcrobes excauāt. Deinde ſurculis inuerſum ſuppoſitis im
mitantur texta cratium ſic contegunt ſubter cauata: & ne operimēta
deſinit ſi forte lignorum cauſa uenti auferāt:hanc ſtruem comprimūt
terra quam egeſſerant cum puteos excitaſſent. Sic nidos moliuntur
biformi acceſſu nec fortuitu adeo ut ad plagas cæli metentur exitus
uel ingreſſus. Aditus qui dimittit ad paſtus in ortum deſtināturːqui
excipit reuertentes uerſus occaſum eſt ut lux & morātes excitet: & re
ceptui non denegetur.Leuaturæ aluum aduerſis flatibus ſubuolant
quibus proluuies longius auferatur.Iudicāt inter aduenas.Qui græ
cus eſt propius accedunt & quantum intelligi datur:uelut ciui blādi
us adulantur.Si quis erit gentis alterius inuolant & impugnant.Ae
dem ſacra[illegible] omni die celebrāt ſtudio eiuſmodi.Aquis imbuunt plu
mas:aliſq; impendio madefactis cōfluunt rotulēte.Ita ædem excuſſo
humore purificāt.Tunc pēnulis ſuperplaudunt.Inde diſcedunt qua
ſi peracta religione Ob hoc credunt Diomedis ſocios aues factos.Sa
ne ante aduentum Aetholii ducis nomen diomedeæ nō habebant.
Inde ſic dictæ ſunt. Italicus excurſus per liburnos quæ gens aſiatica
eſt procedit in dalmatiæ pedem.Dalmatia in limitem illyricū in quo
ſinu dardani ſedes habent:hoīes ex troiana pro ſapia in moreſ barba
ros efferati.At ex altera parte per ligurum oram in narbonēſem pro
uinciā pergit in qua phocenſes quondā fugati perſarū aduentu maſ
ſiliam urbē olympiade quadrageſima quinta condiderunt.Et.C.Ma
rius bello cymbrico factis manu foſſis inuitauit mare:pernitioſamq;
feruentis rhodani nauigationē temperauit.Qui amnis præcipitatus
alpibus primum per heluetios ruit:occurſantium aquarū agmina ſecū
trahens:auctuſq; magno ipſo quod inuadit freto turbulētior: niſi q̄
fretum uētis excitatur.Rhodanus ſæuit:& cū ſerenus eſt atq; ideo in
ter tres europæ maximos fluuios & hunc cōputant.Aquæ quoq; ſex
tiæ eo loco claruerūt:quōdam hiberna cōſulis:poſtea exculta mœni
bus. Quarū calor olim acrior exhalatus per tempora europauit:nec

10

iam par est famæ priori. Si græcos cogitemus præstat respicere liuius tarentinum: Vnde a promontorio quod acroma phrygiam uocant. Archaiam cursum destinantibus citissima nauigatio est.

De insulis & primum de corsica & catochite lapide. Ca.viii.

f Lectendus hinc stilus est. Terrarũ uocant alia & longũ est ut moratim insularũ oĩum oras legamus: quascũq3 promõtoria italica prospectãt q̃uis sparsæ recessibus amœnissimis & quodã naturæ quasi spectaculo expositæ nõ erant omittendæ. Sed quantũ residendũ est si dilatis quæ præcipua sunt per quandã desidiam aut pandatheriam aut prochytam dicamus aut ferri feracẽ iluam aut capratiã quam græci ægilon dicunt: aut planasiam de facie supinitatis sic uocatã: uel ab Vlyxis erroribus: uel colũbariam auiũ huius nominis matrẽ. uel itacesiam Vlyxis ut proditur specula: uel ennariã inarymen ab Homero nominatam: aliasq3 non secus lætas: inter quas corsicam plurimi in dicendo latius circunuecti plenissima narrandi absoluerunt diligentia nihilque omissum quod retractari nõ sit super uacuũ: ut exordiũ incolæ ligures dederunt: ut oppida ibi extructa sint: ut colõias ibi deduxerũt Marius & sylla: ut ipsa ligustici sinus æquor alluat. Sed hæc facessant alii. Ve℞ ager corsicanus quod in eo agro solus edit unicum est quem cathochitem lapidem uocant: fatu dignissimũ. Maior est cæteris qui ad ornatũ destinantur: nec tã gemma q̃ cautes. Idẽ impositas manus detinet: ita se iunctis corporibus annecten s ut cum ipsis hæreat a quibus tãgitur. Sed ei inest uellus uelut de glutino lentiore nescio quid parat gummi: Accepimus Democritũ abderitem ostentatione scrupuli huius frequenter usum ad probandã occultã naturæ potentiã in certaminibus quæ cõtra magos habuit.

Sardinia de solifuga & hærba sardinica. Ca.ix.

s Ardinia quoque quã apud Timeũ sandaliotin legius apud Crisippũ ichnusam in quo mari sita sit. quos ĩcolarũ auctores hẽat satis celebre ẽ Nihil ergo attinet dicere ut Sardus ab hercule & norax a Mercurio ꝓcreati. Cũ altera a libya: alter ab usque tardesso hispaniæ ĩ hosce fiñs permeauissent: a Sardo terræ a Norace oppido nomẽ datũ. Mox Aristeũ regnãdo his ꝓximũ in urbe corali quã cõdiderat ipse cõiũctio populo utriusque sanguinis seiuges usque ad segẽtes ad morẽ cõiugasse imperiũ ex insolẽtia nihil aspernatas. Sed & hic Aristeus iolaum creat: qui ad id locorũ agros ibi in sedit. Præterea: & ilienses & locrenses transeamus. Sardinia est quidẽ absque serpentibus. Sed quid aliis locis serpens hoc solifuga Sardo is agris: animal ꝑ exiguũ q̃ araneæ forma Solifuga dicta q꜑ diẽ fugiat. In metallis argentariis plurima est nã solũ illud argẽto diues est. Occultim repe

tat: & per imprudentiam superſedentibus peſtem facit. Huic incom
modo accedit & hærba ſai donia quæ inde fluuius fontaneis proue
nit iuſto largior: Ea ſi edulio fuerit: ueſcentibus neruos contrahit: ri
ctu ora deducit: ut qui mortem oppetunt uelut ridentium facie inte
reant. Contra quicquid aquarum eſt uarie commodis ſeruit. Stagna
piſculentiſſima hybernæ pluuiæ in æſtiuam penuriam reſeruantur.
Nam homo ſardus opem plurimā de himbrido cælo habet hoc col
lectaneum depaſcitur ut ſufficiat uſui ubi defecerint ſcaturigiñs quæ
ad uictum uſurpari ſolēt. Fontes ſane calidi & ſalubres aliquot locis
efferueſcunt: qui medelas afferunt: aut ſolidāt oſſa fracta: aut moliūt:
aut abolent a ſoli fugis inſertum uenenum aut etiam ocularias diſſi
pant ægritudines. Sed qui oculis medentur: & coarguendis ualent
furibus Nam quiſquis ſacramēto raptum negat lumina aquis obtre
ctat. Vbi periurum non eſt: cernitur clarius. Si perfidia abnuit detegi
tur facinus cæcitate & captus oculis admiſſum tenebris fatetur.

Sicilia in ea ſoli & aquarum memorabilia: & de archate lapide.

ſ I reſpiciamus ad ordinem temporum uel locorum poſt ſardi
niam res uocant ſiculæ. Primo ꝙ utraq; inſula in romanum
arbitrium redacta his quidē temporibus facta prouincia eſt.
Cum eodem āno ſardiniam. M. Valerius: alteram. C. Flaminius præ
tor ſortiti ſunt. Adde ꝙ freto ſiculo excipitur nomen ſardoi maris.
Ergo ſicilia ꝙ cum primis aſſignādum eſt diffuſis promontoriis tri
quadra ſpecie figuratur. Pachinus aſpectus in peloponenſium & me
ridianam plagam dirigit. Pelorus aduerſa ueſpero italiam uidet. Li
lybeus in africam extenditur. Inter quæ pelorias præſtat temperie
ſoli prædicata: quod neque humido in lutum diluatur neq; fatiſcat
in puluerem ſiccitate. Ea ubi introrſum recedit: & in latitudinem pā
ditur tres lacus obtinet. Quorum unus ꝙ piſcium copioſus eſt: non
equidem ad miraculum duxerim: ſed ꝙ ei proximas condenſis ar
buſtis inter uirgultorum opaca feras nutriat & admiſſis uenantibus
per terrenos tramites quibus pedeſtres acceſſus excipit duplicem pi
ſcandi uenandique præbeat uoluptatem. Inter memorabilia nume
ratur: tertium ara ſacrum approbat: quæ in medio ſita breuia diuidit
a profundis: qua ad eam pergitur crurum tenus peruenitur aqua.
Quod ultra eſt nec explorari licet nec attingi: & ſi fiat qui id auſus ſit
malo plectitur quantamq; ſui partem ingurgitauerit: tantam it perdi
tum. Ferunt quendam in hæc ultra q̄ longiſſimam poterat ieciſſe lī
neam. eam ut recuperaret dum merſo brachio niſum adiuuat cada
uer manū factam. Peloritana ora habitatur colonia taurominia: quā
priſci naxū uocabant. Oppidū Meſſana rhegio italiæq; oppoſitū eſt.

Quod rhegiũ a dehiſcendi argumento græci dictitabant. Pachinũ ſi nis & omnibus marinantibus piſculentiſſimũ. Pachino multa tynnorum ineſt copia: ac propterea ſemper captura larga. Lilybitano lilybeum oppidum decus eſt: Sybillæ ſepulchro. Sicaniæ diu ante troiana bella Sicanus rex nomen dedit: aduectus cum ampliſſima iberorum manu. Poſt ſiculus Neptuni filius. In hac plurimi corinthiorum: argiuorum: ilienſium dorienſium cretenſium confluxerunt. Inter quos & Dedalus frabricæ artis magiſter. Principem urbium ſyracuſas habet in qua etiã cum hiberna uertilantur ſerena nullo nõ die ſol eſt. Adde ꝙ arethuſa fons in hac urbe eſt. Eminet montibus ætna & erice. Vulcano ætna ſacer eſt: erix Veneri. In ætnæ uertice hiatus duo ſunt: crateres nominati: per quos eruptatus erũpit uapor præmiſſo prius fremitu per æſtuãtes cauernarum latebras longo mugitu intra terre uiſcera diu uoluitur: nec ante ſe flammarum globi attollunt: q̃ interni ſtrepitus antecedant. Mirum hoc eſt: nec illud minus quod in illa feruentis naturæ peruicatia mixtas ignibus niues profert & licet uaſtis exundet incẽdus apicis canicie perpetua brumalẽ detinet faciẽ. Ita inuicta in utroq; uiolẽtia: nec calor frigore mitigatur: nec frigus calore diſſoluitur. Sunt & alii montes duo nebrodes & neptunius. & neptunio ſpecula eſt in pelagus tuſcũ & adriaticũ. Nebrodi dãmarũ copia nomẽ dedit. Nebrodæ dãmæ hymuli gregatim peruagãtur. Inde nebrodes: Quicquid ſicilia gignit ſiue ſolis ſiue hois ingenio proximũ eſt his quæ optima iudicantur: niſi ꝙ fœtus terræ cẽturipino croco uincitur. Hic primũ inuẽta comœdia: hinc & cauillatio inimica in ſcena ſtetit: hinc modo Archimedes qui iuxta ſyderũ diſciplinã machinarius cõmentator fuit hinc Lais illa quæ eligere patriã maluit quã fateri. Gentem cyclopũ uaſti teſtantur ſpecus. Leſtrigonũ ſedes adhuc ſic uocantur. Ceres inde magiſtra ſationis fructuariæ. Hic ibidẽ campus ætnenſis in floribus ſemper & omni uernus die. Quẽ prope ẽ demerſum foramen quo Ditem patrem ad raptus Proſerpinę liberẽ exeuntem fama eſt lucem auſum. Inter catinum ſyracuſas certamen eſt de illuſtrium fratrum memoria: quorum nomina ſibi diuerſæ partes adoptant. Si catinenſes audiamus: Amaphius fuit & Amphimonius: Si quod malunt ſyracuſę Mantia putabimus & Critonem. Catinẽſis tamen regio cauſam dedit facto: in qua ſecum incẽdia ætnæ protuliſſent iuuenes duo ſublatos parẽtes euexerũt inter flãmas illeſi ignibus morũ memoriã ita poſteritas numerata eſt: ut ſepulchri locus nominaretur cãpus piorũ. De arethuſa & alpheo uerũ eſt hactẽus quod cõueniũt fons & annis fluminũ abũde uaria miracula. Dianã qui ad camerinã fluit niſi habitus pudice hauſerit nõ cohibet in corpus unũ

latex uineus & latex aquæ. Apud se gestanos helbesus in medio flumine subita æstuatione feruet. Ac idem quis dimissum ætna nullus frigore anteuertit: hiemereum celestes mutant plagæ. Amarus denique est dum in aquilonem fluit: dulcis ubi ad meridiem flectitur. Quanta in aquis tanta nouitas in salinis. Salem agrigentinum si igni iunxeris soluitur ustione: cui si liquor aquæ proximauerit crepitat ueluti torreatur. Purpureum ætna mittit. In pachino translucidus inuenitur. Cætera salinarum metalla quæ sunt aut agtigentino aut centuripis proximantia funguntur cautium misterio. Nam illinc excuduntur signa ad facies hominum uel deorum. Termitanis locis insula est arundinum ferax: quæ maxime accomodæ sunt in omnem sonum tibiarum seu præcentorias facias: quarum locus est ad pluuinatia præcinendi siue uascas quæ foraminum numeris præcentorias anteuertunt seu puellatorias quibus a sono clariore uocamendatur: siue gingricas quæ breuiores licet subtilioribus tamen modis insonant: aut miluinas quæ in accentus exeunt acutissimos: aut lydias quas & choranias dicunt: uel corinthias uel ægyptias: alias ue a musicis per diuersa officia & nomina separatas. In halesina regione fons alias quietus & tranquillus cũ siletur: si insonẽt tibiæ exultabundus ad cãtum eleuatur: & quasi miretur dulcedinẽ uocis ultra margines intumescit. Geloniũ stagnũ tetro odore abigit proximãtes. Ibi & fontes duo. Alterũ si sterilis sumpserit fœcũda fiet. Alterũ si fœcũda hauserit uertitur in sterilitatẽ. Stagnũ petrensium serpentibus noxiũ est: hominibus salutare. In lacu agrigentino oleum supernatat: Hoc pingue hæret arundinũ comis de assiduo uolutabro e quarũ capillamentis legitur unguentũ medicũ contra armentarios morbos. Nec lõge inde collis uulcanus: in quo qui diuinæ rei operantur ligna uitea super aras struunt: nec ignis apponitur in hanc congeriẽ cũ positias intulerint. Si adest deus: si sacrum probatur sarmẽta licet uirentia ignẽ sponte concipiunt: & nullo inflagrãte a litato numine fit incendium. Ibi epulantes alludit flamma quæ fluxuosis excessibus uagabunda quẽ contigerit nõ adurit. Nec aliud est quam imago nuncia perfecti rite uoti. Idem ager agrigẽtinus eructat limosas scaturigines: & ut uenæ fontium sufficiunt riuis subministrãdis. Ita in hac siciliæ parte solo nũquam deficiente æterna reiectatione terra terram euomit. Achatem lapidẽ sicilia primũ edidit in fluminis ripis repertũ nõ uilẽ cũ ibi tãtũ inueniret. Quippe inter scribẽtes eũ uenæ naturalibus sic notãt formis: ut cũ optimus ẽ uarias ꝑferat rerũ imagines. Vnde annulus pyrrhi regis qui aduersus romãos bella gessit nõ ignobilis famæ fuit cuius gẽma achates erat: i quo nouẽ musæ cũ isignibus suis singulæ

Et Apollo tenens cybaram uidebantur non impressis figuris sed in genitis. Nūc diuersis locis apparet. Dat terra quem coralli achatem uocant corallio similem: sed illitum guttis auro micantibus & scorpionum ictibus resistentem. Dat india reddentem nunc nemorum nunc animalium facies. Quem uidisse oculis fauet: quomodoque intra os receptus sedat sitim. Sunt & qui usti redolēt. myrrhæ odorem. Achates sanguineis maculis irrubescit. Sed qui maxime probantur uitream habent perspicuitatem ut cyprius. Nam qui sunt facie cærea abundantes triuialiter negliguntur. Omnis ambitus huius insulæ clauditur stadiorum tribus milibus.

De insulis uulcaniis.

i N freto siculo ephistiæ insulæ. xx v. mili. passuum ab italia absunt: Itali uulcanias uocāt. Nam & ipse natura soli ignea per occulta commercia aut mutuantur ætnæ incendia aut subministrant: hic dicta sedes deo ignium. Numero septem sunt. Liparæ nomē dedit rex Liparus qui eam ante Aeolum rexit. Alteram hieram uocauerunt. Ea præcipue uulcano sacrata est: & plurimum colle eminētissimo nocte ardet. Strongile tertia Aeolidomus uergitur ad solis exortum minime angulosa quæ flammis liquidioribus differt a cæteris hoc efficit ꝙ ex eius fumo potissimum incolæ præsentiscūt qui nam flatus in triduo sunt futuri. Quo factum ut Aeolus rex uentorum crederetur. Cæteras didymen erifusam phœnicusam euonymon quoniam similes sunt dictas habemus.

Europæ sinus:

t Ertius europæ sinus incipit a cerauniis montibus: desinit in hellespontum. In eo apud molossos ubi dodonei iouis templum est Tomarus mons: est circa radices nobilis centum fontibus ut Theopompo placet. In epyro fons ē sacer frigidus ultra omnes aquas & spectatæ diuersitatis. Nam in eum ardentem si immergas facem extinguit: si procul ac sine igne admoueas suapte ingenio inflammat: Dodōe ut Maro dicit sacra. Delphi cephiso flumine: castalio fonte: parnasi iugis celebris. Acarnania arachyntho eminet. Hanc ab ætholia pindus diuidit: qui acheloū parit cū primis græciæ amnibus ꝓditū ueteri claritate. Nec mirū cū inter calculos qbus ripæ eius micāt inueniatᷣ galactites qui scrupulus ipse cādidus si teratur reddit succū ad lactis saporē. Fœminis nutrientibus illigatus fœcundat ubera: subnexus paruulis largiusculos haustus facit saliuarū. Intra hos receptus liquescit. cū soluitur tātū memorie bonū perimit Quē post Nilū Achelous dat: nec alter alius propter oppidū patras

Odessa locus nomen colliū opacitate umbrosus & radiis solis fer me inuius nec aliam ob cām memorabilis. In locania spiraculū tenaron promontorium aduersum Africæ: in quo phanū Metymnæi arionis quem delphine eo aduectū imago testis est ærea ad effigiē casus & ueri opis expressa preterea tempus signatum olympiade enim unde tricesima qua ī certamine siculo idem Arion uictor scribitur id ipsum gestum ꝓbatur. Est & oppidū tenarō nobili uetustate: pterea aliquot urbes: inter quas leuctræ non obscure iampridē Lacedemoniorū fæ/do exitu amycle silentio suo quondam pessundatæ. Sparta insignis cum pollucis & Castoris templo. Tum etiam Otriadis illustris uiri ti tulis: therapne Vnde primum cultus diane pitane quam Archesilaus stoicus inde ortus prudentiæ suæ merito in lucē extulit. Antia & Car damile ubi quondam fuere Thyræ: nunc locus dicitur: In quo anno xvii. Regni Romuli inter locōas & argiuos memorabile fuit bellum Nam Taygeta mons & flumen Eurotas notiora sunt q̄ ut stilo egeāt Inacus Achaiæ amnis argolicū secat tractum quē rex Inacus a se no/minauit qui exordium argiue nobilitati primus dedit. Epidauro decus est esculapii sacellum: cui in cubantes ægitudinum remedia capes sunt monitis somniorū Pallāteum Archadiæ quod pallatio nostro p Euandrum arcada appellationē dederit sat est admonere ī qua mon tes cyllene & Lycatus menalus etiam diis alumnis inclatuerunt inter quos nec herimantus in obscuro ē flumen erymantus erimāto mōte demissus est: & Ladon ille Herculis pugne hic plane clarescūt: Varro phibet fontē in archadia esse cuius interimit haustus. In eadem terra rum parte de auibus hoc solū est non indignū relatu cōperimus ꝙ cū aliis locis merula furua sit: circa cyllenem candidissima est. Nec lapi dē spreuerimus quem Archadia mittit: cui Albesto nomē est ferri cō lore. Hic accensus semel extingui nō pōt. In megarensiū sinū Istmos exit ludis quīquēnalibus & delubro neptūi inclytus. Quos ludos ea pp institutos fuerūt ꝙ finibus quinque peloponesi ore alluūtur A se ptentrione Ionio: ab occidēte siculo a brumali occidēte egeo. a solsti tiali oriente myrtoo. a meridie cretico. hoc spectaculū p Cypheselum tyrannum intermissum corinthii olympiade quadragesima nona so/lemnitati pristine reddiderunt. Cæterum peloponesson a Pelope re gnata nomen inditio est. Ea ut platani folium recessibus & prominē tiis figurata diuortium facit inter Ionium & Egeum mare quattuor nō amplius milibus desistens utrūq; littus ex cursu tenui quē Istmos dicunt ab angustiis hinc: Hellas incipit quam proprie uerā uolūt esse græcam quæ nūc Attica: ante prius dicta Ibi athene cui ubi saxa schy ronia ꝓpinqua sunt porrecta sex milibus passuū ob honorem ultoris

Thesei. & memoriam nobilis penę sic nominata: Et istis rupibus Ino se cũ palemone filio in ꝓfund(um) præcipitem iaculata auxit maris numina. Hic atticos montes in ptem tacebimus est icarius. est Briseus ẽ Licabeius & Egialus. Sed Hiemitio merito ac iure attribuit̃ pricipatus q̇ apprime florulentus eximio mellis sapore & externos oẽs & suos uicit. Calirhoen stupent fontem: nec ideo Croneson fontem alterum nullius rei numerant Atheniensibus iudicii locus ẽ ariopagus & Marathon campus iactus memorabilis opinione prœlii cruẽtissimi. Et multæ quidem insulæ obiacent atticæ cõtinenti: Sed subrane ferme sunt Salamis Sunium Chios Choos: quæ ut Varro testis est: subtilioris uestis amicula arte lanifice scientie primo inornatũ fœminarum dedit. Boetia thebis eminet Thedas condidit Am phion: nõ q̇ lyra saxa duxerit neq̃.n. par est id ita gestum uideri: sed q̇ affa(t)tus suauitatę homines rupiũ incolas: & incultis moribus rudes ad obsequii ciuilis pellexerit disciplinam. Vrbs ista numinibus apud se ortis gloriat̃: ut perhibent qui sacris carminibus herculem & liberum celebrant. Apud thebas helicon lunus ẽst: citheron saltus ãnis hismenus fontes Arethusa edipodia. phamate dirce. sed ante alios Aganippe & Hippocrene: Quos Cadmus litterarũ primus repertor dum timatur quænam adiisset loca q̃m equestri exploratione dep̃hendisset incensa est licentia poetarũ ut pariter utrũq̃ uulgarent. Scilicet q̇ eorũ alter alitis equi unguicula sollicitatus foret alter potatus facũdia animas irrigaret. Et q̇ aperta foret alitis eq ungula: & q̇ potini suspitionem facerent litterariam. Eubora insula laterũ obiectu efficit aulidis portum qui siculis traditur graie coniurationis memoria Boetii idem sunt q leges fuerunt: per quos defluens cefisos ãnis se in maria cõdit. In hac continẽtia Opuntius sinus larissa oppidũ Delphis amne quoq̃ ĩ qua Amphiarai fanum & fidiace signum diãæ Varro oppinatur. Duo in boetia esse flumina natura licet se pari miraculo tñ non discrepante: Quorum alterũ si ouillum pecus debibat pullũ fieri coloris q̇ induerit. Alterius haustu quæcunq̃ uellerũ fusca sunt in candidũ uerti. Addidit ẽt uideri ibi puteum pestilentẽ cuius liquorem qui hauserit bibat mortẽ. perdices sane cum ubiq̃ libere sint ut aues uniuerse: in boetia non sunt nec cum uolant sui sunt iuris. Sed in ipso aere quas trãsire nõ audeãt metas: habẽt. Inde ultra notaros iam terminos nunquã exeunt: nec in atticũ solũ trãsmeant. hoc boetiis ꝓprium: nã quæ cõia sunt oĩbus generatim post ꝑsequemur. Continent̃ aperditibus nidis munitiõe solerti & ꝑualida. Spineis.n. fructibus ac Surculis receptus suos uestiunt: ut animalia quæ eam infestant arceantur asperitate surculorũ. Ouis stragulũ puluis est atq̃ clanculo reuertũtur ne inditium

soci conuersatio frequens faciat. Plerumq; foemine transuehunt partu ut mares fallant: qui eos affligunt impatientibus saepissime adulantes Dimicatur circa connubium: uictosq; credunt foeminarũ uice uenerẽ sustinere. Ipsas libido sic agitat: ut si uentus a masculis flauerit fiãt pregnantes odore. Tunc si quis hominũ ubi incubant propinquabit egresse matres uenientibus sese sponte offerunt & simulata debilitate uel pedum uel alarũ quasi statim capi possint gressus fingunt tardiores hoc mendatio sollicitant obuios & eludunt quoad prouecti longius auidis auocentur. Hæc in pullis studiũ segnius ad cauendũ. Cũ.n. uisos se persentiscunt resupinati glebulas pedibus attollunt: quarũ obtentutã callide proteguntur: ut lateant etiã deprehensi.

De thessalia & macedonia & philippi oculo.

t Essalia eadẽ est & hemõia q̃ Hõerus Agros pelasgi cognominat. Vbi gẽitus est Helles: a quo Reges hellenes nomiati huius a tergo. Pyeria ad Macedõiã pertẽditur quæ deuicta sub Macedoniũ uẽit iugũ. Multa ibi oppida: flũina multa. De oppidis egregia sũt Pthia. Larissa. Thessalia & Thebe. De amnibus Peneus: qui præteros sa olympũq; decurrẽs collibus dextra leuaq; molliter curius nemorosis cũ cõuallibus Thessalia tessua facit. quæ & tẽpe dicũtur: undisq; apertioribus Macedõiã & gnesiã interluẽs in thermeũ sinũ cõdit Thessaliæ sunt pharsalici cãpi in quibus ciuiliũ intõuerũt procelle. Ac ne in mõtes notos eamus pindũ & Othrim celebrãt: qui laphittarũ originẽ p̃sequũtur. Ossa quos cẽtaurorũ fabulis imorati iuuat peliõ autẽ nuptiale cõuiuiũ Thedidis atq; pelei intãtũ noticiæ obtulit ut taceri de eo magis mirũ. Nã olympũ ab Homero nõ per audaciã celebratũ docẽt quæ in eo uisitãtur primũ excelẽti uertice tãtus attollitur ut tegmina eius cælũ accolæ uocẽt. Ara est in cacũine ioui dicata. cuius altaribus si qua de extis inferũtur nõ diffiãtur uẽtosis spiritibus: nec pluuiis diluũtur. sed uoluẽte altero anno cuiusmodi relicta fuerint eiusmodi reperiũtur. Et omnibus tẽpestatibus a caruptelis auratũ uĩndicat quicquid ibi semel est de eo cõsecratũ litrere incinere scripte usq; ad alterã anni cerimõiã permanẽt in regione magnesia othmõa oppidũ sitũ est ꝙcũ obsideret Philippus Alixãdri macedõis magni pater dãnatus est oculo iactu sagitę q̃ iecerat After. Oppidãus inscriptã suo nomina loca uulneris nomine quẽ petebat populũ. istũ callere arte sagittaria credere possumus: uel de philotetea quõiã mœlibea in hoc pede cõputatur. Sed ne trãseãus p̃sidiũ poetarũ fõs Libethrius: & ipse magnesie ẽ.

De Macedonia & olympo monte & lapide peante.

q Vi Edonii quõdã populi: quæq; migdonia erat terra aut. pierium solum uel hemathium nec omne uniformi uocabulo

Macedonica res est & partitiones quæ specialiter ante a se iungebűt macedonio nomini cõtribute facte sűt corpus unum igitur Macedoniam pcingit Thracius limes meridiana Thessaliæ. Epirote tenent a uesperali plaga dardani sunt & illyrii : qua septentrione tundi tur peonia & a paphlagonia protegitur. A tribalis montanis excessibus. A qui lonio frigori obiecta. inter ipsam & Thratiam strimon annis facit terminum qui ab hemi iugis irrigat. Terű ut sileam aut Rhodopé Migdonium mõtem: aut Athon classicus pscis nauigatű. cõtinẽtiq; abscissum mille qngẽtorű passuű longitudine simul de auri uenis & argẽti que optime inagris Macedõum & plurime erunt. Oristidem populi dicã sunt q ut. Orestide dicerent inde cœptum a Micenis pfugus matricida cum abscessus longius destinasset natum sibi in emathia paruulum de Hermiõa quam in omnes casus sociam abstruerat hic mãdauerat occulendum. A doleuit puer i spiritu Regii sanguinis nomẽ patris sui referens. Occupatoque quicquid esset quod pcedit in Macedonicum sinum & Adriaticum salã terram cui imperitauerat orestidem dixit. Admõet flegra ubi ante q̃ oppidum fierit rumor est militiam mundi dimicatam cű gigãtibus: Vt penitus persequamur quãtis probationibus ibidem imperii inditia diuinæ expeditiõis in hoc seculo pseuerauerit. Illic si quando ut accidit nimbi torrẽtes excitant & aucta aquarum põdera ruptis obicibus ualẽtius sa in cãpos ruunt. Eluuione ossa etiam nunc fertur detegi quæ ad instar corporis sűt humani sed modo grandiora: quæ ob enormem magnitudinem monstrosi exercitus iactitant extitisse. idq; adiuuatur argumeto saxorum immanium quibus oppugnandum cælum crediderunt. Pergã ad residua quæ in Thessaliam & Heminiam porriguntur. Sunt enim erectiora q̃ usquã proceritas mõtana attolli ualet. Nec ẽ interris omnibus quod merito ad istas eminentias comparatur. quippe quas solas diluuialis irriptio cum uniuersa obduceret humido situ in accessas reliquit. Durãt uestigia non languide fidei qubus appareat hos locos superstites undosæ tempestatis fuisse. Nam in latrebrosis rupiű cauaminibus que fluctum conflictis tunc adesa sunt rediuiue. Conchiliorum resederűt: & alia multa quæ affatim mari incitu expuűtur: ita ut sint licet facie Mediterranea apparent tamẽ specie littorali. Nunc de incolis reddam Emathius qui prius in emathia accepit pricipatű seu quia in dago originis eius euo dispertit: seu quia alta ita res est genuinus terræ hẽt. Post hűc macedõii exortű Emathie nomẽ pstitit Sed Macedo deuocatiõi minus nepos q solus cű dõus sue fãilia mortis publice superfuerat uertit uocabulű macedoniãq; a se dixit macedonẽ Carãus inseqt Dux pelopõessiace multitudinis q iuxta rñsű dat a deo ubi ca

prarium pecus resedisse aduerterat urbem condidit:quam dixit. Egeas. In qua sepeliri reges mos erat: nec excellentium uirorum bustis apud Macedonas priscus dabatur locus. Succedit Carano perdica secunda & trigesima olympiade primus in Macedonia Rex nominat. Cui Alexander Amynthe filius diues habitus est: Nec immerito ita .n. affluentur successus eius ampliandis opibus proficiebant: ut ante omnes Appollini delphos. ioui elidem statuas aureas dono miserit. Voluptati aurium indulgentissime deditus sicut plurimos qui fidibus sciebant dum uixit in usum oblectamenti donis tenuit liberalibus. Inter quos & pindarum Lyricum. Ab hoc archelaus regnum excepit prudens rei bellice. naualium etiam commentor prœliorum. Is Archelaus intantum litterarum mire amator fuit ut Euripide tragico consiliorum summam crederet. Cuius suprema non cōtentus prosequi sumptum fuerls: crinem tonsus est & merorem quem animo conceperat uultu publicauit. Idē Archelaus phitias & olympiacas palmas quadrigis adeptus: græco potius animo quam regali gloriā illam prese tulit: post Archelaū Macedonia res dissentiōe lactata in Amynthe regno stetit. Cui tres liberi: sed Alexāder patri succedit. Quo exēpto perdicę primo data copia regiæ potestatis adipiscendi qui obiens hereditarium regnum fratri philippo reliquit. Quem captum oculo dextro apud Mothonam supradiximus: cuiusque debilitatis omen præcesserat. Nam cum nuptias ageret acciti tibicines carmen cyclopeum quasi de colludio concinuisse tradunrur. Hic philippus magnum procreat Alexandrum: quamlibet olympias Alexandri mater nobiliorem ei patrem acquirere affectauerit: cum se coitu draconis grauidā affirmaret. Ita tantum ipse egit ut deo genitus crederetur peragrauit orbem rectoribus Aristole & Calistene usus subegit Asiam Armeniam. Hiberiam. Albaniam. Capadociam: Siriam. Aegyptum tuarum caucasumque transgressus est: bastros domuit. Medis & persis imperauit: cepit indicam emensus omnia quæ liber & Hercules accesserāt fore supra hominem augustiore ceruice celsa letis oculis & illustribus malis ad gratiam rubescentibus reliquis corporis membris non sine maiestate quadam decorus. Victor omnium uino. & ira uictus. Sic ut morbo uiolentie apud Babylonē humiliore quā uixerat fortuna exēptus est pōst quē fuerūt magis ad segetem Romanæ gloriæ q̄ hereditatē tanti nominis ortos inuenimus. Macedonia lapidē gignit quē peantē uocāt hūc eundē cōcipiētibus. & parientibus opitulari fama prodiga est Circa Tyresiæ sepulchrum plurimis inuenitur.

De Thracia & thracum moribus & gruibus & harundinibus & Istmo. Capitulo. xiiii.

n

Vnc in Tracia locus eſt pergere:& ad ualidiſſimas Europæ gẽtes uela obuertere: Quas qui ſedulo experiri uelint nõ diffi-culter depræhendet Thracibus barbaris ineſſe contemptum uitæ & ex quadã naturalis ſapientiæ diſciplina Cõcordant omnes ad interiũ uoluntariũ: dũ nõnulli eorũ putant obeuntiũ animaſ reuerti. Alii nõ extingui: ſed beatas magis fieri. Apud plurimos luctuoſa ſũt puerperia. Deniq; recẽtem natũ fletu parens excipit. Contra uerſum læta ſunt funera: adeo ut defunctos gaudio proſequantur. Vxorum numero ſe uiri iactant. & honoris loco ducunt multiplex coniugium. Quæ fœmine tenaces ſunt pudicitiæ defunctorũ inſiliunt coniugũ rogos & quod maxime inſigne ducunt caſtitatis præcipites in flam-mas eũnt. Nupturę nõ parentum arbitratu tranſeunt ad maritos: ſed qua pre cæteris ſpecie ualent ſub taxari uolunt & licentia taxationis admiſſa nõ moribus nubũt præmiis. Qua formę præmit dedecus do-tibus emunt quibus coniungantur Vterq; ſexus epulantre focos am-biunt. herbarũ quas habent ſemine ignibus ſupiacto. Cuius nidore perculſi pro læticia habent imitari ebrietate ſenſibus hebitatis. De ri-tu iſta ſufficiunt de locis & populis quæ ſequuntur. Strymonem ac-colunt dextero latere. Denſe latebeſſorum quoq; multa nomina ad-uſq; Neſtum amnem qui radices pangei circunfluit hebrum odryſa-rum ſolum fundit: qui fluuius excurrit inter prianas delongos thyn-nos chopilos alioſq; barbaros tangit:& Cyconas Deinde henius ſex milibus paſſuum arduus. Cuius aduerſa Mœſi Gete ſarmate Scythe & plurime inſidunt nationes. Ponticum littus Sitonia gens obtinet, quæ nato ibi Opheo uate decuſ inter iudicatur principeſ Quem ſiue ſacrorum ſiue cantuum ſecreta in ſperchio promontorio agitaſſe tra-dunt. Deinde ſtagnũ Byſtonium nec lõge regio malonea: In qua Tyr-rida oppidũ fuit equorũ. Diomedis ſtabulũ:: ſed ceſſit euo ſolũq; tur-ris ueſtigiũ adhuc durat. Inde nõ procul urbs abdera quã Diomedis ſoror & condidit & a ſe ſic uocauit. Mox Democriti domus phiſici ac ſi uerũ dicetur iõ nobilior. hanc abderã olympiade pria & triceſima ſe-nio collapſam Clazomenii ex aſia ad maiorem faciem reſtitutã oblit-teratis quæ pceſſerant nomini ſuo uindicauerunt Locũ doriſon illu-ſtrem reddidit Xerſis aduentus q ibi recenſuit militis ſui numerum Polydori tumulũ oſtendit hemus in patre quem Aratores Scythe ce-lebrant. Quondã urbẽ Garamã cathiron uocãt Barbari. Vnde a grui-bus pigmeos fuerunt pulſos. Manifeſtum ſane in ſeptẽtrionalem pla-gam hyeme frequentiſſimas conuolare. Nec piguerit meminiſſe qua-tenus expeditiones ſuas dirigant & ſub quodam millitiæ eunt ſigno & ne pergentibus ad deſtinata uis flatuũ renitatur. harenaſ deuorant

sublatisque lapillulis admoderatam grauitatem saburrant. Tunc se tollunt in altissima: ut de excelsiori specula metentur quas petant terras fidens meatu preit cateruas: Volatus desidiam castigat uoceq; cogit agmen. Ea ubi obraucata est succedit alia pontum transiture angustias captant. Et quidem eas promptum est oculis depræhendere inter tauricam & paphlagoniam. idest inter carabim & metapontum Cum trans medium auleum aduentasse se sciunt scrupulorum satti na pedes librant. Ita nautæ prodiderunt pluere sæpe ex illo casu. Lapillulis harenas non prius reuomunt quam secure sedis suæ fuerint Concors. cura omnium primo fatigatis adeo ut siquę defecerit: congruant uniuersæ: Lassatasque sustollant usque dum uires ocio recuperentur. Nec in terra cura senior excubias nocte diuidunt ut ex somnis sit decima quæque. Vigilesque ponduscula digytulis amplectuntur: quæ si forte exciderint somnum coarguant. Quod cauendum erit clangore indicant. A etatem in illis prodit color. nigrescunt senectute. Veniemus ad promontorium Cerascriseon lyzantio oppido nobile antea ligos dictum: quod a dirachio abest septingentis undecim milibus passuum. Tantum enim patet inter adriaticum mare & propontidem. In cenensi quoque regione non longe flauiopoli Colonia bitie oppidum quandam Areatu Regis nunc inuisum & in accessum hyrundinibus & deinceps alitibus aliis quanquam athebas quod illa mœnia sæpius capta sunt aspernentur subire. Nam inter cæteras habere illas quod dam precium inge noscitur quod lapsura nō petunt culmina & aspernātur peritura quo quomodo tecta. Minime certe aditis auibus impetuntur: nec nunquam præda sunt Vt sacrę ci bos non sumunt residentes sed in aere capiunt escas & hauriunt. Alter istmos in Thracia est similibus angustiis & pari latitudine arcti maris Cuius littora urbes utrique secus ostentant propontidis ora insignit pacti emalanensium Cardiaque quod in cordis facie sita sit: dicta cordia est. Omnis hellespontus stringitur in stadia septem quibus ab europa asiaticam plagum uindicat hic quoque urbes duę Abidos asiæ & Sestos europæ. Deinde contraria inter se promōtoria mastusia chersossi: ubi finitur europæ sinus tertius sigeum asiæ in quo tumulus est: ut dicunt: cynose me dictus hecube sepulchrum: & turris prothesilari delucro data. finibus thraciæ a septentrionæ hister ostenditur. ab oriente pontus ac propontis a meridie egeum mare.

De claro insula & mirabilibus quæ in creta sunt: & de caristo & delo & diluuio & coturnicibus.

Nter Tenedũ & Chiũ eſt claros inſula qua egeus ſin_us pan
i ditur ab dextra antandrum nauigantibus ſaxũ eſt.hoc.n.ue
rius q̃ inſula meruit cognominari id quoniã uiſentibus ꝓcul
capre ſimile creditur:quã græci egã nuncupant. egeus ab eo ſinus di
ctus eſt A phalario corcyre ꝓmontorio ad nauis effigiẽ ſcopulus emi
net in quã tranſſiguratã Vlixis nauẽ crediderũt. Cithereæ a malea ab
quinq; militibus paſſuũ ꝓphiris ante nomẽ fuit. De creta inſula.

Rotinus eſt Cretam dicere q̃ abſoluere pronius in quo mari
p iaceat ita.n.circũflui illlius noĩa græci permiſcuerũt:ut dũ aliis
alia inferũt pene oblimauerint uniuerſa.Quantã poſſimus ta
mẽ In deſignãda fide operã locabimus:ne quid hereat ſub ancipiti.In
ter ortũ porrigitur & occaſum tractu lõgiſſimo.Hinc græcia.inde cy
renis ob iacẽtibus.A ſeptẽtriõe egeris & ſuis id eſt creticis eſtibus uer
beratur.Ab uſtro libycis undis perfũditur:& egyptiis cõſtipata centũ
urbibus ſicut ꝓhibẽt qui ꝓdige lingua locuti ſunt : ſed magnis & am
bitioſis oppidis.Quorũ principatus eſt penes cortinã Cydoneã con
ſon.therãnas ſchylioſon doſiades eã a certe nympha heſperidis filia.
Anaximãder a crete rege curetũ: Cretes fieriã prius dictã mox curetũ
nomẽ nonnulli etiã a temperie cæli Macaronexon appellatam ꝓdide
runt prima mari ponit nauibus & ſagitis prima litteris iura unxit pyr
rhico reptore.Equeſtres turmas prima docuit laſciuas uertigeneſ im
plicare . Ex qua diſciplina bellice rei uſus cõualuit Sudium muſicum
inde cœptũ cum Idei dactili modulos ac crepitu tinnitu aeris depræ
henſos in uerſificũ ordinẽ tranſtuliſſent: Albet iugis montium dicti
nei & Cadiſtii:qui ita ex candeſcunt:ut eminus nauigãtes magio pu
tent nubila præter cæleroſ Ida eſt qui ante ſoliſ ortũ ſolem uidet.Varo
in opere quod de littoralibus eſt etiã ſuis temporibus affirmat ſepul
chrũ iouis ibi uiſitatum.Cretes Dianã religioſiſſime uenerantur:Bri
tomarrem gentiliter nominantes:quod ſermone noſtro ſonat uirgi
nem dulcem: Edem numinis præter q̃ nudus ueſtigio nullus licito i
greditur.Ea edes oſtentat manus Dedali: Cortinã amnis leneus præ
terfluit.quo Europam tauridorſo cortini ferũt uectitatã Hideni corti
ni & Cadmum collunt Europæ fratrem ita enim memorant.Videtur
hic & occurrit ſed die iam ueſperato anguſtiori ſe facere uiſẽdum of
ferens Gnoſii mineruam ciuem deam numerant: primumque apud
ſe fruges ſatus affirmant:audacter cum Atticis contẽdentes.Ager cre
ticus ſilueſtrium caprarum copioſus ẽ.ceruo eget.Lupos uulpes alia
q; quadrupedum noxiam nuſquã educat.Serpes nulla larga uitis, mi
ra ſolis indulgẽtia arborarii ꝓuentus abũdãtes.Nam in huiua tãtum
inſulæ pte repululant ceſæ cupreſſi.herba ibi eſt quæ alimos dicit̃ ea

admorſa diurnã famẽ prohibet proinde & hec cretica eſt Phalangio
aranei genus ẽ.Si uiſum quæras:nulla uis corporis. Si poteſtatẽ ictu
um hominẽ ueneno interficit. Lapis quoq; ideus dactylus dicitur in
ſulæ iſtius alumnos coloris ferrei:humano pollici ſimilis.A uem no
ctuã Creta nõ habet:& ſi inuehatur:emoritur.Cariſtos aquas calẽtes
habet:quas elopias uocãt Et cariſtias aues quæ flamas impune inuo
lant.Carbaſa etiã quæ inrer ignes ualent.Calthis eadẽ habita ẽ apud
priſcos:ut callidemus auctor eſt:ere ibi primũ reperto.Tytanas in ea
antiquiſſime regnaſſe oſtendunt ritus religionũ.Briareo eni rẽ diui
nã cariſtii faciũt.ſicut egeoni calchidenſes.Nã omnis ferme Euboea
tytanũ fuit regnum. Cycladas autumãt inde dictas:quia licet ſpatiis
longioribus a delo proiecte:in orbẽ tamen circa delũ ſite ſunt.Orbẽ
Cyclon grai ferunt.Chios homeri tumulo cæteras antecedit.Memi
niſſe hoc loco par eſt poſt primũ diluuiũ Ogygii temporibus nota
tum:cũ nomen & amplius menſibus diem cõtinua nox inumbraſſet
Delon ante oẽs terras radiis ſolis illuminatam ſortitãq; ex eo nomẽ
q̃ prima reddita foret uiſibus.Inrer. Ogygium ſane & Deucaliõem
mediũ euũ dec.annis datur. Eadem eſt & Orthygia quæ cleriſſima ẽ
in cycladum numero multifarie traditur.Nũc aſteria a cultu Appolli
nis:nũc a uenantibus lagya uel Cinthopirpile etiã:quoniã tabula ibi
& ignis inuenta ſunt.In hac primũ uiſæ coturnices aues quas Orthy
gias græci uocãt.has eaſdẽ in latone tutela eſtimãt cõſtitutas:nec ſem
per apparent:adueniendi habent tẽpora eſtate depulſa.Cũ maria tra
nant impetus differunt ex metu ſpacii longioris uires ſuas nutriunt
tarditate.Vbi terrã perſentiſcunt coeunt cateruatim:deinde globate
uehementius properant.Quæ feſtinatio plerunq; exitiũ portat naui
gantibus.Accidit eni in noctibus & uela incidant:ut impulſis ſinibus
alueos inuertãt:auſtro nũq̃ exeũt. Nã metuũt uim flatus tumidioris
plurimũ ſe aquilonibus credũt:ut corpora pinguiuſcula atq; eo tarda
facilius proueat ſiccior & uehemẽtior ſpiritus. Orthygontra dicitur
quæ gregẽ ductitat.Eadẽ terræ proximantẽ ſpeculatus rapit. Ac pro
pterea opera eſt uniuerſis ut ſollicitent ducẽ generis externi per quã
fruſterentur prima diſcrimina.Cibos gratiſſimos habent ſemina ue
nenorum Quam ob cauſam eas damnauere prudentium menſæ.So
lum hoc animal præter hominem morbum patitur comitialem.

De Euboea.Paro.Nixo.Icaro.Melo.Carphato.Rhodio.Lenno.

Vboea tam modico eſtu diuidua eſt a boetie cõtinentiæ : ut
e dubitandum ſit an numerari inter inſulas debeat. Nam late
quam uocãt terræ põte iungitur:& per fabricam breuiſſime
machinæ aditur pede ceneo promõtorio uadit in ſeptentrionẽ duo

bus aliis in meridiem extēditur. Quorum gerestos spectat Atticam Caphareus prominet in hellespōtum Vbi post Ilii excidiū argiuam classem uel mineruæ ira: uel ꝙ certior prodit hystoria sydus arcturi grauibus affecit casibus marmore paros nobilis ab delo oppido fre/quentissime prius tamen minoia quā paros dicta. nam subacta a Minoe quoad in Creticis mansit legibus Minoiam loquebātur. præter marmora dat & Sardam lapidem qui marmore quidem præstat inter gemmas uero uilissimus ducitur Naxon a delo duodeuiginti milia passuum separant: in qua Strongile oppidū. Sed naxos dionysias quā naxos peius dicta. uel ꝙ hospita libeco patri. uel ꝙ fertilitate uitium uincat cæteras. Sunt ꝑterea cyclades plurimæ: sed in supradictis præ/cipuum est quod memoriæ debeatur. De Strophadibus est & Icaros quæ Icaro mari nomen dedit: hæc inter Samium & hiconum procur rentibus saxis inhospita ac nullis finibus portuosa ob inhumana littora infamis est. Vult ergo Varro Icarum certe ibi naufragio interisse & de exitu hominis impositum nomen loco. Nam in samo nihil nobilius q̄ Pythagoras ciuis. Qui mox offensus statu tyrannico relicta domo patria a Bruto cōsule qui reges urbe exegit italiam aduectus ē melos: quam Calimachus Mellanidam dixit omnium insularum rotondissima est iuxta Eoliam. Nam a carputus ipsa est a qua carphatium sinum dicimus. Nunqua ita cælum nubilum: est ut in sole Rhodos non sit. Lemnii uulcanū colunt: ideo in Lēno Metropolis Ephesia præterea oppidum myrrhina in cuius finibus mons athos in macedonam umbram iacit. Quod non frustra inter miracula notauerūt cum Athos a Lemno sex & octogita milibus passuum separetur. Est sane athos sublimis adeo: ut altior estimetur quam unde hymbres cadunt. Quæ opinio eo fidem concepit: ꝙ in aris quas in cacuminet sustinet nunquā cineres eluuntur: nec quicquam ex ageribus suis perdunt. sed in quo relicti fuerint tumolo permanent. In summo oppidum Acroton fuit: in quo dimidio longior quam in aliis terris incolētium ætas prorogabatur. Ideo inde homines Macrobios græci nostri appellauere longeuos.

De quarto Europæ sinu.

De hellesponto. Propontide. Bosphoro & elephantis.

q Vartus Europe sinus ab Hellespōto incipit: meotidis hostio terminatur: atq; omnis hæc latitudo quæ Europā Asiāq; diuidit in septē stadiorum angustias stringitur. Hic est hellespontus. Hac Xerses ponte nauibus facto permeauit. Tenuis deinde euripus porrigitur ad Asiæ urbē priapū: quā magnus Alexāder potiūdi orbis amore transcēdit: & potitus est. Inde diffusus equore parentissimo rursus

ſtringitur in propontidem. Mox in quingentos paſſus coartatur. Fi Boſphorus Thracius qua Darius copias traduxit: hæc profunda del phines plurimos habent: in quibus cauſæ miraculi multiformes. An te omnia nihil uelocius habent maria ſicut plerūq; ſalientes tranſuo lent uela nauium. Quo coheant cōiuges euagantur. Catulos edunt. Decimus mēſis maturum facit partum. Lucinam eſtiuus dies ſoluit Vberibus fetus alūt. Teneros in faucibus receptāt. Inualidos aliquā tiſper proſequuntur: in triceſimum annum uiuūt: quod exploratum eſt in experimentum caudis amputatis. Ora non quo cæteræ belue loco habent: ſed ferme in uentribus. Contra naturam aquatilium ſo li linguas mouent. Aculeate ſunt ſpine dorſi eorum. Cum ira ſubia cet inhorreſcunt. Cum animi conquieſcunt quibuſdam receptaculis operiuntur. Spirare eos in aquis negant: & uitales auras non niſi in aere ſupero recipere: pro uoce gemitus eſt ſimilis humano. Certū ha bent uocabulum quo accepto uocantes ſequuntur. nā proprie ſymo nes nominantur. Voces hominum aquilonis flatu celerius auriunt. Contra auſtro ſpirante auditus obſtruuntur. Mulcentur muſica: gau dent cantibus tibiarum. Vbicunq; ſimphonia eſt gregibus aduentāt. Diuo Auguſto principe in campania delphinem puer fragmētis pa nis primo illexit: & in tantum conſuetudo ualuit: ut alendum ſe etiā manibus ipſius crederet. Mox cum profluxiſſet puerilis audacia ītra ſpacia eum Lucrini lacus uectitauit. Vnde effectum ut a baiano litto re equitatem puerum puteolos uſq; perueheret. hoc per annos pluri mos tam diu geſtum eſt: donec aſſiduo ſpectaculo deſineret miracu lum eſſe quod gerebatur. Sed ubi obiit puer ſub oculis publicis deſi derio eius mœrore delphin interiit: Pigeret hoc aſſeuerare niſi Mece natis & fabiani multorumq; præterea eſſet litteris comprehēſum. In africo mox littore apud Hipponem Diorrhitum delphin ab Hippo nienſibus paſtus tractandum ſe præbuit: impoſitos quoq; frequēter geſtauit: nec populi tantum manibus acta res eſt. Nam & proconſul affricæ flauianus ipſe eum contigit: unguentis etiam delibuit. Quia odoris nouitate obſopitus aliquantiſper pro exanimi iactitatus eſt: multiſq; mēſibus deſciuit a ſolita cōuerſatiōe Apud laſum urbē Ba byloniæ puerum delphinus adamauit. Quem dum poſt aſſueta collu dia recētem impatiētius ſequitur harenis inuectus & hæſit. Alexan der magnus amorem illum numinis fuiſſe īterpretatus pfecit puerū neptūi ſacerdotio iuxta eādem urbem ut heres ſidonius auctor eſt. Alium puerum Hermiam nomine per maria ſimiliter inſidentem cum undioſior fluctus necauiſſet delphin ad terram reuexit: & uelut fateretur reatum: penitentiam ſuam morte mulctauit: nec reuerti

noluit amplius in profunda. Suppetunt & alia exempla ut Arionem transeamus: cuius exitũ annalium comprobauit fides. Ad hæc si quã do lasciuiũt noui fœtus a maioribus dat adultior gregi custos. Quo magistro eludere impetus incursantium beluarũ adiscant: quanquã ibi præter focas rara belua est plurimus tymnus in põto: nec alibi pe ne fœtificant. Nusquã enim citius adolescunt. s. ob aquas dulciores. Illabuntur ueris tempore: intrãt dextero littore: leuo exeunt: hoc in de accidere credunt: quod dextris oculis acutius cernunt q̃ sinistris.

De histro flumine. Fibro pontico & Gemma pontica.

h Ister germanicis iugis oritur: effusus monte qui in tauracos galliæ aspectat: Sexaginta amnes in se recipit: omnes ferme nauigabiles. Septem hostiis põtum influit. Quorum primũ peuce. Secundum naracustoma. Tertium calostoma. Quartum pseu dostoma. Nam Baryostoma ac deinde Spireostoma quintum uideli cet & sextum lãguidiora sunt cæteris. Septimum uero pigrum ac pa lustri specie nõ habet quod amni comparetur. Priora quattuor adeo magna sunt: ut per longitudinem quadraginta milium passuum nõ misceantur equori dulcemq; haustum incorrupto detinent sapore. Per uniuersum pontum fiber plurimus: quem alio uocabulo dicunt castorem. Lintris similis est: animal morsu potentissimum adeo: ut cũ hominẽ inuadit conuentum dentium non prius laxet q̃ concrepuis se persenserit ossa fracta. Testiculi eius appetũtur in usum medelarũ: iccirco cum urgeri se intelligit: ne captus prosit ipse geminos suos de uorat. Mittit põtus: & gemmas quas a patria ponticas dicimus gene re diuerso. Quippe alię aureas. Alię sanguineas habent stillas: & hæ quidem inter sacras habentur. Namq; ostentationi potius q̃ usui dili gũtur. Non guttis asperse sunt: sed longis colorũ ductibus liniuntur.

De hippani amne & exampeo fonte.

a Mnis hippanus oritur inter auchetas Scythicorum amnium princeps: purus & haustu salubertimus usq; dum calipdum terminis inferatur. Vbi fons exãpeus infamis est amara sca turigine. Qui exampeus liquido admixtus fluori amnem uitio suo uertit: adeo ut dissimilis sibi in maria cõdatur. Ita inter gentium opi niones fama de Hippane discordat: qui in principiis eum norũt: præ dicant: qui in fine experti sunt: non iniuria execrantur.

De Boristene amne & Scythis & naturæ canum & Smaragdo lapide & cristallo.

a Pud neuros nascit Boristhenes flumẽ i quo pisces egregii sa poris & qbus ossa nulla sunt nec aliud quã Cartilagies tener rimæ. Verũ Neutri: ut accepimus: æstatis temporibus i lupos

transfigurantur. Deinde exacto spacio quod huic sorti attributũ est: in pristinam faciem reuertũtur. Populis istis deus Mars est: pro simulachris enses colunt homines uictimas habẽt: ossibus adolent ignes focorũ. Gelonii ad hos proximant. De hostium cutibus & sibi indumẽta faciunt: & equis suis tegmina. Geloniis Agathyrsi collimitantur ceruleo picti colore fucatis in ceruleũ crinibus: nec hoc sine differentia nam quãto quis altero præstat: tanto propensiore nota tingitur: ut sit inditium humilitatis minus pingi. Post Antropophagi quibus execrãdi cibi sunt humana uiscera. Quem morẽ impię gentis adiacentiũ terrarũ prodit tristissima solitudo: quos ob nefariũ ritum finitimę nationes metu profugę reliquerũt: & ea causa est ꝙ usq; ad mare quod thybin uocant per longitudinẽ eius orę quæ estiuo orienti obiacet sine homine terra sit; & immensa deserta quoad perueniatur ad seres chalibes & Dace in parte Asiathycæ scythiæ crudelitate ab immanissimis nihil discrepãt. At albani in mora agentes qui posteros se Iasonis credi uolunt albo crine nascuntur: canitiem habẽt auspicium capillorũ. Ergo capitis color genti nomen dedit. Glauca oculis inest pupilla ideo nocte plusquam die cernũt. Apud hos populos nati canes feris omnibus obiciuntur frangunt tauros: leones perimũt: detinẽt quicquid obiectũ est. Quibus ex causis meruerunt etiã animalibus tradi. Legimus petenti indiã Alexandro rege Albaniæ duos missos: Quorũ alter sues sibi & ursos oblatos usq; adeo spreuit: ut offensus de generi præda ignauo similis diu accubaret: quẽ per ignorantiã uelut inertẽ Alexander extingui imparauit. Alter uero monitu eorũ qui donũ prosecuti erãt leonẽ missum necauit. Mox uiso elephanto notabiliter exultans beluam primo fatigauit: Deinde cũ summo spectantiũ horrore terræ afflixit. hoc genus canũ crescit ad formã amplissimam, terrificis latratibus ultra leonum rugitus insonans: hæc sunt de canibus albanis: reliqua communia uniuersis. Dominos equaliter canes omnes diligunt: sicut exemplis palam factum est. In epiro deniq; domini percussorem in cœtu agnitum latratu canis prodidit. Iasolitio interfecto canis ipsius aspernatus cibum media obiit. Lysmachi regis canis flãmis se inecit accenso domini rogo: & pariter igni absumptus est. Garamantum regem ducẽti canes ab exilio reduxerunt prœliati aduersus resistẽtes. Colophonii & castabalenses canibus in bella productis primas acies instruebant Appio Iunio: Publico Sicinio cõsulibus damnatum dominũ canis cum abigi nõ posset comitatus in carcerem mox percussum ululatu prosecutus est. Cũq; ex miseratione populi Romani potestas ei cibi fieret ad os defuncti escam tulit. Ultimo deiectum in thyberim cadauer adnans sustẽtare conatus est. Ca-

nes ſoli nomina ſua recognoſcunt:itinerum meminerũt.Indi coitus
tempore in ſaltibus canes fœminas religant:ut cum his tygres coeãt
Quarum ex primis cõceptibus ob nimiam feritatem inutiles partus
iudicant itidem ſecundos tertios educant. Egyptii canes e nilo nun
quam niſi currentes lambitant:dum a corcodillis inſidias cauent. In
ter Antropophagos in aſiatica parte numerantur Eſſedones: qui &
ipſi nefandis polluuntur inter ſe cibis.Eſſedonum mos eſt parẽtum
funera cantibus proſequi:& proximorum corrogatis cetibus cadaue
ra ipſa dentibus laniare:pecudumq; carnibus mixta dapes facere:ca
pitum etiam oſſa auro incincta in poculorum tradere miniuerſum.
Scythotauri pro hoſtiis cedunt aduenas Homades pabula ſequũtur
Georgii in europa ſiti agros exercent Aſiate perinde in europa ſiti
neque mirantur aliena:neque ſua diligunt.Satarchę uſu auri & argẽ
ti damnato in eternum ſe a publica auaritia abdicauerunt.Scytarum
interius habitantium aſperior ritus eſt. Specus incolunt:pocula non
ut Eſſedones:ſed de inimicorum capitibus moliuntur. Amant prœ
lia interemptorum cruorem ex uulneribus ipſis bibunt.Numero ce
dium honor creſcit:quarum expertem eſſe apud eos prophanum ẽ.
hauſtu mutui ſanguinis fœdus ſanciunt.non ſuo tantum more : ſed
medorum quoque uſurpata diſciplina.Bello denique quod geſtum
eſt olympiade nona & quadrageſima : anno poſt illum captum ſex
centeſimo quarto inter Aduatem Lidum & Aſtiagem medii regem
hoc pacto firmata ſunt iura pacis. Colchorum urbem diſcoriadem
amphitus & Circius Aurige caſtoris & pollucis condiderunt : a qui
bus hemocorum gens exorta eſt. Vltra ſauromatas in Aſia ſitos qui
Mitridatis latebram prodiderunt: & qui originem medis dederunt
confines ſunt thalii his nationibus quas ab oriente cõtingunt caſpii
maris fauces.Quæ fauces mirum immodum uacuantur himbribus
creſcũt eſtibus Hemocorum mõtes. Araxen mõſcorum phaſindem
gignũt.Sed Araxes breuibus ĩteruallis ab Eufratis ortu caput tollit:
ac deinde in Caſpium fertur mare. Arimaſpi circa geſſolitron poſiti
uniocula gẽs ẽ.Vltra hos & ripheum iugum regio eſt:aſſiduis obſeſ
ſa niuibus:quam pterophorõ dicũt. Quippe caſus cõtinuarum prui
narum quiddam ibi exprimit ſimile pẽnarũ. Damnata pars mũdi &
a rerum natura in nube eternę caliginis merſa:ipſiſq; prorſus aquilo
ni cõceptaculis rigẽtiſſima. Sola terrarum nõ nouit uices temporũ:
nec de cælo aliud accipit q̃ hyemem ſempiternam. In aſiatica ſcythi
ca terrę ſunt locupletes inhabitabiles tamẽ. nã cum auro & gemmis
affluant griphes tenẽt uniuerſa alites ferociſſimę & ultra omnem ra
biem ſeuientes.Quorũ immanitate obſiſtente aduenis acceſſus diffi

cilis:ac tatus est. Quippe uisos discerpunt uelut geniti ad plectendā auaritiæ temeritatem. Arimaspicum his dimicant: ut intercipiant lapides: quorum non aspernabimur persequi qualitates. Smaragdis hic locus patria est: quibus tertiam inter lapides dignitatem Theophrastus dedit. Nam licet sint & Egyptii & calcedonii & medici & laconici: præcipuus honor est scythicis. Nihil his iucundius: nihil utilius uidēt oculi. In primis uirent ultra aquaticum gramen: ultra'amicas herbas. Deinde obtutus fatigatos coloris reficiunt leuitate. Nam uisus quos alterius gēmæ fulgor retuderit smaragdi recreant & exacuunt. Nec aliā ob causam placuit ut non sculperentur ne offensum decus imaginum lacunis corrumperentur. quamquam qui uersus ē difficulter uulneretur. probantur hoc pacto si aspectus transmutatur Sed cum globosi sunt proxima sibi inficiūt aere repercusso: aut cum concaui sunt inspectantium facies æmulentur si neq; umbra neque lucernis neque soli mutantur. Optimos tamen sortiuntur situs quibus planities resupina est & extenta. Inueniuntur ethesiis flatibus. Tunc enim detecto solo facillime internitent. Nam ethesiæ plurimū harenas mouent. Alii minus nobiles in commissuris saxorum uel in metallis æraris apparent: quos calcosmaragdos nuncupant: Vitiosi eorum intrinsecus quasdam sordes habent uel plumbo, uel capillamentis uel etiam sali similes. Lauantur austero mero: sed uiridi profi ciunt oleo quamuis natura imbuantur. Et cyan eus lapis a scythia est optimus si cerulio coruscabit: cuius gnari in marem & fœminam genus diuidunt. Fœminis nitor purus ē. Mares punticulis ad gratiam interlucentibus & auratilis puluisculus uariat. Istic est & christallus: quem licet pars maior europæ & particula asiæ subministret præciosissimum tamen scythia edit. Multus ad pocula destinatur nam fert calorem præcipue quamlibet nihil aliud quam frigidum pati possit sexangulus inuenitur. Qui eligunt purissimum captant. ne quid rufum neue nubilum uel spumis obsitum arceat perspicuitatem. Tūc ne duricia iusto propensior obnoxium fragilitati magis faciat. Putant glaciem coire & in cristallum corporari sed frustra. Nam si ita foret nec alabanda asiæ nec cyprus insula hanc materiam procrearent: quibus regionibus citatissimis calor est. Liuia Augusti ad pondus quingentum quinquaginta librarum inter capitolina dona christallum dedicauit.

De hyperboreis.

Fabula erat de hyperboreis & rumor irritus si q̄ illinc ad nos usq; fluxerūt temere forēt credita: Sed cū probatissimi aucto

20

res & satis uero idonei sententias pares faciant: nullus falsum reformidet quod de hyperboreis loquimur. Incolũt prone pterophoron quem ultra aquilonem accepimus iacere gens beatissima. Eam asiæ quidam magis quam europæ dederunt. Alii statuunt mediam inter utrũq; solem antipodum occidẽtem & nostrum renascentem. Quod aspernatur ratio tam uasto mari duos orbes interfluente. Sunt igitur in europa apud quos mundi cardines esse credunt. & extremos syderum ambitus semestrem lucem aduersum tãtum una die solem: quãq̃ existant qui putãt nõ quotidie ibi solem ut nobis sed uernali æquinoctio exoriri antumnali occidere. Ita sex mensibus infinitum diem sex aliis continuam esse noctem. De cælo magnam clæmẽtiam auræ spirant salubriter nihil noxii flatus habent. Domus sunt nemora uel luci. Indiem uictum arbores sũbministrant. Discordiam nesciũt. Aegritudine non inquietantur. Ad innocentiam omnibus æquale uotum. Mortem accersunt: & uoluntario interitu castigãt obeundi tarditatem. Quos saties tenet uitæ, epulati delibutiq; de rupe nota præcipitem casum in mare profundum destinant. Hoc sepulturæ genus optimũ arbitrantur. Aiunt etiam solitos per uirgines probatissimas primitias frugum Apollini delio missitare. Verum hæ quoniam perfidia hospitium non illibatæ reuenissent deuotionis q̃ peregre prosequebantur pontificium mox intra fines suos receperunt.

De arympheis tygridibus pantheris parthis.

a Ltera in asia gens est ad initiũ orientis æstiui: ubi deficiunt ripheorũ montiũ iuga hyperboreis similes: quos dicunt arympheos. Et ipsi arbustorum frondibus gaudent. Bacchas edũt iuxta uiros, ac fœminas tedet criniũ. Itaq; uterq; sexus comas tondet. Amant quietem: non amant lædere. Sacri habentur: attrectariq; eos etiam a ferocissimis nationibus nefas ducitur. Quicunq; periculum a suis metuit: si ad arympheos transfugerit, tutus est uelut asylo tegatur. Vltra hos cimerii & gens amazonum porrecta ad caspium mare: quod dilapsum per asiaticæ plagæ terga scythicum irrumpit oceanũ sed magnis deinde spaciis intercedentibus hostia oxi fluminis hyrcani habent. Gens siluis aspera: copiosa immanibus feris: fetaq; tygridibus. Quod bestiarũ genus insigne macolis notæ: & pernicitas memorabile reddiderunt: fuluo nitent: hoc fuluum nigrantibus segmẽtis niter undatum uarietate apprime decet pedum motus nescio uelocitas an peruicatia magis adiuuet. Nihil tam longum est: quod nõ breui penetrẽt: nihil adeo antecedit quod nõ illico assequãtur. ac maxime potẽtia earũ probatur cũ maternis curis incitãtur: cũ catulorum insistunt raptoribus: Succedãt sibi equites licet: & astu quãta libet fu-

ga moliri prædam uelint nisi in præsidio maria fuerint frustra est au sum omne. Notantur frequentissime si quando latrones suos aspor tatis catulis renauigantes uident. In littore irritata rabie sedare præci pites uelut propriam tarditatem uoluntaria castigantes ruina quam quam defœtu uniuerso uix unus queat subtrahi. panthere quoque numerosæ sunt in hyrcania minutis orbiculis superpicte ita ut ocula tis ex fuluo circulis uel cerulea uel alba distinguatur tergi supelles: Tradunt odore earum & in contemplatione armenta mire affici atq; ubi eas presentiscant properato cōuenire: nec terreri nisi sola oris tor uitate. Quam obcausam panthere absconditis capitibus quæ corpo ris reliqua sunt spectanda præbent. ut pecuarios greges stupidos in obtutu populentur secura uastatione. Sed hircani ut hominibus in tentatum nihil est frequentius eas ueneno q̃ ferro necant: Aconito carnes illinūt: atq; ita per compita spargunt semitarum. Quas ubi esæ sunt fauces earum sagina obsidentur. Ideo gramini nomen pardali cem dederunt. Sed pantheræ aduersus hoc uirus excrementa huma na deuorant: & sua pre ingenio pestem resistunt. Lenta illis uiuacitas adeo ut eiectis interraneis mortem diu differant. In his siluestribus & pardi sunt secundum a pantheris genus noti satis: nec latius exe quendi. Quorum adulterinis coitibus degeberantur partus leæna rum & leones quidem procreantur: sed ignobiles.

Vnde maria mediterranea oriantur.

q Voniam in ponticis rebus sūmus. non erit omittendum un de mediterranea maria cuput tollant. Existimant enim qui dam sinus istos gaditão freto nasci. Nec aliam esse originem q̃ inundationem æstuantis oceani: Cuius spiritu peruagāte apud ali quot mediterranea littora sicut in italiæ parte fieri accessus uel reces sus. Qui contrarium sentiunt omnem illum fluorem aiunt a ponticis faucibus inundare: idque fulciuut argumento non inani: q̄ æstus e ponto profluus nunquam reciprocetur.

De insulis scythicis & oceano septentrionali: & spatiis inter scythas & indos formis hominum ceruis tragelaphys.

i Nsula apolloniorum .lxxx. mili. passuum abest a bosphoro thratio citra histrum sita. Ex qua M. Lucullus Apollinem no bis capitolinū extulit. Ante boristenem Achillis insula est cū æde sa cra: quā ædem nulla ingredit̃ ales: & quæ forte aduolauerit raptim fuga properat. Oceanum septentrionalem ex ea parte qua a pāpanisso amne scythiace alluitur. Hecateus amalchium appellat. quod gētis il lius lingua significat congelatū mare. Philemon a cimbris ad ꝓmon torium rubeas mourim marusā dicit uocari: hoc est mare mortuum.

21

Vltra rubeas quicquid est cronium nominat mare. Mare autem caspium ex altero ponti latere ultra massagetas appalleos scythas esse in asiatica plaga dulce haustu sicut Alexandro magno probatū est Mox que Pompeo magno qui bello mitridatico sicut commilito eius Varro tradit ipsis haustibus periclitari fidem uoluit. Id euenire produnt e numero fluminum quorum tanta copia ibi confluit ut naturam maris uertant. Non omiserim quod per idem tempus eidem magno Iccuit ex india diebus octo a bactris usque dalerion flumen quod influit oxum amem peruenire: De inde mare caspium: Inde per caspium ad cyri amnis penetrare fluentum: qui hiberiæ & armeniæ fines interluit. Itaque a cyro diebus non amplius quinque itinere terreno subuectis nauibus ad alueum fasidis petendit. per cuius excursus in pontum usque uenientes indiam liquido probatum est inuehi posse. Auctor est Xenophon Lampsacenus a littore scytharum insulam albaciam petentibus triduo nauigari eius magnitudinem immēsam & pene similem continenti. Nec longe ocenas separari: quas qui habitant uiuunt ouis auium marinarum & auenis uulgo nascentibus per inde alias prope constitutas æque insulas quarum hippopodas indigenæ humana usque ad uestigium forma in equinos dedes desinūt. Esse insulas & phanesiorum gentem quorum aures in effusam adeo magnitudinem dilatentur. ut reliqua uiserum illis contegant. Nec adminiculum aliud sit quam ut membra membranis aurium uestiant: Antequam digrediamur ab scythia religio est nō præterire quæ nam peculiares ibi sunt feriæ scythicæ. Cerui plurimi in hac terra: Igitur ceruos persequemur: Mares generis huiusce cum statutum tempus uenerem incitauit sæuiunt rabie libidinis efferati. Fœmine licet prius conseruantur: nō cōcipiunt ante arcturi sydus. Nec qualibet partus suos educant teneros studiose occulunt: & absconditos inter profunda fruticū uel hærbarum pedum uerbere castigant ad latendū Cum marturuerunt ad fugam robur: exercito docēt. cursus: & assuescūt salire per abrupta. Acceptis canum latratibus secūdum uentos auias dirigunt ut odor cum ipsis recedat. Mirantur sibilum fistularum: rectis auribus acutissime audiūt: sumissis nihil. Stupent omnia: propterea facilibus obuios se præbent sagittantibus. Si maria tranāt nō aspectu petunt littora sed olfatu. Infirmos ponunt in ultimo: & lassorum capita clunibus per uices sustinent. E cornibus ꝙ dextrum fuerit efficacius est ad medelam. Si fugare angues gestias: utum uelis ruras Quæ ustrina præterea nidore uitium apetit ac detegit: si cui inest morbus comitialis. pro ætate ramulos augent. Id incremētū in sex annos perseuerat. Deinceps numerosiora non possunt fieri cornua: possunt cras-

fiora. Quæ quidem castratis nunq̃ crescunt nec tamẽ decidunt. Den tes indicant senectutem cum aut pauci inueniuntur aut nulli serpen tes hauriunt:& spiritu narium extrahũt de lateribus cauernarum Di ptamum ipsi prodiderunt:dum eo pasti excutiunt accepta tæla. Hærbam quoq̨ quã cinarem uocant contra noxia edunt gramina. Aduersus uenena mirificum est hinnuli corculum occisi in matris suæ utero. Patuit eos nunquam febrescere. Quam ob causam confecta ex medullis eorum unguenta sedant calores hominum languentium. Legimus plurimos matutinis diebus ceruinam carnem degustare solitos sine febribus longæuos fuisse. quod demum proderit si uno uulnere fuerint interempti: Ad dignoscendam uiuacitatem Alexander magnus torques plurimis ceruis innexuit. Qui post annum centesimum capti:necdum senii inditium præferebant. Eadem pene specie sunt quos tragelaphos dicunt. Sed non alibi quam circa fasidem apparent tantũq̨ illi uillosos habent armos & mẽta promissis hirta barbis.

De germania & eius fontibus de uris & alce & succino & ceraunio albo.

f Ons succinus ipse ingens nec ripheis minor collibus initium germaniæ facit. Hunc ingynones tenẽt:a quibus primis post scythas nomẽ germanicum consurgit. Diues uirorum terra frequẽs populis numerosis & immanibus. Extenditur inter hyrcinium saltũ & rupes sarmatarum. Vbi incipit danubio:ubi definit rheno perfunditur. De internis eius partibus albaguthalus insula amnes altissimi præcipitantur in oceanum. Saltus hyrcincus amnes gignit:quarũ pẽnæ per obscurum emicant & interlicent: q̃uis obtenta nox denset tenebras. Vnde homines loci illius plerũq̨ nocturnos excursus sic destinant ut illis utantur ad præsidium itineris dirigendi: præiactisq̨ per opaca callium pennis rationem uiæ moderantur inditio plumarum refulgentiũ. In hoc tractu sane & in omni septẽtrionis plaga uisontes frequentissimi: qui boues feris similes setosi colla:iubis horridi. Vltra tauros pernititate uigentes capti assuescere manu nequeunt. Sunt & uri: quos imperitum uulgus uocat bubalos. cum bubali pene ad ceruinam faciem in africa procreẽtur. Istis porro quos uros dicimus taurina cornua in tantum modum protenduntur ut dempta ob insignem capatitatem inter regias mensas potuum gerula fiant. Est & alces mulis comparãda:adeo propenso labro superiore ut nisi recedens in posteriora uestigia pasci non queat. Gangauia insula e regione germaniæ mittit animal quale alces:sed cuius suffragines ut elephantis flecti nequeunt:propterea nõ cubat cum dormiendũ est. Tamen somnolentam arbor sustinet quæ prope casura secatur. Vt fera dum assu

etis fulcimentis innititur faciat ruinam. Ita capitur. Alioquin difficile est eam manu capi. Nam in illo rigore poplitum incomprehensibili fuga pollet. De germanicis insulis Gangauia maxima est. Sed nihil in ea magnum præter ipsam. Nam Glesaria dat christalum. Dat & succinum. Quia succinum Germani gentiliter uocant glesum. Qualitas materiæ istius summatim antea. Germanico autem Cæsare omnes germanie oras scrutante comperta arbor est pinei generis: Cuius medulla autumni tempore succino lachrymat. Succum esse arboris de significatione nominis capessas pinnm uero unde sit genitum si usseris ipsius succi odor indicabit precium opere est ire longius ne padaneæ silue credantur lapidem fleuisse hanc speciem illyricum barbari intulerunt. Quæ cum per pannonica commertia usu ad trāspadanos homines foret delata. Quod ibi primum nostri uiderāt. Ibi etiam natam putauerunt. Munere Neronis principis apparatus omnis absq; succino in ornatus est: nec difficulter cum per idem tempus tredecim milia librarum rex germāiæ dono ei miserit. Rude primum nascitur & corticosum: Deinde incoctum adipa latentis suis expolitur ad quē uidemus nitorem pro facie habet nomen amelleum dicitur & falernum utrunque de similitudine aut uini aut utique mellis. In aperto est ꝙ rapiat folia: ꝙ trahat paleas: ꝙ uero medeatur multis uitalium incommodis medētium docuit disciplina. Et india habet succiuum: sed germania plurimum optimumque quoniam ad insulam glesariā reperitur: ut iā superius dictū. nā in germaniæ continentibus gallica: reperit᷑ quam gemmam arabicis anteponunt. Vincit. n. gratiam Arabes quidem dicunt eam non alibi reperiri quam in nidis auium quā melancorieos uocant. Quod nullus recipit: cum apud germaniæ populos quanuis rara insaxis tantum appareat. Honore: & precio ad smaragdos uiret pallidum nihil iucundius aurum decet. Ceraunior͡ū porro genera diuersa sunt. Germanicum candidum est splendet tamen ceruleo: & si sub diuo habeas fulgorem rapit syderum.

De gallis mesia & oleo medico:

g Alliæ inter rhenum & pireneum item inter oceanum & montes gebennam ac liren porrigūtur fœlices præpinguibus glebis ac commode prouētibus fructuariis pleræq; consitæ uitibus & arbustis. Omnia ad usum animātium fœtu beatissima. Riguæ aquis fluminum & fontium. Sed fontaneis interdū sacris ac uaporātibus. Infamantur ueneni periculo ritu incolarū qui ut aiūt ueri. s. periculū nō ad me recipio de testabili sacrorū ritu nō ad honorē: sed potius ad iniuriā religiōis humanis litāt hostiis. Ex isto sinu quoquo orbe uelis exeas in hispāias & in italiā terra mariq;: in africā mari tantū.

Si thracia ſit petenda excipit ager creticus optimus fungibus & ferax brigantino lacu nobilis. Inde noricuſ frigidus & partius fructuoſuſq̃ ſubducitur a iugis alpiũ admodum lætus. De hinc pannonia uiro for ti & ſolo plano læta atq̧ uber. Drauo ſauo inclitis amnibus circũflua. Mox meſiæ: quas maiores noſtri iure Cereris horreum nominabãt. In quarũ parte quæ pontica eſt apparet hærba: qua cũ inficitur oleum quod uocant medicũ. Hoc ad incendiũ excitatũ ſi obruere qua geſti- as ardet magis nec alio ſopitur quam iactu pulueris.

De britania & inſulis gallici oceani.

f Inis erat orbis ora gallici littoris niſi britania inſula qualibet amplitudine nomẽ pene orbis alterius mereretur. octingẽtis .n. & amplius milibus paſſuũ longa porrigitur ita: ut eam in calidonicum uſq̧ angulum metiamur. In quo receſſu Vlyxem calido niæ appuſum manifeſtat ara græcis litteris ſcripta notum multis inſu lis nec ignobilibus circũdatur. Quarũ hibernia ei ꝓximat magnitudi ne inhumana eſt ritu incolarũ aſpero. Alias ita pabuloſa ut pecuaria ibi niſi interdũ æſtate a paſtibus arceantur in periculũ agat facies: Illic nullus anguiſ: Auis rara: Gens inhoſpita & bellicoſa: Sanguinem iter emptorũ hauſto prius uictores uultus ſuos obliuiũt: Fas atque nefas eodẽ animo ducũt. Puerpera ſi quãdo marem edidit primos ciboſ gla dio imponit mariti inque eo paruuli ſummo mucrõe auſpiciũ alimẽ- torum ueliter infert: & gentilibus uotis optat nõ aliter qui in bello & inter arma mortem oppetat. Qui ſtudent cultu: dentibus marinanti um beluarum inſigniunt enſium capulos. Cãdicant enim ad eburne am claritatem. Nam præcipua uiris gloria eſt in tæla. Apis nuſquam aduectum inde puluerem ſeu lappillos ſi quis ſparſerit inter aluearia exanima fauos deſerũt. Mare quod inter hanc & britaniam interluit undoſum inquietũque toto in anno. Nõ niſi æſtiuis pauculis diebus eſt nauigabile. Nauigant autem uimineis alueis: quoſ circundant am bitione tergorum bubulorum. Quãtocũque tempore curſus tenebit nauigãtes eſois abſtinent. fieri latitudinem incertum uiginti milia paſ ſuum diffundi. Qui fidem ad uerum rationati ſunt æſtimarunt. Syllu ram quoque inſulam ab ora quam gens britania dum nũc tenẽt tur bidum fretum diſtinguit. Cuius homines etiam nunc cuſtodiũt mo rem uetuſtum nundinas ac nũmũ refutant: Dant res & accipiũt. Mu- tationibus neceſſaria potius q̃ preciis parant. Deos percolũt. Scientiã futurorum pariter uiri ac fœminæ oſtentant. Attanatiſ inſula alluitur freto gallico a britaniæ continente æſtuario tenui ſeparata frumenta riis campis fœlix & gleba uberi. Nec tantum ſibi ſoli: uerum & aliis ſalubris locis. Nam cũ ipſa nullo ſerpatur angue aſportata inde terra

quoquo gentium inuecta sit angues necat. Multæ & aliæ circum britaniam insule e quibus thile ultima. In qua estiuo solstitio. sole de cancri sydere faciente transitum nox pene nulla. Brumali solstitio perinde nullus dies. Vltra thilem accepimus pigrum esse & cócretum mare. Nullus ut ortus iunctus sit occasui. A call donie promontorio thile petentibus bidui nauigatio est. Inde excipiunt ebrides insulæ quinq numero: quarum incolæ nesciunt fruges piscibus tantum & lacte uiuunt. Rex unus est uniuersis. Nam quotquot sunt omnes angusta interluuie diuiduntur. Rex nihil suum habet: omnia uniuersorum: Ad æquitatem certis legibus stringitur. Ac ne auaritia diuertat auero discit paupertate iustitiam: utpote cui nihil sit rei familiaris. Verum alitur e publico Nulla illi datur fœmina propria: sed per uicissitudines in quancunq commotus sit usurariam summit. Vnde ei nec uotum nec spes. cóceditur liberorum. Secundam & cótinenti stationem euutibus orcades præbent. Sed orcades ab ebudibus porro sunt septem dierum totidemq noctum cursu. Numero tres uacant homine non habent siluas tantum iunceis hærbis in horrescunt cætera earum unde harenæ & turpes tenent. Ab arcadibus thilen usq quinq dierum ac noctium nauigatio est. Sdd thile larga & diutina: pynoma copiosa est. Qui illic habitant principio ueris inter pecudes pabulis uiuunt deinde lacte in hyeme conspergunt arborum fructus. Vtuntur fœminis uulgo. Certum matrimonium nullus. Circuitus britanie quadrigies cties septuaginta quinq milia passuum sunt. In quo spacio magna ibi & multa flumina sunt. Fontes calidi: opiparo exculpti apparatus ad usus mortalium. Quibus fontibus præsul est mineruæ numen in cuius æde perpetui ignes nnnquã caslescunt in fauillas: sed ubi ignis tabuit uertitur globos saxeos. Præterea ut taceã metallorum largam uariamq copiam quibus britaniæ solũ undiq generum pollet uenis locupletibus. Gagates hic plurimus optimusq lapis. Si decoré requiras nigro gemmeus. Si qualitatem: nulllus fere ponderis. Si naturam aqua ardet. oleo restinguitur. Si pote statẽ: attritu calefactus applicita detinet æque ut succinũ. Regioné partim tenent barbari: quibus per artifices plagarũ figuras iã inde a pueris uariæ animaliũ effigies incorporantur: inscriptisque uisceribus hominis incremento figmẽtis notæ crescũt. Neque quicquam magnæ patientiæ loco nationes fere ducunt q̃ ut per memores cicatrices plurimum suci artus bibant.

De hispania gaditano freto mediterraneo mari & oceano.

Euersus ad continentem res hispanienses uocant. Terrarum r plaga comparanda: optimis nullis post habenda frugum copia siue soli ubere: siue uinearum prouentus respicere siue ar

borarios uelis. Omnium materia affluit quæcunque aut precio cara est: aut usu necessaria. Argentum uel aurum si requiras habet. Ferrari is nunquam deficit. nec cedit uiribus: uincit oleas diuidua est prouinciis tribus. Secundo punico bello nostro facta: & nil in ea ociosum nihil sterile. Quicquid cuiuscunque modi negat messem: uiget pabulis etiam quæ arida sunt ac sterilia. Rudentum materiem nauticis subministrant. Non coquunt ibi sales sed effodiunt. Depurgant in minimum in telas pulueris fucant uellera ut ad ruborem merum deputēt Cocci uenenum. In lusitania promontorium est quod artabrum alii: alii olisiponense dicunt. Hoc cælum terras & maria distinguit Hispaniæ latus finit cælum & maria hoc modo diuidit q̄ a circuitu eius incipiunt oceanus gallicus & fons septentrionalis oceano atlatico & occasu terminatis. Ibi oppidum olisipone ab ulyxe conditum. Ibi tagus flumen. Tagum ob h arenas auriferas cæteris amnibus prætulerunt: In proximis olisponis æque lasciuiunt mira fœcunditate. Nam spirāte fauonio uento concipiunt: & sitientes uiros aurarum spiritu maritantur. Hiberus amnis toti hispaniæ numen dedit. Betis prouinciæ uterque nobilis. Carthaginem apud hiberos quæ mox colonia facta est pœni condiderunt. Taraconem Scipiones: ideo est caput prouinciæ tarraconensis. Lusitanum littus pollet gemma ceraunio plurimū quod etiam indicis præferunt. Huius ceraunii color est Epiropo qualitas igni probatur. Quem si sine detrimento sui perferat aduersus uim fulgurum creditur opitulari. Garsiterides insule spectant ad uersum celtiberiæ latus: plumbi fertiles. Et tres fortunatæ: e quibus solum uocabulum signandum fuit. Ebusus e balearibus quæ a dicto ab est septingenta stadia serpentem nō habet: utpote cuius terra serpentes fuget. Colubraria quæ sucronem uersus est feta est anguibus hoc choris regnū baleares fuerunt usq̄ ad euersionem phrygū cuniculis animalibus quōdam copiosæ. In capite beticæ ubi extremus est noti orbis terminus insula a cōtinenti septingentis pedibus sepatur: Quā tyrii a rubro profecti mari erithream: pœni lingua sua gadir septem nominauerūt. In hac Gerionem æuum agitauisse plurimis monumētis probatur Tametsi quidā putent Herculem boues ex aliainsula ad duxisse quæ lusitaniam contuetur. Sed gaditanum fre um a gadibus dictū: at lanticus æstus in nostrum mare discudio orbis immittit. Nā oceāus quem græci sic nominant a celeritate ab occasu solis irrūpens leuo latere europam radit. Africam dextro. Scissisq̄ calpe & ab inna mōtibus quos dicunt colūnas Herculis inter mauros funditur & hispaniā. Ac freto isti cuius. xv. milia passuum efficit longitudo: latitudo

uix septem. Quodam hostio aperit limen interni æquoris mixtus me diterraneis finibus quos ad usque orientem propelit horum qui his päias profundit hipericus fertur & balearicus: qui narbonensem prouinciam gallicus. Mox ligusticus: ab eo ad siciliam thuscus: quē græci ionium uel tyrrhenum: tali inferum uocant. A sicilia certā usque siculus: Inde creticus qui in pamphiliam & ægiptium protenditur mare. Quæ aquarum moles torto in septētrionem prius latere anfractibus magnis iuxta græcias & illyricum per hellespontū in angustias stringitur propontidis quæ propontidis europam asiamq; discriminans ad meotidem peruenit. Causas nominum nō uniformis dedit ratio. A iaticum & phœnicum a prouinciis dictum ab isulis capatium ægeum baleari cum cyprium. A gentibus ausonium. dalmaticum: ligusticum: thuscum. Ab oppidis adriaticum: argolicum: corinthium: tyrrū A castibus hominum mirticum uel hellespōticum. A memoria regis Ionium. A bouis transitu: uel angustiis etiam meatibus boum perui is bophorus. A moribus accolarum euxinus axinus antea appellatus Ab ordine fluenti propontis. Aegyptium pelagus asiæ datur. gallicū europæ: africum libyæ: his: ut quæq; proxima sunt uenerūt in partes partium: hæc in gremiis terrarum. Oras autem extimas oceanus amplectitur qui a littoribus suis arabicus persicus īdicus eos syricus hyrcanus caspius scythicus germanicus gallicus atlāticus libycus ægyptius dicitur. Cuius accessus incrementa circa littora indiæ uehementissime proruunt: maximosq; ibi exitus faciunt. Siue ꝙ suspensus alti us substolatur ui coloris: seu ꝙ in ea parte orbis & fontium & fluminum copia sit effusior. Dubitatur etiā nunc quibus ex causis intumescat oceanus: uel quatenus cum superfluus sibi fuerit: rursus in se resi dat. Nec in obscuro est plura pro ingeniis differentium potius quam pro ueritatis fide expressa. Sed omissa ancipiti concurrētium questione has opiniones probatissimas inuenimus. Phisici autumant mundum animal esse cunque ex uariis alementorum corporibus conglobatum: moeuri spiritu regi mente. Quæ utraque diffusa per membra omnia æterne molis uigorem exerciant. Sicut ergo incorporibus nostris commertia specialia: ita in profundis oceani nares quasdā mundi constitutas per quas emissi anhelitus uel reducti modo inflent maria modo reuocent. At hi syderum sequuntur disciplinam contendūt meatus istos cōmoueri lunæ cursibus a deo ut sic uicissitudines intermanes aquarum & plenitudine respiciant ad auctus uel defectiones Neq; eodem semper tumpore, sed prout illa ut mergatur aut surgat uariant se alternantes recursus.

De libyu & hortis hesperidum & achante monte.

E hispania excursus in lybiam. Nā bello ne progressus quod
d betícæ oppidū est. Vltra interiacēs fretū tria & triginta milia
passuū tangit. Excipit mauritaniā. quæ nunc colonia & cuius
primus auctor Antheus fuit Porro quia ī illo ambitu ægyptium fini
tur pelagus & libycum incipit: placuit ut africam lybiam diceremus.
Quidā tamen libyam a lybie Epaphi filia: africā ab Afro libys Hercu
lis filio potius dictam receperunt. Lex quoq; colonia in eodem tractu
constituta est ubi Anthei regia qui īplicandis explicandisq; nexibus
humi melius sciens uelut genitus matre terra ibidem ab Hercule ex
tinctus est. De hortis hesperidum & peruigili dracone ne famæ licen
tia uulneretur: fides ratio hæc est sinuoso metu æstuarium e mari fer
tur adeo flexuosis lateribus tortuosum ut uisētibus procul lapsus an
gueos facta uertigine mentiatur. Itaq; quod ortos appellauere circun
dat. Vnde pomorum custodem interpretantes struxerunt iter ad mē
dacium fabulandi. Sed hæc insulam insinuata finibus aluei recurren
tis in quibusdam æquoris spiris p̄ter arbores olæastri similes & aram
sacram. Herculi aliud nihil præfert quod propaget uetustatis memo
tiam. Verum ultra frutices aureos & metalla frondentia illud magis
mirū q solū inferiore loco licet libra depræssius nunquā accessus fre
ti superlabitur. Sed obstaculo naturalis repaguli in ipsis marginibus
hæret unda: & intimis orarū superciliis sponte fluctus in gyrum resi
stunt. Ita spectando loci ingenio nimirum planities manet sicca: quis
prona superueniāt æquora. Oppidum imminet sale flumini ab hoc
per rutulorū gentem iter est in atlanticas solitudines. Atlans mons e
media harenarū consurgit uastitate & eductus in uicinam lunaris cir
culi. Vltra nubila caput condit. Qua ad oceanum extenditur cui a se
nomen dedit manat fontibus: nemoribus inhorrescit rupibus aspe
rat: squalet ieiunio humo nuda nec hærbida. Qua africā cōtra auer
sus est optimus nascētibus spōte frugibus arboribus proceris opacis
simus. Quarū odor grauis comæ cupressis similes. Vestiūtur langui
ne sericis uelleribus nihilo uiliore. In eo latere & hærba euforbia co
piosa: cuius succus ad multiplex profuit præsidiū sanitatis. ad ocula
riāq; præcipue claritatē: nec mediocriter propellit uim uenenorū uer
tex super niualis. Saltus eius quadrupedes ac serpētes ferre & cū his
elephanti occupauerūt Silet per diē uniuersus: nec sine horro re secre
tus est: Lucet nocturnis ignibus: choris egypanū undiq; personatur.
Audiūtur & cātus tybiarū: & tinnitus cimbalorū p orā maritimā. Ali
xa abest quinq; & ducētis mil. pas. Lixa a gaditano freto cētū quinde
cim milibus: habitatus ante ut indicat loci facies: quondā cultu exer
citata in qua usq; adhuc uitis & palmæ extāt uestigia. Apes Perseo &
d

25

Hercule peruius: cæteris iaccessus. ita sidem araæ inscriptio pala facit. Qua spectat occasum inter ipsum & flumē anatim per quadringenta sex milia Passuū infames bestiis siluæ obsidenti Amnes circa eū non tacendi. Qui licet separentur interuallis amplioribus trāsierūt. Tamē in quoddā atlantici mōtis ministeriū ad sana marino haustu bābotū crocodillis hippodamis refertū Vtraq; adhuc amnis quí atro colore exit per intimas & exustas solitudines: quæ torrente perpetuo & sole nimio plus q̄ ignito nūq̄ ab æstu uindicatur. Hæc de atlante quem mauri adderim noiant & Hānonis punici libri & nostri annales prodiderunt. Iuba etiam Ptolæmei filius qui utriusq; mauritaniæ regno potitus est. Suetonius quoq; paulinus summā huic cognitiōi iposuit manū qui ultra atlantē primus & pene solus romana signa circūtulit.

De mauritania & elephantis.

Prouinciis mauritaniis triginta quæ solstitiali plagæ obuia
a est: quaq; porrigitur ad internū mare exurgit mōtibus septē qui a similitudine fratres appellati freto iminent. Hi montes elephātis frequentissimi sunt. Monēt a principio hoc aīantiū genus discere. Igitur elephāti iuxta sensum humanū intellectū habent memoria pollent: syderū seruāt disciplinā: luna nitescente gregatim annes petūt. mox aspersi liquore motibus solis exortus quibus possunt salutāt. Deinde in saltus reuertuntur. Duo eorū genera sunt Nobiliores indicat magnitudo: minores nothos dicūt Candore dentiū intelligitur iuuēta. Quorū alter semp in ministerio ē: alteri parciturne hebetatus assiduo repercussu minus uigeat. Si fuerit dimicādū cū uena tu premūtur: pariter cōfligūt utrosq; ut ebore dānato nō requirātur. Hāc eni sibi causam inesse periculi sentiūt. Oberrāt agminatim. Natu maximus ducit agmen. A etate proximus cogit sequētes. Flumē trāsituri minimos antemittūt: ne maiorū ingressu alueum atterāt: & profundos depressis uadis gurgites faciant. Venerē ante annos decē fœminæ. ante quinq; mares nesciūt. Biennio coeūt Quinis nec amplius in anno diebus. Non prius ad gregariū numerū reuersuri quā uiuis aquis abluātur propter fœminas nūq̄ dimicāt nulla. n. mouerūt adulteria. Inest illis clæmentiæ bonū quippe si per deserta uagabūdū hominē forte ui derint: ductus usq; ad notas uias præbent. Vel si cō fertis pecoribus occursitent: itinera sibi blāda & placida manu faciūt: ne qd obuiū aīal interimāt. At cōflictu fortuito si quādo pugnat: nō mediocrē hēnt curā sautiorū. Nā fessos uulneratosq; ī mediū receptāt. Cū captiuitate uenerint in manus hoīum māsuescūt hausto ordei succo Maria trāsmeaturi naues nō prius subeunt q̄ de reditu illis sacramentū luatur. Indicos elephātos maturitani timēt & quasi paruitatis suæ

cōſcii aſpernātur ab his uideri. Nō annis decē ut uulgus:ſed biēnio ut Ariſtotiles diffinit utero graueſcunt. Nec amplius q̄ ſemel gignūt nec:plures q̄ ſingulos:uiuūt in annos trecētos. Impatiētiſſimi frigoris. Trūcos edunt:lapides hauriūt:gratiſſimas in cibatu palmas hēnt Odorē muris uel maxime fugiūt:pabula etiā quæ a muſculis contacta ſunt recuſant Si quis caſu chameleontem deuorauerit uermē elephātis ueneficū oleaſtro ſumpto peſti medetur. Duriſſimū dorſo tergū eſt uētre mollius. Setarū hirſutiæ nullæ. Inter hos & dracones iugis diſcordia. Deniq̧ inſidiæ hoc aſtu præparātur. Serpētes propter ſemitas deliteſcūt per quas elephātis aſſuetis callibus euagātur atq̧ ita ꝓtermiſſis prioribus poſtremos adoriūtur:ne qui anteceſſerint ualeant ultimis opitulari. ac primū pedes nodis illigāt:ut laqueatis cruribus impediāt gradiēdi facultatē. Nā elephāti niſi preuēti hac ſpirarū mora uel arboribus ſe uel ſaxis applicāt: ut niſu ac pōdere nitibūdo attritos necēt angues. Dimicatiōis ꝓcipua cauſa ē ꝙ elephātis ut aiūt frigidior ineſt ſanguis & ob id a dracōibus auidiſſimo torrēte captātur æſtu. Deniq̧ nūq̄ inuadūt niſi potu grauatus ut uenis propēſius irrigatis maiorē ſūmat de oppſſis ſacietatē. Nec aliud magis quā oculos petūt:quos ſolos expugnabiles ſciūt. Vel interiora auriū qa is tantū locuſ defendi nō pōt promuſcide. Itaq̧ cū ebiberint ſanguinē dum ruūt beluæ dracōes obruūtur. Sic utrinq̧ fuſus cruor terrā imbuit fitq̧ pigmētū quicqd ſoli tinxerit qd cinaberim uocāt. Elephātes italia anno urbis cōditæ quadringēteſimo ſeptuageſimoſecūdo in lucanis primū bello epiratico uidit:& boues lucanas in dixit. Cæſariēſi coloniæ cæſaria ineſt a Diuo claudio deducta:Bochi prius regia:poſtmodū iubæ indulgētia po.ro. dono data. Ineſt & oppidū ſiga quod habitaculū Siphaci fuit. Nec ab icoſio taciti recedamus. Hercule.n. illac trāſeūte. xx. qui a comitatu eius deſiuerāt locū deligūt iacuūt' mœnia. ac ne quis impoſito a ſe noie priuatim gloriaretur de condentiū numero urbi nomen datū.

De numidia & de urſis in ea.

Vod ē a flumine anſica numidiæ daẗ huius incolæ q̄diu errarūt pabulatiōibus uagabūdis nomades dicti ſunt. urbes ī ea plurimæ nobiles ſed circa eminet. Denichulli purpuratio fuco tyriis uelleribus cōpata. Ois hæc regio finibus ī zeugitanū limitē deſinit. Qua pte ſiiueſtris ē feras educat:q̄ iugis ardua equos alit eximio etiā marmore ꝓdicaẗ. nūidici urſi forma cæteris ꝓſtāt rabie dū taxat & uillis ꝓfūdoiribus. Nā gēitura par ē quoquo loco editis eā ꝓtinus dixero Coeūt n̄ itidē quo q̄drupedes aliæ:ſed apti āplexibus mutuis uelut hūanis cōiugatioibus cōpulāẗ. Deſideriū ueneris hyēs ſuſcitat:ſecreti honoī reuerēẗ mares grauidas & ī hiſdē licet foueis. par

is tamē per scrobes secubationibus diuiduntur. Lucinæ illis prope ratius tēpus est.quippe uterū trigesimus dies liberat:unde euenit ut pcipitata fœcūditas informes creet partus. Carnes pauxillulas edunt quibus color candidus.oculi nulli:& de festina immaturitate tātu rudis sanies exceptis unguiū liniamētis. Has lambēdo sensim figurāt: & interdū ad pectoratas fouēt:ut assiduo incubatu calefactæ animalem trahāt spiritū.Interea cibus nullus. Sane diebus primis.xiiii.matres in somnū ita cōcidunt: ut nec uulneribus excitari ueant Enixæ quaternis latēt mensibus. Mox egressæ in diē libetū tantā patiuntur insolentiā lucis:ut putes obsitas cecitate.Inualidū ursis caput. Vis maxima in brachiis & lumbis. Vnde interdū positis pedibus insistūt. Insidiātur aluearibus apum maxime fauos appetūt. Nec auidius aliud q̄ mella captāt. Cū gustauere mandragoræ mala moriūtur.sed eunt obuiā ne malū imperniciē conualescat:& formicas deuorant ad recuperandā sanitatē. Si quādo tauros adoriūtur sciunt quibus potissimū partibus immorentur.nec aliud q̄ cornua aut nares petunt. Cornua ut pondere defatigentur nares: ut acrior dolor sit in loco teneri ore. M.Messala consule.L.Domitius Enobarbus curulis edilis ursos numidicos cētum: & totidē æthiopas uenatores incirco romano edidit idq; spectaculum inter memorabiles titulos annotatur.

De aphrica cyrenaica leonibus hiena hienio lapide serpentibus onagris heliotropio gemma psillis basilisco similis.

O Mnis africa a zeugitano pede incipit promōtorio Apollinis diuinæ cōtrouersa promōtorio Mercurii procedēs in frontē sicanā proinde extēta in duas prominētias. Quarū alterū promontoriū candidū dicitur altera quæ est in cirenaica regione succintē uocāt. ea per sinū creticū opposita cretæ insulæ cōtra tenarū laconiæ excurrit harenis. Cathapatmō ægypto insinuata:cui proximi cirenēses extēditur inter duas syrtes quas inacessas uadosum ac reciprocū mare efficit. Cuius sali defectus uel incremēta haud promptū est depræhendere.ita in certis motibus nunc in breuia rescindit dorsuosa: nūc æstibus inūdātur inquietis. Vt Varro auctor est per flabilē ibi terrā uētis penetrātibus subitā uim spiritus citissime aut remouere maria aut resorbere. Ois hæc plaga ab æthiopia & terminis asiæ tigri flumine qui nilum parit ab hispania freto scinditur latere quo ad meridiem uergit fontium inops est & infamis siti. Altrinsecus qua septētrionē patitur aquarū larga in agro bizaceno qui patet passuum uel amplius ducētis milibus glebis ita præpinguibus ut iacta ibi semia cū incremēto centesimæ frugis renascantur. Externos in ea plurimos cōuentasse argumentū de urbibus & locis dabimus. Boron promon

toriũ qđ aquilonĩ creditur græci aduenæ sic uocauerũt hippone rhe
giũ postea dictũ. Itẽ hipponẽ alterũ de ĩterfluẽte freto diarthũ nũcupa
tũ. Nobilissima oppida equites græci cõdiderũt. clipeá ciuitatẽ siculi
extruũt & aspida primũ noiant. ueneriá ẽt ĩ qua Veneris erycinæ reli
giõe trãstulerũt. Athei tripolim lingua sua signãt de triũ urbiũ numẽ
ro. i. sabratẽ leptis. Magne e Philẽis fratribus ad laudis cupidinẽ gra
iũ uocamẽ datũ hadrimeto atq3 carthagini auctor est a tyro populus
Sed quæ sup carthagine ueraces libri ꝓdiderũt hoc loco reddã. Vrbẽ
istá ut Cato in oratiõe senatoria autumat cũ rex lapõ rerũ in lybia po
tiret. Elissa mulier extruxit domo phœnix & carthadã dixit qđ puni
co oĩ exprimit nouã ciuitatẽ. mox sermõe uerso ĩ uerbũ pũicũ & hæc
Elissa & illa carthago dicta ẽ. Quæ post ãnos septigẽtos triginta exci
dit q̃ fuerat extructa. Deinde a. C. Gracco colõiis italicis data: & iuno
nia ab eo dicta: aliquãtisper ignobilis hũili & lãguido statu. Demũ in
claritate secũdæ carthaginis interiectis cẽtũ & duobus ãnis. M. Anto.
. P. Dolobello cõsilibus enituit. Alterũ post urbẽ romã terrarũ decus.
Verũ ut ad africã redeã ipsa suo cingit angelo. Interna eius plurimæ
qdẽ bestiæ sed pricipaliter leones tenẽt. Qui ut Aristoteles ꝓhibet so
li ex eo genere qđ dẽtatũ uocãt uidẽt ꝓtinus atq3 nascũtur. Horũ trifa
riũ genus scribũtur. Nã breuiores & iubis crispi plerũq3 ignaui sunt &
ĩbelles. Lõgiores & coma simplici acres magis ac potẽtes. At hi quos
creãt pardi ĩ plebe remanẽt iubarũ ĩopes pariter oẽs parcũt a sagina pri
mũ qui alternis diebus potũ: alternis cibũ capiũt ac frequenter si cõco
ctio nõ ẽ insecuta solitæ cibationi supponũtur diẽ. Tũcq3 carnes iusto
amplius deuoratas cũ grauãtur insertis in ora ungibus spõte protra
hãt. Sane & cũ fugiendũ est in sacietate diem faciunt. Senectã defectio
probat dentiũ. Nã clementiæ inditia multa sunt. Prostratis parcũt. In
uiros potius q̃ in fœminas seuiunt: infantes non nisi in magna fame
perimunt. nec a misericordia separãtur: Assiduis deniq3 exemplis pa
tet eos pepercisse. cũ multi captiuoꝝ aliquot leonibus obuii intacti re
patriauerint. Getulæ etiã mulieris nomen Iubæ libris cõprehensum
est quæ obtestata occursantes feras impunis rediit. Auersi coeũt: nec
hi tãtũ: sed & linces & cameli & elephãti rhinocerõtes & tygrides. Le
ænæ fœtu primo catulus quiq3 edunt. Deide per singulos partus nu
merũ decoquũt annis insequentibus. Sed postremo cum ad unũ ma
terna fœcunditas recidit: ut ultimo singulos procreent steriles fiũt in
æternum. Animos leonum frõs & cauda indicat: sicut motus equini
de auribus intelliguntur. Dedit enim hæc signa generosissima cuiq3
natura. Vis summa in pectore est: firmitas in capite præcipua. Cum
premuntur a canibus contemptim recedunt subsistentesq3 interdum

27

ancipiti recessu dissimulát timoré:idq; agũt si in campis paretibus ac nudis urgeátur. Nã silueſtribus locis quasi teſté ignauiæ nõ reformi dantes quantã possunt se fuga subtrahũt. Cum insequũtur uisum sal tu adiuuát. Cum fugiunt nõ ualent salire. Gradiantes mucrones un guũ uaginis corporum claudunt: ne acumina attritu tundantur hoc adeo custodiunt ut nõ nisi auersis falculis curát. Septi a uenancibus obtutu terrã cõtuentur. quo minus cõspectis uenabulis terreátur. Nũ quã limo uidẽt: minimeq; se uolũt aspici. Cã us gallinaceorũ & rota rũ timẽt strepitus: sed igné magis. Létophanas accepimus uocari be stías modicas: quæ capite exuruntur ut earũ cineris aspergine carnes pollutæ iactæq; per cõpita cõcurrentiũ semitarũ leones nocét: si quã tulũcũq; ex illis sumpserint. Propterea leones natutali eas premunt odio: atq; ubi facultas data est morsu quidé abstinent sed dilaniatas exanimant pedũ nisibus. Spectaculũ ex his romæ primus edidit Sce uola Publii filius in curuli ædilitate. Hienã quoq; mittit africa: cui cũ spina riget collũ cõtinua unitate flecti nequit: nisi toto corpore circũ acto. Multa de ea mira primũq; sequitur stabula pastorũ & audito assi duo addiscit uocamé quod exprimere possit imitatiõe uocis huma næ. In hoiem astu accinctũ noctu seuiat. Vomitus quoq; mẽtitur hũa nos: falsisq; singultibus sollicitos sic canes deuorat. Qui forte si uenã tes umbrã eius dũ insequuntur cõtigerint latrare nequeũt uoce per dita. Eadẽ hiena inquisitiõe corporũ sepultorũ busta eruit: propterea promptius est maré capere. Fœminis. n. ingenita est callidior astutia Varietas multa inest oculis: oculorũq; mutatio. In quorũ pupillis la pis inuenitur hien dicunt præditũ illa poteſtate ut cuius hois fuerit lingue subditus prædicat futura. Verũ hiena quodcũq; animal ter lu strauerit mouere se nõ põt. Qua propter magicã sciẽtiã inesse ei pro nũciauerũt. In æthiopiæ parte coit cũ leæna unde uascit mõstrũ cui coroctæ nomẽ est. Voces hominũ & ipsa pariter affectat. Nunq̃ cohi bet aciem orbiũ sed in obtutũ sine uictatione cõtẽdit. In ore gingua nulla: dés unus atq; perpetuus: qui ut nũq̃ retũdatur naturaliter cap sularũ mõ clauditur. Interea q̃ coeunt herbatica. eadẽ africa onagros hẽt. In quo genere singuli imperitant gregibus fœminarũ. Aemulos libidinis metuũt. Inde est quod grauidas sua seruant. ut in editis ma ribus si qua facultas fuerit generãdi spem morsu detruncent. Quod cauẽtes fœminæ in secessibus partus oculũt. Africa serpẽtibus adeo fœcũda est ut mali huius merito illi potissimum palma detur. Cera ste præfert quadrigemina cornicula: quorum ostẽtatioue ueluti esca illicitatas aues perimũt. Nam reliqua corporis de industria harenis tegit: nec ullum iudiciũ sui præbent: nisi ex ea parte qua inuitatis do

lo passeribus necem perpetuãm aucupentur. Amphisbena consurgit
in caput geminum:quorum alterum in loco suo ẽ:alterum in ea par
te qua cauda. Quæ causa efficit ut capite uterq; sexus nutibundo ser
pat tractibus orbiculatis. Iaculi arbores subeũt:e quibus ut maxima
turbinati penetrant animal quodcunq; obuium fortuna fecerit. Sci
thale tanta præfulget tergi uarietate:ut notarum gratia uidentes re
tardet. Et quoniam reptando pigrior est:quos assequi nequit mira-
culo sui capiat stupentes. In hoc tamen squamarum nitore hyema-
les exuuias prima ponit. Plures diuersæq; aspidum species: uerum
dispares effectus ad nocendum. Dipsas siti interficit Hypanale som
no necat teste etiam cleopatra emitur ad mortem abatum uirus, quo
niam medelas admitit mihi ut fame meretur: Hemorrois morsu san
guinem elicit: & dissolutis uenarum commertiis quicquid animæ
est euocat per cruorem. Prester quem percusserit distenditur: enor-
mique corpulentia necatur: extuberatos ictus sopi stat in putrendo
sequitur. Sunt & hammoditæ. Est & cenchris. elephantie chersidrica
Medracontes postremo q̃tus nominum tantus mortium numerus.
Nam scorpiones stinci lacertique uermibus non serpentibus ascri
buntur. Monstra hæc si bibant clæmentius feriunt. Habent affectus
non temere nisi coniuges euagantur. Capto altero uel occiso uter su
persuerit efferatur. Subtiliora sunt capita fœminis. Alui tumidiores
pestis nocentior. Masculus æqualiter teres est: sublimior etiam miti
orque. Igitur anguibus uniuersis hebes uisus est: raro in aduersum
contuentur. Nec frustra cum oculos non in fronte habeant sed in
temporibus adeo ut citius audiant q̃ quid aspiciant. De gemma he-
liotropio inter æthiopiam africam cyprum certamen fuit: quæ nam
mitteret generis huius eminentissimam. Deprehensumque est do-
cumentis plurimis æthiopicam aut libycam palmam tenere: uiridi
colore est non ita acuto: sed nubilo magis: & represso stellis puniceis
superspar sa. Causa nominis de lapidis est effectu & potestate lapidis
Deiecta in labris æneis radios solis mutat sanguineo repercussu se-
pra extraque aquam splendorem aeris abiicit & auertit. Etiam illud
posse dicitur ut hærba eiusdem nominis mixta & præcantationibus
legittimis consecrata: eum a quocunq; gestabitur subtrahat uisibus
obuiorum. Inter syrtes quamuis terra pergentibus iter syderibus de
stinatur: nec aliter cursus patescit. Nam putris soli faciem aura mutat
& minimo licet uento tantam diuersitatem flatus efficit: ut subinde
peruersis syrtibus locorum nulla inditia agnitioni relinquãtur. cum
modo quæ fuerãt tumulus ardua in ualles residunt. Modo quæ ual
libus pressa cœtu pulueris aggerantur. Ita enim cõtinens natura ma

ris uitri patitur.nec intereſt ubi potius ſint procellæ:cũ ad exitũ uiãtiũ
elementis cõgruentibus in terris flabra ſæuiãt in mari terræ. Vtræq;
ſyrtes ducentis quinquaginta milibus paſſ.ſeparantur : aliquãto clæ
mentior quæ minor eſt.Cn.deniq; Seruilio.C.Sempronio cõſulibus
ĩter hæc uadoſa romã claſſem impune accepimus perſtetaſſe . In hoc
ſinu mene inſula poſt minturnẽſes paludes.C.Mario fuit latebra.Su
pra garamãtas pſilli fuerũt:cõtra noxiũ uirus muniti : incredibili cor
poris firmitate .ſoli morſibus anguiũ nõ interibãt:& quãuis dente lœ
tali appetiti incorrupta durabãt ſanitate. Recentes etiã editos ſerpen
tibus.offerebãt.Si eſſent partus adulteri matrũ crimina plectebantur
interitu paruulorũ. ſi pudici probos ortus a morte paterni ſanguinis
priuilegiũ tuebatur:ſic originis fidem probabãt uenenis iudicãtibus:
Sed hæc gens interiit a naſamonibus capta : neq; quicq̃ aliud præter
opinionem de ueſtigio nois ſui pſilli reliquerunt.Naſamonitem lapi
naſamones dãt ſanguineũ uniuerſum nigris uenulis ad umbratũ.In
ĩntimo receſſu ſyrtis maioris circa phalenorũ aras lotophagos fuiſſe
diximus.Nec incertũ eſt a phylenorũ mari non procul palus eſt quã
triton amnis influit.Vbi ſpeculatã ſe artiũ deã crediderũt . Maior ſyr
tis oſtentat oppidũ. Cirenas uocãt quod Bathius lacedemõius olym
piade quinta & quadrageſima rege. Martio res romanas tenente.an
no poſt troiã captã quingenteſimo & octogeſimo ſexto cõdidit Quæ
domus calimachi poetæ fuit patria.Inter hæc oppidũ & tẽplũ Hãmo
nis milia paſſuũ trecenta ſunt.Templo fons proximat ſoli ſacer.Qui
humoris nexibus humum ſtringit fauillã etiã in ceſpitem ſolidat:In
qua gleba nõ ſine miraculo lucus uirat undiq; ſecus agris arentibus
ĩllic & lapis legitur Hãmonis uocãt cornu.Nã ita torruoſus ẽ & infle
xus ut effigiẽ reddat cornu arietis . Fulgure aureo eſt pre diuiat ſom
nia rep̃ſentare dicit̃ ſubiectus capiti ĩcubãtiu.Et arbor ẽ me lops noie
ex qua profluit lentus hũor quẽ a loco hãmoniacũ noiamus.Apud ci
renẽſes p̃terea ſyrpe gignitur odoratis radicibus uirgulto hærbido
magis q̃ arbuſto.cuius e culmo exudat æſtatis tẽpore pingue roſidũ
idq; paſcẽtiũ hircoꝝ inhæret parbulis.Vbi cũ arefactũ inoleuit guttiſ
ſtriacis legitur ad uſum menſarũ uel medelæ magis.Dictũ eſt primũ
ſyrpicũ quoniã manat in modũ lacteũ . Deĩde uſu deriuãte laſer noĩa
tũ.Quæ germina initio barbaricæ impreſſionis uaſtatis agris.poſtea
ob intolerãdã uectigalis nimietatẽ ferme penitus ipſi accolæ eruerũt
Cirenis ab leua africa ẽ:ab dextera ægyptus : a fronte ſeuũ & impor
tuoſum mare.a tergo barbarorũ uariæ nationes & ſolitudo inacceſſa
incultaq; & ſqualens quæ baſiliſcum creat malum in terris ſingulare
Serpens eſt pene ad ſemipedem lõgitudinis:alba quaſi mitrula.Line

atus caput nec hominum tantum necalioeum animantium exitis da tus. Sed terræ quoque ipsiusquam poluit & exurit: & ubicunque fera le sortitur receptaculum. Denique extingit hærbas: necat arbores: ip sas etiam corrumpit auras: ita ut in aera nulla alitum impune transuo let infecta spiritu pestilenti. Cum mouetur media corporis parte ser pit: media arduus est & excelsus. Sibilum eius etiam serpentes alii pe rhorrescunt. Et cum acceperint fugam quæque quo possunt prope rant. Quicquid morsu eius occiditur non depascitur. Fera non attre ctat ales. Mustellis tãtum uincitur: quas illic homines inferunt cauer nisin quibus dilitescat. Vis tamen nec defuncto de est quidem. Deni que basilisci reliquas amplo sextertio pergameni comparauerunt ut ædem Apelis manu insignem nec araneæ intexerent: nec alites inuo larent cadauer eius reticulo aureo suspensum ibidem locauerũt. Cir ca extimum syrtium illarum berẽicem ciuitatem aluit lethon annis inferna ut putant inundatione prorumpẽs: & apud pristinos uates latex memoratu sobliuionis. Hanc beronicem muniuit quæ Ptolo meo tertio fuit nupta: & in morari syrti locauit. Omnẽ autem latifun dum quod inter ægyptum æthiopiam libyamque diffunditur quan cunque lucis opacum est uarium impleuit simiarum genus. Nec quis quam offensus nomine cognitione grauetur. Enimuero opere præci um est nihil omittere: in quo naturæ spectanda sit prouidentia. Vul gus simiarum in his est quas passi uidemus non sine ingenio æmulã di. Quo facilius in manus ueniunt. Nam dum auidæ uenantium ge stus affectant relicta consulto. Ita uisci ungoilla: quod mendatio factũ uident oculos suos oblimunt. Ita uisu obducto pronum est eas corru pi. Exultant noua luna. Tristes sunt cornuto & cauo sydere. Immode rate fœtus amant: a deo ut catulos facilius amittant quos impendio diligunt: & ante se gestant quoniam neglecti pone matrem semper hærent. Circopitici capdas habẽt. Hæc discrectio est inter prius dictas. Cenocephali & ipsi sunt e numero simiarum i æthiopiæ partibus frẽ quentissimi uiolenti ad saltum. Feri morsu. nunquam ita mansueti ut non sint magis rabidi inter simias habentur & sphinges uillosæ co mis: mammis prominulis ac profundts dociles ad feritatis obliuio nem. Sunt & quas uocant satyros facie admodum grata: gesticulatis motibus inquietæ. Callitrices toto pene aspectu a cæteris differunt. In facie barba est: lata cauda Has capere non est arduum: sed proferre rarum. Neque enim uiuunt in altero q̃ methyopico hoc est suo cælo.

De amatibus & asbitis.

i Nter nasamonas & troglodytas gens amantum est: quæ sali bus domos extruũt: quos in modum cautium e montibus ex

29

citatos ad usum edium cementiis nectunt struitibus. Tanta ibi huius ce uenæ copia est: ut tecta faciant e salinis. Hi sunt amates qui commertia cum troglogytis habent. Carbunculi gemæ citra amates propriores nasamontibus. Asbitæ lascere: hoc aluntur: hoc illis dulce est:

De garamantibus & insula gauleon.

g Aramantum oppidum est debris fonte miro qui denique alternis uicibus die frigeat: nocte ferueat. ac per eadem uenarũ commertia interdum ignito uapore æstuet. Interdum gratiali honore algescat. Incredibile memoratu ut tam breui temporis teculo natura tam dissonam sui faciat uirietatem. Idque qui percontari uelit tenebris inesse fluori illi æternam faciem credat. Qui rimet die brumales scatebras nunquam aliud extinet q̃ perpetuo rigere. Vnde non immerito pergẽtes debris inclyta est e. Cuius aque & cælesti uertigine mutant qualitatem quamuis controuersa syderum disciplina Nam cum mundum a calore super temperet ab occasu incipit ita incalescere ut in tactu abstines noxium sit cõtigisse. Rursum cum ortus solis incanduerit: & radiis feruefacta sunt omnia sic glaciales euomit scaturigines: ut hauriri etiam a sitientibus non queat. Quis ergo non stupeat fontem qui friget calore: calet frigore. Garamanticæ regionis caput caramena est: ad quam iter diu inextricabile fuit & inuium: Nã latrones puteos harenis operiebant ut temporali fraude subductis equis in fame & iter submoueret accessus uiantiũ. Sed Vespasione principe bello quod cum oenensibus gestum est difficultas hæc interiit compendio spatii breuioris reperto. Garamantas Cornelius Balbus subegit: & prius ex hac hystoria triumphauit: prius sane de externis ut pote qui gradibus genitus accessit ad gloriam nominis triumphalis. Armenta gentis istius obliquis ceruitibus pabulantur. Nam si recta ad pastum ora dirigant officiunt prõa in humum cornua & obnixa. Ex parte qua cercina est accepimus gauleo insulam. In qua serpens neque nascitur neque uiuit inuecta. Propterea iactus ex ea quocunq gentium puluis arcet angues. Scorpiones superiactus illico perimit.

De æthiopibus & eorum mirabilis.

a Ethiopes & Atlanticæ gentes tygri flumine diuiduntur: quã partẽ putant nili. Sic papyro uiret: Sic calamo prætexitur. Animalia eadem edit. Iisdem temporibus exũdat. Intra ripas tũc quoque redit cum contentus est alueo suo nilus. Garamantici æthiopes matrimonia priuatim nesciunt. Sed omnibus uulgo in uenerem licet. Inde est q̃ filios matres tantum recognoscunt. Nam paterni nominis nulla reuerentiam est. Quis enim uerum patrem nouerit i hac

ſuxuria inceſti laſciuientis. Ea propter garamatici æthiopes inter om
nes populos degeneres habentur. Nec immerito qui afflicta caſtitatis
diſciplina ſucceſſionis notitiam ritu improbo perdiderunt. Nomen
æthiopum late pater in parte Africana: Quam a meroe diuidit lybia.
Plurimæ eorum ſunt & uarie nationes. Harum e numero nomades
cinocephalorum lacte uiuūt. Suerboti longi ſunt ad pedes duodecim
Azachei captos uenatibus elephantos deuorant. Apud ſambales nul
la eſt aurita quadrupes: nec elephanti quidem his proximi ſummam
regiæ poteſtatis eam tradunt de quorum motibus quidam imperite
augurantur maritimos æthiopas quaternos oculos dicūt habere: Sed
fides alia eſt. Illi deniq; quod & uident plurimum manifeſtiſſime de
ſtinant iactus ſagitarium. Occidentem uerſus agri ophagi tenent qui
ſolas pātherarum & leonum carnes edūt. Rege præditi: cuius in fon
te oculus unus eſt. Sunt & pamphagi: quibus eſca eſt quicquid man
di poteſt & omnia fortuna gignentia. Sunt antropophagi: quo
rum mores uocamē ſonat. Einomologos aiunt habere caninos rictus
& prominula ora. Artabatitæ proni atq; quadrupedes. nec ſecus ac fe
ræ ſine ſedibus euagantur. Confines mauritaniæ certo tempore locu
ſtas terreſtreſ legunt duraſq; ſalſugine in præſidium uitæ ſolaſ habēti
Sed ex illis quadrageſimum æui annum nullus ſupergreditur. Ab o
ceani æſtui ad meroen quam inſulam amplexu primo nilus facit: mi
lia paſſuum ſexcenta triginta ſunt. Vltra meroen ſuper exortum ſoliſ
macrobii æthiopes uocantur. Dimidio. n. eorum protenſior eſt q̃ no
ſtra uita: hi macrobii iuſticiā colunt. amant æquitatem: plurimū ualēt
robore: præcipua decent pulchritudine: ornantur ære: aureo uincula
faciunt. Noxiorū locus apud eos eſt heliatropera opiparis epuliſ ſem
per refertus: quibus indiſcrete oēs ueſcuntur. Nam etiam diuinitus
eaſ augeri ferunt. Eſt etiā ibi locuſ quo perfuſa corpora uelut oliuo ni
teſcūt. Ex hoc lacu potus ſaluberrimus ſane adeo liquiduſ eſt ut ne ca
ducas quidem uehat frondes: ſed illico folia lapſa ad fundū dimittat
laticis tenuitate Vltra hos deſertæ inhumanæq; ſolitudineſ aduſque
arabicos ſinus. Deinde in ultimis orientis monſtruoſæ gentiū facies.
Aliæ ſine aribus æquali totius horis plāitie informes hn̄t uultuſ. Alii
cōcreta ora ſunt modicoq; tm̄ foramine calamis auenarū paſtuſ hauri
unt. Nōnullæ linguis carēt: in uicē ſermōiſ utēteſ nutibus moribuſq;
Quædā ex iſti: natiōibus an̄ Ptolomeū latyrū regē ægypti incognirū
humerūt ignis uſum. Aethiopia oīs ab oriēte hiberno ad occidētē hi
bernū tener qcqd eius eſt ſub meridiano cardine lucis nitet. Qui ma
xime uirēt hyemæ. A meridiana parte mons edituſ mari iminet inge
nio igni per æternū feruidu & inquietus iugis flagrātibus. Inter quæ

incendia iugis æstus draconum magna copia est. Porro ueris dracõi bus ora parua & ad morsus nõ dehiscentia.sed arctæ fistulæ perquas & trahunt spiritus:& linguas exerunt.Quippe non in dentibus uim: sed in caudis habent:& uerbere potius q̃ rictu nocent. Exciditur e ce rebris dracontias lapis. Sed lapis non est nisi detrahuntur uiuũtibus. Nam si obeat prius serpens cũ anima simul euanescit durities soluta. Vsu eius orientis reges præcipue gloriãtur: quãquam nullum lenoci nium artis admittat soliditate:& quicqd in eo nobile est non manus faciunt:nec alterius q̃ naturæ candor sit quo reluceat. Auctor Sotha gus gemmã hanc ẽt sibi uisam scribit:& quibus intercipiatur modis. e docet præstantissimi audatia uiri explorant anguium foueas & re ceptus. Inde p̃stolati ap pastum exeũtes p̃teruectiq; parcitis cursibus obiiciunt gramina medicata quantum potest ad incitandũ soporem. Ita somno obsitis e capitibus execant lapides:& de manibus p̃cipitis ausi p̃dã reuehunt temeritatis. Quæ locorũ æthiopes tenent feris ple na sunt.E quibusquam nabum uocãt nos camelopardalum dicimus Colio equi similem.pedibus bubalinis.Capite camelino. Nitore ru tilo.Candidis maculis supersparsi.Hoc animal Rõæ circensibus dicta toris Cæsaris primum publicatum. Isdem ferme temporibus illic ex hibita monstra sunt cefos appellãt. Quorum posteriores pedes cru re & uestigio humanos artus mentiuntur:priores perinde hominum manus referunt.Quæ tamen a nostris non amplius quam semel uisa sunt Ante ludos.Cn.Pompei rhinocerõtẽ Romana spectacula nescie bant.Cui bestiæ color buxeus.In naribus cornu unicum.& repandũ. Quod subinde attritum cautibus in mucronem excitat. Eoque ad uersus Elephãtos præliat̃:par ipsis ꝓpe lõgitudine:breuior cruribus: naturali tælo aluũ petens quã solam intelligit ictibus suis peruiam.Iu xta tygrim fluuium catoblepas nascitur modica atq; iners bestia: ca put prægraue ægreferens:aspectu pestilenti. Nam qui in oculis eius ostenderint protinus uitam exuunt.Formicæ ibi ad formam cãis ma ximi harenas aures pedibus eruunt quos leoninos habent:quas cu stodiunt ne quis auferat:captantesq; ad necem prosequũtur. Eadem æthiopia mittit licaonem lupum ceruice iubatum:& tot modis ua rium ut nullum illi colorem dicant abesse. Mittit & parandrum bo um magnitudine:bisulco uestigio:ramosis cornibus: capite ceruino: ursino colore:& pariter uillo ꝓfũdo.Hunc parãdrũ affirmãt habitum metu uertere:& cũ dilitescat fieri ad similitudinẽ cuicũq; rei proxima uerit siue illa saxo alba sit seu fruteto uirens: siue quã aliam præferat qualitatẽ.Faciũt hoc idẽ in mare polipi.In terra calemeõtes.Sed & po lipus:& cameleon glabra sunt ut possit tutis leuitate speculi modo

proximantia æmulari. In hoc nouũ est & singulare hirsutiam pili co- lorum uices facere. Hinc euenit ut difficulter capi possit. Aethiopicis lupis proprium est quod in saliẽdo ita nisus habent alitis ut non ma gis proficiãt cursu q̃ meatu. Homines tamen nũq̃ impetunt. Bruma comati sunt æstate nudi. thoas uocãt. Histrix quoq; inde loci frequẽ tisima erinaciis similes. Spinis tergum hispida. Quas plerunq; laxa tas iaculatione emittit uoluntaria: ut assiduis aculeorũ nymbis canes uulneret ingruenues. Illius cæle ales est pegasus. Sed hæc ales equinũ nihil præter aures habet. Tragopa quoque auis maior equilis corni- bus arietinis præferens armatu raput Aethiopes legunt cinamum id frutetũ situ breui nascitur: ramo humili & represo nunq̃ uultra duas ulnas altitudinis. Quod gracilius prouenit eximium magis ducitur. Quod in crassitudinem extuberatur despectui est. Verum legitur per sacerdotes hostiis prius cæsis. Quas cum litauerint obseruat ut mes- sis nec ortũ solis nisi anticipet nec egrediatur occasum. Quisquis prin cipatum tenet sarmentorũ aceruos hasta diuidit. quæ sacrata ẽ in hoc ministeriũ: Atque ita portio manipulorũ soli dicatur: quæ si iuste di- uisa est sponte incenditur. Inter hæc quæ diximus nitore ceruleo hia cyntus inuenitur lapis preciosus: siquidem inculpabilis inueniat. Est enim uitiis nõ parce obnoxins. Nam plerũq; aut uiolatio diluitur: aut nihilo obducitur: aut albicantius in aquaticum eliquercit. Optimus in illo tenor: si nec densiore fuco sit obtusior: nec propensa perspicui tate detectior: sed ex utroque temperamẽto luci & purpuræ modera tum suauiter florem trahit. hic est qui sentit auras cum: cælo facit mu tationem: nec æqualiter rutilat. Cum autem nobilosus ẽ aut serenus dies præterea in os missus magis friget. Sculpturis certe minime ac- commodatus: ut qui attritum respuat: nec tamẽ penitus inuictus est. Nam adamante scribitur & notatur. Vbi hiacyntus ibi & crisodrasus apparet quem lapidem lux celat. Prodit obscurum hoc enim est in il- lo diuersitas ut nocte igneus sit: die pallidus. Ex ipso solo sumimus e mathitem rubore sanguineo: ac propterea emathites uocatus.

De ultimis gentibus libyæ.

q Vod ab atlante adusque canopitanum hostũ panditur. Vbi li byæ finis est & ægyptium limen dictũ a Canopo Nenelai gu bernatore ibi sepulto in ea insula quæ hostium nisi facit gen- tes tenent dissonæ. quæ in auiæ solitudinis secretum recesserunt. Ex his atlates ab humano ritu prorsus exulant. nulli proprium uocabu- lum: nulli speciale nomen. Diris uultibus soliu ortus excipiunt. Diris occasus prosequuntur. Vstiq; undiq; torrentis plagæ sydere: oderunt deum lucis. Affirmant eos somnia nõ uidere & abstinere penitus ab

animalibus universis. Troglodytæ specus excauant: illis tegũtur nul
lius ibi habendi amor: a diuitiis paupertate se abdicarunt uoluntaria
Tantum lapide uno gloriantur quem exconthaliton uocant tam di-
uersis notis sparsum: ut sexaginta gemmarum colores in paruo eius
orbiculo deprehendantur. Isti carnibus uiuunt serpentium. ignariq́
sermonis strident potius q̃ loquuntur. Augulæ uero solos colunt in
feros: fœminas suas prius noctibus nuptiarum adulteriis cogunt pa
tere mox ad perpetuam pudicitiam legibus stringunt seuerissimis.
Gamphasantes abstinent prœliis: fugiunt commertia: nulli se exter-
no misceri sinunt Blemyas: sed non eos qui uicina rubro mari incol-
lunt truconasci parte qua caput est: os tamen & oculos habere in pe-
ctore Satyride hominibus nihil aliud præferunt quam figuram. Egy
panes hoc sunt quod pingi uidemus. Himantopodes flexis nisibus
crurum repunt potius quam incedunt: & pergendi usum lapsu ma-
gis destinant q̃ in gressu. Pharusi cum Herculi ad hesperiendas pegẽ
ti forent comites itineris tedio hi c resederunt. Hactenus libya.

De ægypto & de his quæ sunt in eo.

Egyptus a meridie intorsus recedit quoad prætendãt æthio-
a pes. A tergo inferiore eius partem nilus circũfluit: q̃ scissus a
loco cui delta nomen est ad insulæ spatia amplectitur interra
mina & incerto pene fonte decurrẽs ꝑditur ut loquemur. Originem
habet a mõte inferioris ma uritaniæ qui oceano propinquat. Hoc af
firmant libri punici: hoc Iubam regem accepimus tradidisse. Igitur
protinus lacum efficit quem nilide dicunt. Nilum aũt iam inde esse
cõiectãt. ꝙ hoc stagnæ hærbas pisces: beluas nil minus procreet quã
in nilo uidemus. At si quãdo mauritaniam unde ei origo est aut niui
bus dẽsioribus aut himbribus largioribus irrigatur incremẽta exun
dationis in ægypto augeantur. Sed effusus hoc lacu harenis sorbet:
& cuniculis cæcis obsconditur. Deinde in cæsariensi prorumpẽs. am
plior eadem inditia præfert: quæ in exortu notauimus. Rursusq́ sub
didit: nec prius reddit q̃ post interualla itineris extenti cõtingat æthi
opas. Vbi exit nigrum facit fluuium quem supra diximus esse ter-
minum limitis Africani. Ascapum eum inde gentes uocant. s. aquam
se tenebris profluẽtem. Multas magnosque ambit insulas. Quarum
pleræque sunt tam diffusæ: uastæq́ magnitudinis ut uix eas dierum
quinq́ cursu prætermeet: quamuis concitus ibi feratur. Nobilissimã
earum est meroe circa quã diuisus dextro a lueo ascapores: leuo asta-
pores actapores nominãtur. Tũc quoq́ emersus magna loquinquaq́
loca cum primum occursantibus scopulis asperatur: tantis agmini-
bus extollitur inter obiecta rupium ut ruere potius q̃ manere creda

tur. Demumq; a cataracte ultimo tutus est. Ita.n.quædã claustra eius ægyptii nuncupauerũt. Relicto tamẽ hoc pone se nomine quo tygris uocatur mox inoffensus meat septem hostiis. cõditur in meridiẽ uersus: excipitur ægyptio mari. ignari syderum uel locrum uarias de excessibus eius causas dederunt. Alii affirmant etheseas nubium densitatem illo cogere: unde annis hic auspicatur: ipsũ quæ fontẽ superno humore sublatũ tantã inundationis habere substãtiam: quãtam bibula ad liquorem nubila subministrauerint. Ferant alii ꝙ uentorũ flatibus repercussus cũ fluorem solitæ uelocitatis non queat promouere, aquis in arcto luctãtibus intumescat: & quanto impensius cõtrouersi spiritus repugnauerint: tanto excelsus sublimari in altitudinis uertices repercussam celeritatem: quando nec solitus extenuet cursus alueum: & stipato iam flumine uenis originalibus torrentium pondera superueniant. Ita concordi uiolentia hinc urgentis elemẽti: hinc resistentibus undis exultantibus molem colligi: quæ excessus facit. Non nulli affirmãt fontẽ eius qui fialus uocatur syderum motibus excitari extractũq; radiis causa dẽtibus cælesti igne suspẽdi nõ tamẽ sine certa legis disciplina hoc est lunis ceptantibus. Verũ oẽm excessus originem de sole fieri primãq; exultãtiã tumoris concipi cum per cãcrum solebant. Postmodum triginta eius partibus euolutis ubi ingressus leonem ortus sirios excitauerit propulso omni fluore tantũ uim amnis erũpere. Quod tempus sacerdotes natalem mundi iudicauerũt id est in. xii. Kalen. augustas & undecimũ diẽ deinde reuocare exitus uniuersos cum in uirginẽ transeat: penitusq; inter suas ripas cape: cum libram sit ingressus. Hoc etiã addunt pariter eum nocere siue abũdantius exæstuet siue partius: quãdoquidem exiguitas minimũ fœcunditatis apportet. Propensior copia diuturno humore culturã moretur. Maximos deinde exitus eius duo de uigiti cõsurgere iustissimos: sexdecim temperari: nec in quindecim abesse prouẽtus fructuorios. Sed quicquid intra fit famem facere. Dant illi etiam hoc maiestatis ut portẽdat futura argumentãtes quãdoquidẽ pharsalico bello nõ fuerit egressus: quinq; ulnas. Iã illud palã est ꝙ solus ex ãnibus uniuersis nullas expiret auras. Ditiõis ægyptiæ esse incipit asvent: in q̃ fines æthiopũ: & inde usq; dũ mari intimatur nili nomẽ tenet inter omnia quæ ægyptus habet digna mẽoratu præcipue bouẽ mirãtur apim uocant. Hũc ad instar colũt nũius: insignẽ notæ albæ macula quæ dextro lateri eius ingẽita corniculãtis lũæ refert faciẽ. Statutũ æui spatiũ est ꝙ ut affuit: profũdo sari fõtis inmersus necatur: ne diẽ lõgius trahat quẽ licebit mox alter nec sine publico luctu requiritur quẽ repertũ cẽtũ antistites mẽphim prosequũtur. Vt incipiat sacris ibi initiatus sacer fieri.

Delubra quibus succedit aut incubat mistice thalamos nominát. Dát
omnia manifestantia de futuris illud maximũm si de cõsulentis ma-
nu cibũ capiat. Denique auersatus Germanici Cæsaris dextrã ꝑdidit
ingruẽtia. Nec multo post Cæsar extinctus est. Pueri apim gregatim
sequuntur: & repente uelut lymphatici uẽtura præcinũt. Bos illi fœ
mina ostéditur in anno semel & ipsa nõ absque certis insignibus qua
inuẽta & oblata est eadem die neci datur. Apis natalem mẽphitici ce
lebrát. iactu auteæ pateræ quam proicient in nili statum gurgitẽ hæc
solemnitas per septem dies agitur. Quibus diebus cum sacerdotibus
quasdam crocodilli indutias habent. nec attrectant lauantes. Verum
octauo die cerimoniis iam peractis uelut reddita sæuiendi licentia
solitam resummũt atrocitatem. Crocodillius malum quatrupedes &
in terra & in flumine pariter ualet: linguam nõ habet. Maxillã mouet
superiorem: Morsus eius horribile tenacitate cõueniunt stipáte sedẽ
tium rerie pectinatim. Plerũq; ad: xxx. ulnas magnitudinis eualescit.
Qualia anseris edit oua: Meatur locum nido naturali prouidẽtia nec
alibi fœtus premitur q̃ quo crescẽtis nili aquæ nõ possunt peruenire.
In partu fouendo mas & fœmina uices ferant. præter hiatum oris ar
matus est etiam unguium immãitate. Noctibus in aqua degit. per di
em humi acquiascit. Circũdatur maxime cutis firmitate in tãtum ut
ictus quouis tormẽto adactos tergore repercutiat. Strophilos auis par
uula est ea dũ redimias escarum affectat os beluæ huiusce paulatim
scalpit: & sensim scalpurigine blandiente aditum sibi in usque fauces
facit. Quod enchydrus cõ spicatus penetrat beluam: populatisq; uita
libus erosa exit aluo. Est & delphinum genus in nilo: quorum dorsa
serratas habent cristas. Hi delphini crocodillos studio eliciunt ad na
tãdum: demersique astu fraudulẽto tenera uẽtrium subternatãtes se
cant: & interimũt. Præterea habitãt in insula nili homines forma per
exigui sed audatia euosque perditi: ut crocodillis se offerãt obuios.
Nam hæc mõstra fugiẽtes insecuũtur: formídãt resistentes. Ergo capi
untur subactique etiam intra aquas suas seruiunt: & per domiti me-
tuata obsequũtur: ut immemores atrocitatis uictores suos i equitãtis
dorso uehãt. Hãc ergo insulam & hanc gẽtem ubicũque iuditio odo
ris persenserint procul fugiunt in aqua obtusius uident: in terra acu
tissime. Hyeme nullum cibum capiunt. Quinetiam quattuor mẽses
a cœptu brumæ inedia exigũt. Sinci quoque circa nillum frequẽtissi-
mi: crocodillis equidem similes: sed forma modica & angusta. Verũ
ad opem salutarem nõ qualibet necessarii. Medentes quippe ex his
pocula ĩficiũt: quibus & sturpor excitetur: & ueneni uis extĩguat. Hip
popothamus in eodẽ flumine ac sole nascitur. equo & dorso & iuba

32

& hinnitu rostro resupino ungulis bifidis: aprinis dētibus: cauda tortuosa. Noctibus segetes depascitur: ad quas pergit auersus astu doloso ut fallente uestigio reuertenti nullæ ei insidiæ præparentur. Idem cū distendit nimia satietate harundines recens cæsas petit. per quas tādiu oberratur quoad stirpiū acuta pedes uulnerēt. Vt profluio sanguinis leuetur sagina. Plagā deinde ceno oblinit: usq3 dū uulnus conducatur in cicatricem. Hippopodamos & crocodillos primus romā. M. Scaurus inuexit. Circa easdē ripas ales est ibis: ea serpentiū populatur oua gratissimāq3 ex his escam nidis suis defert: Sic rarescūt prouentus fœtuū noxiorū. Nec tamen aues istæ tantū intra fines ægypti os prosunt. Nam quæcūq3 arabicæ paludes pennatorū anguiū mittūt examina: quorū tam citum uirus ē ut morsum ante mors quā dolor insequatur. Sagacitate qua ad hoc ualēt aues excitatæ in procinctum eunt uniuerse & priusq̄ terminos patrios externū malū uastet in aere occursant cateruis pestilētibus. Ibi agmen deuorāt uniuersum. Quo merito sacræ sunt & illæsæ. Ore pariunt nigras solū pelusium mittit. reliqua pars candidas. De arboribus quas solas fert ægyptus p̄cipua est ficus ægyptia: foliis moro cōparanda: poma nō ramis tātum gestans: sed ex caudice usq3 aneo fœcunditatis suæ angusta est. Vno anno septies fructū efficit. Vnde pomū decerpseris alterū sine mora protuberat. Materia eius ita aquā missa subsidit. Deinde cum diu desederit in liquore leuior facta sustollitur. Et uersa uice quod natura in alio ligni genere nō recipit. Fit humore sicca. Palma quoq3 ægyptia dicenda res est proprie ad ipsos uocātur ut dici oportuit eaq3: gustata arcet sitim. Odor eidem qui & malis cydoniis. Sed demū sitim sedat si prius q̄ maturuerit decerpatur. Nam si matura summatur sensum intercipit: gressum præpedit: linguam retardat: obsessisq3 officiis mentis & corporis uitium ebrietatis imitatur. Egyptium limitem addiacæ acumen tendit. Incolunt populi qui momētum quo reparari mundum ad motus ferūt annuos hoc studio dep̄hendunt. Eligitur sacer lucus in quo consepta nt animalia diuersissimi generis. Ea ubi ad statutam lineā cælestis uertigo prouecta ē sensus suos significatiōibus prodūt quibus possunt. Alia ululant: alia mugiūt: quædā stridunt: quædā rudiunt: nōnulla simul confugiunt ad uolutabra. Hoc argumentū illis est magisteriū ad inditiū temporis deprehendendi. Idē populi ferunt a primis sibi gentis suæ auis traditū ubi nunc occisus quōdam ibi ortus solis fuisse. Inter egyptias urbes numero portarū thebæ nobiles: ad quas commertia arabes undiq3 gētium subuehunt. hic regio thebaica. Abedos & ipsa nobilis: olim Mēnonis regia nunc Osiris fano exculta: Alexādriam & operis ipsius magnitudo & auctor Alexāder

33

Macedo nobilitant. quam metatus Democrates architectus secundũ post conditorem inter memorabilia locum sortitus est. condita autẽ alexandria est. xii. centesimaq; olympiade. L. Papirio Spurii filio. C. Petilio Caii filio cõsulibus romanis haud longe ab hostio nili flumi nis quod heracleoticon alii: alii canõ picon appellãt. Est & pharos co lonia a Cæsare dictatore deducta. Ex qua facibus accensis nocturna dirigitur nauigatio. Nam alexãdria insidioso accessu aditu fallacibus uadis cæco mari tribusq; tantum canalibus admittit nauigantes pos sideo: thegano tauro: Hinc igitur in portibus machinas ad prælucen di ministerium fabricatas pharos dicunt. Ayramides turres sunt in ægypto fastigiatæ ultra excelsitatem omnem quæ fieri mãu possunt. Itaq; mensuram umbrarum egressæ nullas habent umbras. Nunc ab ægypto promoueamus stilum.

De arabia & thure myrrha cinnamo phœnice sardonice & aliis lapidibus.

Ltra pelusiacum hostium arabia est ad rubrum pertinẽs ma re: quod erythreum ab Erythro rege persei & Andromadæ filio non solum a colore appellatum uarro dicit qui affirmat in littore maris istius fontem esse quem si oues biberint mutent uel lerum qualitatem: & antea candidæ amittant quod fuerint usque ad haustum ac fuluo postmodum nigrescant colore. Rubri autem ma ris arsinoe oppidum. uerum hæc arabia procedit adusq; illam odori feram & diuitem terram quam catabani & quiscenitæ tenent. arabes nobiles monte cassio. Quiscenitæ causas nominis inde dicunt q; ten toriis succedunt nec alias domos habent. Ipsa autem tentoria cilicia sunt. ita nuncupant uelamenta caprarum pelis textа suillis carnibus prorsus abstinẽt sane hoc animalis genus si inuentum illi fueri illico moritur. Hanc arabiam græci eudemonem nostri beatam nominaue runt. Habitatur colle manufacto inter flumen tygrim & flumẽ euleũ Quod ortũ a medis tam puto fuore inclytum est. Vt inde oẽs reges nõ alias q̃ eius aquas bibant. Eudemonem nõ frustra cognominatã. Hinc capessas q; præter odores quos creat plurimos sola thus mittit nec tamen uniuersa. Nam in medio eius sunt astramitæ pagus sabeo rũ aqua octo mansionibus regio thurifera desterminatur. Arabia ap pellata est idest sacra. hoc. n. significari interprætantur. Virgulta hæc non sunt publica. sed quod inter barbaros nouum in ius posteriorũ per successiones transeunt familiarum. Ergo quicunq; dominatũ isti us tenent nemoris arabice sacri uocantur. lidẽ illi cũ lucos istos uel metuunt uel incidunt nõ funeribus intersunt nõ congressionibus fœminarũ polluuntur. Hãc arborẽ prius q̃ penitus fides proderetur

alii lentisto alii mare therebintho comparabāt usq; dum libris quos Iuba rex scripsit ad Cæsarem Augusti filium palam fieret. intorto eā esse uimine: ramis ad aceris qualitatem: amygdali modo sucum fundere: incidi ortu canis flagrantissimis solibus. In iisdem saltibus myrtha prouenit: cuius radices ut uitium rastris proficiunt: ablaqueanoxnibus gaudent. Nudatæ pinguiori fluit lachryma sponte manās prætiosior ex ea sudor ē elicitus corticis uulnere uilior iudicatur: codex in uertiginem flexus & spinis hispidus: folium crispius licet: oliuæ tamē simile. Maxima altitudo extollitur ad quinq; cubita proceritatis: Arabes sarmentis eius ignes fouēt: quorū fumo satis noxio nisi odore cremati storacis occurrant. Plerūq; insanabiles morbos cōtrahunt Iidem arabes legūt cynnamum: quod frutetum situ breui nascitur ramo humili & represso nūquā ultra duas ulnas altitudinis. Quod gracillus prouenerit eximiū magis dicitur. Quod in castitudinē extuberatū sit inutilius habetur. Verum legitur per sacerdotes hostiis prius cæsis: quæ cū litauerint obseruatur ut messis: nec ortū solis anticipet nec egrediatur occasum. Quisquis principatū tenet sacramentorum strues hasta diuidit: quæ sacrata est in hoc munus atq; ita portio manipulorū soli datur: quæ si iuste diuisa sit radiis inflagrata incendium sponte cōcipit. Apud eosdē nascitur auis, phœnix aquilæ magnitudine: capite honorato: in conū plumis extantibus cristatis faucibus: circa colla fulgore aureo: postera parte purpureus absq; cauda: in qua roseis pennis ceruleus interscribitur nitor. Probatū est quadraginta & quingētis eū durare annis. Rogos suos struit cynnamis quos prope practea cōcinnant in solis urbē strue altaribus superposita. Cū huius uitā magni anni fieri cōuersione rara fides est inter auctores: quāuis plurimi eorū magnū annū nō quingentis & quadraginta sed duodecim milibus. dccccliiii. annis constare dicāt: Plautio itaq; Sextio &. P. Apronio cōs. ægyptū phœnix īuolauit: captusq; anno octingētesimo urbis cōditæ iussu Claudii pricipis ī comitio publicatus ē. Quod gestū pter censurā q̄ manet actis etiā urbis cōtinetur. Cinomolgus per inde arabiæ auis in excellētissimis lucis texit nidos e fructibus cinnamorū ad quos quoniā nō est perueniri propter ramorū altitudinē & fragilitatē Accolæ illas cōgeries plumbatis petūt iaculis deiectasq; p̄ciis uendūt amplioribus ꝙ hoc cinnamū magis quā alia mercatores probent. Arabes longe lateq; diffusi diuersisq; moribus iuuāt & cultibus plurimis crinis intonsus mitrata capita redimitu pari pars rasa ī cutē barba cōmertiis studēt. Aliena nō emūt: uendunt sua quippe & siluis & mari diuites Vmbræ q̄ nobis dextræ sunt: illis sinistræ Pars eorum quibus asper uictus est angues edunt. Nulla illis animi uel

corporis cura: ac propterea ophiophagi nominantur. Ex istius littoris sinu Policrati regi aduecta sardois gemina prima in orbe nostro luxuriæ excitauit facem. Nec multum de ea disserendum puto: adeo sardonis non omnium uenit noticiã. Superficies eius probatur si meratius rubeat: arguitur si fuerit feculentior. Medietas circuitur limite candicante. Optima est si nec colorem suum spargat in proximum: nec ipse ex altero mutuetur. reliqua nigro finiuntur. Quod si transluceat uitio uertitur. Si perspicuitatem arceat proficit ad decorẽ. Et mochitem arabs inuenit uirentem crassius q̃ smaragdus contra infantiũ pericula ingenita ut resistentem. Inuenit & irridem in mari rubro sicut cristallum sexangulatam quæ radiis icta solis rutilo aeris repercussu cælestis arcus ex sese iacit speciem Androdamantem iidem legunt arabes nitoris argẽtei lateribus æqualiter quadris quem de adamante non nihil mutuatum putes. Datũ illi nomen ex eo quod censent, quod animorum calentium mollit impetus & tumentes refrenat iras: pederotem etiam Arabicam inde sumimus. Arabica aspectu eburnea est radi abnuit contra neruorum molestias prodest habentibus. Impede rote congruit quicquid eximium est quadam decoris prærogatiua. Christallinum lucet rubet purpuram Orarum extimis corona crocea uelum eliquido renitente. Ac suauitate oculos afficit: Visum illicit: detinet intuentes: Hac etiam gratia indis placet. Hoc Arabiæ sat est. Hinc ad Pelusinm repatriemus.

De Cassio monte & Pompei tumulo & Andromede uinculis:

I N Pelusio cassius mons est: & delubrum Iouis Cassii atq; ita Ostracine locus Pompei magni sepulchro inclytus. Idumea inde incipit palmis opima: Deinde Iope oppidum antiduissimum orbe toto utpote ante inundationem terrarum conditum. Id oppidum saxum ostentat: quod uinculorum Andromedæ uestigia adhuc retinet quam expositam belue irritus rumor circũtulit. Quippe ossa monstri illius. M. Scaurus inter alia miracula in edilitate sua Romæ publicauit. Annalibus nota est res. Mensuræ quoq; ueracibus libris cõtinetur: scilicet q̃ cõstarum longitudo excesserit pedes quadraginta. Excelsitas fuerit elephantibus indicis eminentior: Porro uerticuli spine ipsius latitudine semipedem sint supergressi.

De Iudea & lacu Asphalte: & balsamo & genti essenorum.

I Vdea illustris est aquis: sed natura nõ eadẽ aquarũ omniũ iordanis amnis eximiæ suauitatis: panea de fonte demissus regiões præterfluit amœnissimas. Mox in Asphaltitẽ lacũ mersus stagno corrũpitur. Qui Asphaltitis bitumẽ gignit: aĩal nõ hẽt: nihil in eo mergi põt: tauri etiã cameliq; impune ibi fluitãt. Est & lacus

fata extẽsus passuum.xvi.milibus circumspectus urbibus plurimis & celebribus ipse par optimus.Sed lacus thiberiadis his omnibus an teponitur salubris ingẽuo estu:& ad sanitatem usu efficaci. Iudææ ca put fuit Ierosolima.Sed excisa ẽ.Successit Iericus & hæc desiuit. Arta xoris bello subacta. Calliroe Ierosolimis proximus fons calore me dico probatissimus: & ex ipso aquarum preconio sic uocatus:in hac tantum balsamum nascitur.Quæ silua intra terminos uiginti iugerũ usq; ad uictoriam nostram fuit.At cum Iudea potiti sumus:ita luci il li propagati sunt:ut iam nobis latissimi colles sudẽt balsama.Similes uitibus stirpes habent malleolis digeruntur.rastris intescunt: aquis gaudent:amãt amputari. Tenacibus foliis sempiterno inumbrãtur. Lignũ caudicis attrectatũ ferro sine mora moritur. Ea propter aut ui tro aut cultellulis osseis: sed in solo cortice artifici plaga uulneratur Ex qua eximie suauitatis gutta manat post lachrymam secũdum in preciis locũ poma optinent.correx tertiũ ultimus honos ligno.Lon go ab Ierosolimis recessu.Tristis sitius panditur:quẽ de cælo tactum testãtur humus nigra & cinere soluta.Duo ibi oppida Sodomũ noĩa tũ alterũ:alterũ Gomorrum. Apud quæ pomũ quod gignitur habeat licet specimen maturitatis:mandi tamen nõ potest.Nam fuliginẽ in trinsecus fauillatiã ambitio tantũ eximie cutis cohibet: quæ uel leui pressa tactũ fumũ exalat:& fatiscit in uagũ puluerẽ. Interiora Iudææ quæ occidentẽ cõtuentur essenii tenent: qui prediti memorabile di sciplina recesserunt a ritu gentiũ uniuersarũ maiestatis:ut reor proui dentia ad hunc morẽ destinati.Nulle ibi fœminæ uenere se penitus abdicauerunt:pecuniã nesciunt:palmis uictitant.Nemo ibi nascitur: nõ tamen deficit hoĩum multitudo:locus ipse addictus pudicitiæ est. Ad quẽ plurimi licet undiq; gentiũ properent:nullus admittitur: ni si quem castitatis fides & innocẽtiæ meritũ prosequatur.Nã qui reus est:uel leuis culpe:quanuis summa ope adipisci ingressu uelit:diuini tus submouetur. Ita per immensum spatium seculorum incredibile dictu eterna gens est cessantibus puerperiis Engada oppidum infra hessenios fuit:sed excisum est. Verum inclytis nemoribus adhuc du rat decus:lucisque palmarum eminentissimus:nihil uel de euo:uel de bello derogatum. Iudææ terminus. Massanda castellum.

De Scytopoli oppido.

P Ranseo Damaschum.Philadelphiam.Araphianam. Scytho lim:primos incolas & auctorem dabo.Liber pater cui humo nutrissem tradidisset cõdidit hoc oppidum. Vt sepulturæ ti tulum etiam urbis mœnibus ampliaret.Incolæ deerant e comitibus suis Scythas delegit: quos ut animi firmaret ad promptam resisten

di uiolentiam primũ loci nomen dedit. Id selucia alter cassius mons est Antiochie proximus: cuius e uertice uigilia adhuc quarta conspicitur globus solis: & breui corporis circunactu radiis caliginem dissipantibus: illinc nox hinc dies cernitur: talis e cassio specula est: ut lucem prius uideas q̃ auspicetur dies.

De tygri & Eufrate & lapidibus præciosis.

e Vfratẽ maior fundit Armenia ortũ supra zizaniã sub radicibus mõtis: quẽ Cathotẽ accole noiant scythicis proxĩo. hic receptis in se aliquot amnibus cõualescat: & stipatus conuenis aquis: luctatur cũ thauri mõtis obiecti. Quẽ apud elegeã scindit: resistat licet duodecim milibus passuũ latitudĩe lõgisq; excursibus dextera Cõmagenẽ. Arabiã leua relinquit. Deinde plabẽs plurimas gentes Babilonia quondã caldeorũ caput diuidit. Mesopotamiã opimat annue inũdationis excessibus ad instar amnis Egyptii terris super fusus inuecta soli fœcũditate. Hisdẽ ferme tẽporibus qbus nilus exit sole. s. in parte Cancri uigesima cõstituto. tenuat cũ iã leone decurso ad extima uirginis curricula facit trãsitũ. Quod Gnomici similibus paralelis accidere cõtẽdũt quos pares & cæli & terraræ positione equalitas nõ malis efficit lineæ. Vnde apparet ista duo flumina ad modũ eius dẽ perpendiculi cõstituta: licet e diuersis manẽt plagis easdẽ incremẽti causas habere.

De tygri quoq; dicere hoc loco par est.

i N Armeniæ regione caput tollit mire q̃ lucido cõspicuo fonte in loco edito q elegos noiatur. Nec ab exordio stati toto ẽ Primũ pigre fluit: nec cũ suo noie. At cũ fines mediorũ inuectus ẽ: tygris statim dicitur. Ita enĩ medi noiant sagittã. Influit in Arethusam lacũ oĩa põdera sustinẽtẽ. Cuius pisces nũquã se alueo tygridis ĩmiscent: sicut nec amnici pisces in stagnũ trãseũt Arethusæ: per quẽ dissimili colore uolucri meat cursu. Mox thauro resistẽte in profundũ specũ mergit quẽ subter labẽs i altero eius latera apud zomadã emicat uluas: & purgamẽta plurima secũ trahẽs. Deinde identidẽ abscõditur rursusq; reddit. Adiabenes arabasq; pterfluit. Mesopotamiã amplectit. Amnẽ nobilissimũ Hidaspẽ accipit. Eufratẽ defer in sinũ piscũ. Quecũq; eufratẽ bibũt gẽtes diuerso nitẽt lapide. Et milantis in ipso Eufratis alueo legitur gẽma ad imaginẽ marmoris perconẽsis: nisi q in medio umbilico lapidis istius glauci uelut oculi nitet pupilla. Agada a caldeis ad nos usq; fluxit haud facilis repertu ni ut ipsi perhibẽt ipsam se capessendã daret. nãq; ingenita spũs efficacia q̃dã supmeãtes naues ex pfundo petit: & carinis ita tenaciter accorporatur: ut nisi abrasia parte ligni egre separetur. Et Agada apud Caldeos propter effectus quos ex illa sciũt habetur loco principe. Cæteris

propter gratiam magis complaffet incundiffime uirens. Myrrhites parthis familiaris hunc si uisu estimes myrrhæ color est. Et nō habet quod afficiat aspectum. Si penitus explores etiam attritu incites ad calorem spirat nardi suauitatem. In perside lapidum tanta copia est. tantaque diuersitas: ut longum pene sit ipsis uocabulis immorari. Mitridax sole percussa coloribus micat uariis. Tegolitus nucleo oliue similis spernitur cum uidetur. Sed remediis bonus uincit aliorum pulchritudinem. Solutis quippe & haustus pulsis calculis renium dolores ac uesice seuat. zammocrisius arenis auro immixtus: nunc bractearum: nunc pulueris habet quadrulas. Ethites fuluus est & tereti positione alterum lapidem intrinsecus cohibens: cuius crepitu sonorus est cum mouetur quamlibet tinnitum illum non internum scrupulum facere sed spiritum scientissimi dicant hunc ethiten zeroastes præfert omnibus maximamq; illi tribuit potestatem. Inuenitur autē in nidis aquile aut in littoribus oceani. In perside tamē plurimis. Spē uteri defendit a fluxibus abortiuis. Pyrrhites furuus est: tenerique se uehementius non sinit. At si quando arctiori manu præmitur digytos adurit. Calazias grandinis & candorem præfert & figuram duritia robustissima & inuicta Ethites uipereas habet maculas. Dionysias fuscus est: rubentibus notis sparsus. Idem si aque mixtus conteratur, fragrat uinum & quod in illo odore mirificum ē: ebrietati resistit. Glosopetra deficientibus lunis cælo cadit lingue similis humane, nō modice: ut magi peribent: potestatis: qui ex ea lunares motus excitari putant. Solis gemma percandida est ad speciem fulgidi sideris: rutilosq; ex sese iacit radios. Veneris crinis nitet nigro iternis ductibus ostentans ruforum crinium similitudinem. Senelites translucet fulgore candido molleoq; continens lune imaginem. Quam iusta cursum astri ipsius perhibent diebus singulis uel minui uel augeri. Meconites papauera exprimit Mirmicetes reptantis formice effigie notatur. Calcophōgus resonat ut pulsata era: pudice habitus seruat uocis claritatē. Siderites a cōtēplatione ferri nihil dissonat. Verū molesicus quoquo inferat discordias excitat. Flongites ostentat intra se uelut flamas estuantes. Antralyraias coruscat in modū scintillantiū stellarū. Enidrus exudat ut clausam in eo putes fontaneā scaturiginē.

De cilicia & cidno amne & corytio anero: & Tauro monte.

C Iliciam de qua agitur si ut nūc ē loquamur derogasse uidebimur fidei uetustatis. Si termios sequimur quos habuit olim absonū est a contemplatione rerum præsentium. Ergo inter utrāq; culpam factum optimū ē ambos temporū statū persequi. Cilicia antea usq; ad pelusium. Egypti pertinebat Lidiis Medis Armēis

Pamphilia, Cappadocia sub imperio Cilicum cõstitutis. Mox ab assi ciis subacta in breuiorem modũ scripta est plurima iacet campo sinu lato recipiens mare Issicum. ab tergo mõtium thauri & Amani iugis clausa. Sortita nomẽ a Celice quem etas pristina pene ultra eum me morie abscondit hunc phœnice ortum qui antiquior Ioue de primis terre alumnis habetur. Matrem urbium habet Tharson: quam Dane proles nobilissima perseus locauit. hãc urbem intersecat cidinus am nis. hunc cidinum alii præcipitari thauro. Alii deriuari ex alueo Co haspidis tradiderũt. Qui cohaspes ita dulcis ẽ ut persici Reges q̃ diu inter ripas persidis fluat soli sibi ex eo pocola uẽdicauerint. & cũ eun dum foret peregre aquas eius secum uectitent. Ex illo igitur parente cidinus miram trahit suauitatem. Quicquid candidum est cidiuũ gẽ tili lingua Siri dicunt: unde amni huic nomen datũ sumet uere cum soluũtur niues: reliqua parte amni tenuis est & quietus. Circa corici um Cilicie crocum plurimum optimumq;. Det licet Sicilia: det Cire na: det & Licia: hoc primum est. Spirat fragrantius coloreq; plus au reo est. succi ope citius proficit ad medelam. Ibi coricos oppidum est & specus qui montem impositum mari a summo cauat uertice patu lus hyatu amplissimo. Nam deiectis lateribus i terre profundum ne morosos orbe amplectitur media amœnitate uirens introrsus lucis pendentibus. Descensus in eum per duo milia & quingentos passus nõ sine largo die hinc inde fontium larga & assidua scaturigine. Vbi peruentum ad ima prim i sinus: alter rursus specus panditur. Quod antrum latis primum patet faucibus postmodum in processu per an gustias obscuratur in eo sacrum est locus fanum: in cuius recessu in timo Tiphonis gigantis cubile positum accole crediderunt heliopo lis antiquum oppidum ciliciæ fuit patria Crisippi Stoice sapientiæ præstantissimi: Quod a Tigrane Armeniæ subactũ & diu solum pom peio lim deuictis cilicibus. Cneus magnus cognominauit Mons tau ros ad indico primum mari surgit. Deinde a scopulis celidoniis. In ter Egyptum & Pamphilium pelagus obiectus septentrioni dextro latere: leuo meridiane plage occurrit occidenti obuersus fronte pro fusa palam est trans eum cõtinuare uoluisse penetrato mari: nisi pro fun dis obsistentibus ostendere radices suas uetaretur. Denique qui perscrutantur naturas locorum: tentasse eum omnes exitus promõ toriis probant. Nam quoquo uersum mari alluitur procedit in pro minentias: sed modo intercluditur phœnitio modo pontico sinu: in terdum Caspio uel hircano. Quibus renitentibus subinde fractus contra Meothim lacum flectitur: multisque difficultatibus fatiga tus ripheis se iugis annectat pro gentium ac linguarum uarietate plu

ifariam nominatur Apud nidos lamos mox propanisos coatros. Apud parthus post Nifates inde thaurus atq; ibi in excellentissimam consurgit sublimitatem caucasus. Interea etiam a populis appellatio nem trahit. Ab dextero latere Caspius dicit uel hircanus A leuo Amazonicus. Moschicus. Scythicus: Ad hæc uocabula habeni alia multa. Vbi dehiscit Hiulcis iugis facit portas: quarum prime sunt Armenie tunc Caspie post Ciliciæ in Græciam uerticem exerit. Vbi Cerannius prædicatur. A Ciliciæ finibus Asiaticum limitem dissparsit. Quantus meridiem uidet sole inestuat. Quicquid septentrioni oppositum est uento tunditur & pruina. Quod siluestre est efferatue plurimis & leonibus immanissimis.

De Chimera monte.

q Vod in campania Vesuuius: in Sicilia Etna: hoc in Licia mons est chimera. Hic mons nocturnis estibus fumidū exhalat. Vnde fabula triformis monstri in uulgū data est: q Chimera animal putauerunt. Et naturā ibidē subest ignea Vlcano urbē pximā Licii dicauerunt q de uocabulo sui nomini effestiā uocant. Olympus quoq; inter alia ibi oppidū fuit nobile. Sed intercidit Nunc castellū est infra duod aque regie ob insigne fluoris spectacula sunt uisentibus.

De Asia. Phrygia: gallatia. lidia. epheso urbe. Et uiris illustribus & de homero & hesiodo. & sepulchris aiacis & mennonis & eius auibus & reutrantis regione de cameleonte & ciconiis.

s Equitur Asia: sed non eam Asiam loquor quæ in tertio orbis diuortio terminos amnes hēt ab ægyptio mari Nilū. a meoti lacu tanaim. Verum ea quæ a telmeso licie incipit. Vnde etiā Carpatius auspicatur sinus. Eam igitur Asiam ab oriente Licia includit & phrygia ab occidēte egea littora. a meridie mare ægyptium paphlagonia. a septentriōe ephesus in ea urbs clarissima est. Epheso decus templū Dianæ Amazonū fabrica adeo magnificum: ut & Xerxes cum oia asiatica templa igni daret: hinc uni pepercerit. sed hæc Xerxis clementia sacras edes nō diu a malo uindicauit. Nāq; Herostatus: ut nois sui memoriā fama sceleris extēderet: sicut ipse confessus ē: inceudium nobilis fabrice manu sua struxit uoto adipiscēde lotioris fame Notatur ergo eadē die cōflagrauisse templū. Ephesi: q Alexander magnus pelle natus est. Qui oritur ut nepos edit. M. Fabio Ambusto. T. Quītio Capitolino cōsulibus. āno post Romā cōdā trecētesimo octo cesimo quinto. Id templū cū postmodū ad cultū angustiorē Ephesii reformatent faber operi Dimocrates præfuit. quem Dimocritum Alexandri iussu Alexandriam in ægypto metatam supera exposuimus. Nusquam autani orbe toto tam assiduo terremotus: & tam crebras

urbium dimersiones q̃ in Asia esse cladibus Asiaticis patuit. Cũ Tiberio principe urbes duodecim simul una ruina occiderit. Ingenia asiatica inclyta p gentes fuere. poetæ Anacreon: inde Mimnermus & Antimachus: Deinde Hipponax: deinde Alceus: intercos ẽt Sapho mulier. At historiæ cõditores Exãthus. Hecateus. Herodotus: cũ quibus Ephorus & Theopõpus. Namq; de vii. sapiẽtia p̃ditis Bias Tales. pitacus. Cleantes stoice eminẽtissimis Anaxagoras nature indagator. Heraclitus & subtilioris scientiæ archanis immoratus clarissimus. phrygia Asiã excipit: in qua Celene antiquato priore noĩe in Apameã trãsire. Oppidum a rege Seleuco postmodum constitutum: Istic Marsias ortus. Istic & sepultus. Vnde qui ꝓximat fluuius: Marsias dicitur. Nam sacrilegi certaminis factum: & audaces in deum Tibias testatur non procul fonte uallis quæ euentum geste rei signat: & ab Apamea decem milibus passuum separata Aulocrene usque adhuc dicitur. Ex arce huiusce oppidi Meander amnis caput tollit: qui recurentibus ripis flexuosus inter Cariam & Joniã p̃cipitat in sinum qui miletũ diuidit & prienniam. Ip saphrygia Troadi superiecta est. A liconia parte gallacie collimitata. A meridiana licaone psidiæ: Migdoniæq; conterminat. Eadẽ ab oriente uicina Lidie. A septentrione mesie & carie. A parte qua dies medius est mons Libia: & Tmolus croco florẽtissimus Amnis pactolus quẽ aurato fluore incitũ aliter Chrisoroã uocãt. In his locis animal nascitur quod Bonacũ dicũt. Cui taurinum caput ac deinceps corpus omne. ꝯtãtum Iuba equina Cornua autem ita multiplici flexu in se reuertentia. Vt si quis in ea offenderit nõ uulneretur Sed quicquid p̃sidii monstro illi fons negat: aluus sufficit. Nam cum in fugam uertitur proluuie citi uentus finium egerit perlongitudinẽ triũ iugerum pat longas aspergines: quarũ ardor q̃cquid attigerit adurit. Ita egerie noxia submouet insequentes miletos Ionie caput. Cadmi olim domus: sed eius qui primus inuenit pro se orationis disciplinum. Non longe ab epheso Colophon ciuitas nobilis oraculo clarii Appolonis: Inde haud procul Minas surgit: Cuius uertices de nebulas super uoluptantibus future tempestatis significãt qualitatẽ: Caput meonie siphilus excipit Tantalus antea dictus: & in illã uocabali memoriam orbitatibus datus Niobe. smirnã moles circunfluit inter flumima Asiatica facile p̃cipuũs amnis Smirnios uero cãpos fluuius Hermius secat: qui ortus: Adorilao phrygiæ phrygia scindit a caria. hunc quoq; Hermũ fluctibus aureis estuasse antiquitas credit Smirna: unde præcipue nitet homera uari extitit patria. Qui post illum capetũ anno ducẽtisimo. lxxii. humanis rebus excessit. Agrippa siluio Thiberni filio albe regante anno ante Vrbẽ conditã centesimo. & lx.

inter quē & Hesiodū poetā qui in auspitiis Olympiadis prime obiit centū triginta octo anni interfuerunt. In Rhœtheo littore Athenienses & Mitinei ad tumulum ducis Thessali Achilion oppidum condiderunt. quod propemodum interiit. Deniq; interpositis .xlvii. ferme stadiis i altero cornu eiusdem littoris ob honorem Salamini Aiacis: alterā oppidū cui Eanteo nomen datum est Rhodii excruxerunt. At iuxta illū Menonis stat sepulchro: ad quod sempiterno ex Ethiopia caceruatim aues aduolant: duas llienses mennonias uocant. Crumētius auctor est has easdem anno quinto in ethiopia cateruatim coire & undiq; uersum quousq; gētium sit ad regiam menonis conuenire. Mediterranea quæ sunt supra Troadis partē teutrania tenet regio: q̄ prima Mesorū fuit patria. Hæc teutrania profunditur Caico flumine per oēm Asiam Camelion plurimus aīal quadrupes: facie qua lacerte nisi crura recta & longiora uenti iunguētur: ꝓlixa cauda Eademque in uertiginē torta: hamati ungues subtili aduncitate. Incessus piger & fere idē qui testudinū motus. Corpus asperum: squamosa cute qualē in crocodillis deprehēdimus subducti oculi: & recessu cōcauo introrsum recepti quos nunquam uictatione obunbit. Visum deniq; nō circumlatis pupilis: sed obtutu rigidiori intentat: hiatus eius eternus ac sine ullius usus ministerio: quippe cū neque cibum capiat. neq; potu alatur: nec alimento q̄ haustu aeris uiuat. Color uarius & in momento mutabilis. ita ut cuicunque se rei iunxreit concolor ei fiat. Colores duo sua: quos fingere non ualet: rubeus & candidus. Cæteros facile mentitur. Corpus pene sine carne: uitali a sine liene: non nisi in corculo pauxillum sanguinis deprehenditur. latet hyeme: producitur uere impetibilis est Coraci: a quo cum interfectus est: uictorem suum perimit interemptus. Nam si ex eo uel modicum ales ederit: illico moritur. Sed corax habet presidium ad medelā natūra manuū porrigente. Nam cum afflictum se intelligit: sumpta fronde laurea recuperat sanitatem. Pithon est in asia locus in cāpis patentibus: ubi primo aduētus sui tp̄e. Ciconiæ aduolāt. Et ea quæ ultima aduenerit: facerāt uniuerse. Aues istas ferunt linguas non habere: sonū autē quo crepitāt oris potius q̄ uocis esse eximia illis inest pietas. Etenim quantum tp̄is impēderint fœtibus educādis: tātum & ipse a pullis suis inuicem alūtur ita. n. Impēse nidos fouēt ut incubitus assiduitate plumas exuūt. Nocere eis omnibus quidē locis nefas putant: sed in thessalia uel maxie ubi serpentium immanis copia est. Quos dum escandi gratia insectantur regionibus thessalicis plurimū mali detruhunt. Galatiam primis seculis prisce gallorū gētes occupauerūt tholosbici ueturi ambitoti q̄ uocabula adhuc ꝑmanēt. Quāuis galiatia unde dcā sit ipso sonet nomine.

De Bithinia. Hannibale. Aconem portu & Achenisio specu.

b Ithania in pôti exordio ad partem solis orientis aduersa thraciæ opuléta ac diues urbium a fontibus sangari fluminis primos fines habet. Ante bebricia dicta: deinde Migdôia moz a Bithinio rege bithinia. In ea prusiadem urbē: & prætermeat. Hilas flumen. Et aluit Hilas lacus. In quo periisse creduntí delitias. Herculis. Hilam Puerum Hymphis rapinam. In cuius memoriam usq; adhuc solemni tripudiatione lacum populus circuit: & hilam uoce clamant in bithino quoq; agro libissa locus nicomedie proximus sepulchro hānibalis fame datus: Qui post Cartaginense iuditium transfuga ad regem Antiochum dein post Antiohi apud termopilas tam malam pugnant: fractum regem fortune uicibus inhospitium Prusie deuolutus ne traderunt. T. Quintio ob hanc causam in bithiniam misso captuusque. Romam ueniret ueneni mali poculo animam expulit: & Romanis se uinculis monte defendit.

De ponticis oris.

i N ora pontica post bosphori fauces & Rhesum amnem portumque calpas sagaris fluuios ortus in phrygia: dictusque sangaris. Exordium facit maris andini sinus: ī quo oppidum heraclea appositum lico flumini. & acone portus. Qui prouentu malorum graminum usque adeo celebris est: ut noxias hærbas aconita illinc nominemus: proximus inde. Acherusius specus quem foraminis ceci profundo adusque inferna aiunt patere.

De Paphlagonia & uenetorum origine.

p Aphlagoniā limes. a tergo galaticus amolectitur. Et paphlagonia scarabi promontorio spectat tauricā. Cithero monte cōsurgit porrecto in spaciū triū & sexaginta: miliū insignis loco eneto: a quo & Cornelius nepos ꝓhibet paphagões ī Italiā trāsuecti mox ueniti sūt noiati. Plurimas in ea regiōe urbes millessii cōdiderūt. Eupatoria mitridates quæ subasta a. Pōpeio Pēpeiepolis ē dicta.

De Cappadocia.

c Appadocia gentium uniuarsorum quæ portum accolūt præcipua intorsus recedit. latere leuo utrasq; Armenias & Comagenem prius simul transit. dextro pluprimis Asiæ populis circūfusa. Attollitur ad thauri iuga & solis ortum præterit Lycaoniam psidiam Ciliciam. Vadit super tractum Syrie Anthiochie parte regionis alterius in Scythiam præpendens: Ab Armenia maiore diuisa Eufrate amne: quæ Armenia unde pāidri mōtes sūt auspicat. Multe i cappadocia urbes īclyte. Verū ut ab aliis referāus pedē coloniā Archelaidē q̄ deduxit Claudius Cæsar Aliis præterfluit. Nec occesareā fluuius lacus alluit. Me Sēirāis condidit. Mazacā sub argeo sitā Cappadoces matrē urbiū uocāt q Argeus niualibus iugis arduus ne æsti

uo quidem torrēte pruinis caret: Queq; indigene populi habitari nō credant. Terra illa ante alias altrix equorū & ꝓuentui equino acōmo datissima. Quorū hoc in loco ingeniū reor persequendū. Nā equis in esse iudicium documētis plurimis patefactum est. Cū iā aliquot inuē ti sint: qui nō nisi primos dn̄os agnoscerēt obliti mā suetudinis si qn̄ mutassēt cōsueta seruitia inimicos partis sue norūt: adeo ut intur ꝑlia hostes morsu petant. Sed illud maius est ꝙ rectoribus perditis quos diligebāt accerserunt fame morte. Verum hi mores in genere equorū ꝓstantissimo reperiuntur. Nam qui infra nobilitatē sunt sati nulla do cumēta sui ꝓbuerūt. Sed ne quid uideamur dicendi licentia contra fi dem arrogasse: exemplū frequēs dabimus. Alexandri magni equus Bucefalus dictus siue de aspectus toruitate: seu ab insigni ꝙ taurinū caput armo inustū gerebat: uel ꝙ de fronte eius quedā extantiū cor niculorū mine protuberabāt: Cū ab equario suo alias etiam molliter sederet: accepto regio strato neminem unquā aliū præter dominum uehere dignatus est. Documenta eius in præliis plurima sunt quibus Alexandrum e durissimis certaminibus sospitem opera sua extulit: Quo merito effectū ut defuncto in India: exequias rex duceret: & su premis sepulchrum daret. Vrbē etiā cōderet: quā in nominis memo riā Bucefalam nominauit. Equus. C. Cæsaris nullū ꝓter Cæsarē dor so recepit: Cuius primores pedes facie uestigii humani trahūt fuisse sicut ante ueneris genitricis cedem hac effigie locatus est. Regem. Scy tharum cum singulari certamine interemptū aduersarius uictor spo liare uellet ab equo eius calcibus morsusq; laniatus ē. Agrigētina etiā regio frequens est equorū sepulchris: ꝙ sup̄mitatis munus merito da tū credūt. Voluptatē his inesse Cyrci spectacula ꝓdiderunt. Quidam .n. equorū cātibus tibiarū. qdā saltationibus: qdā colorū uarietate: non nulli etiā accensis facibus ad cursus ꝓuocātur. Affectū equinū lachry me ꝓbāt. Deniq; interfecto: Nicomede Rege: equus eius uitā inedia expulit cū prœlio Antiochus Gallaias subegisset: Citareti nomine ducis qui in acie ceciderant equū ouaturus insiluit. Isq; adeo spreuit lu patos ut de industria curuatus ruina & se & equitem pariter affligeret. Ingenia equorum etiam Claudii Cæsaris Cyreenses ꝓbauerunt: cum effuso restore quadrige cursus emulos non minus astu q̄ uelocitate p̄ uerterent. Et post decursu legittima spacia ad locū plane sponte consi sterēt uelut uistoriæ premiū postularent: excuso quoq; auriga quem Rutimanā nominabāt relicto certamine ad capitoliū quadriga ꝓsilu it: nec ante substitit quamlibet obuius occursibus impeditus quam Tarpeium iouem trina dextratione lustrasset. In huiusce animalis ge nere etas longior manibus. Legimus sane equū adusque annos septu

aginta uixisse. Iam illud nō uenit in ambiguū quod in annū tertiū & tricesimū generant utpote qui etiā post uicesimū mittantur ad sobolē reficiendā. Notatū etiā aduertimus Opontē nomine equū ad Gregari am uenerē durasse in annos quadraginta. Equarū libido extinguitur iubis tonsis. In quarū partu amoris nascitur ueneficiū. Quod in fonti bus præferunt recens editi fuluo colore cicatricis simile: Hippoma nes nominatū. Quod si præreptū fuerit statim nequaquā mater pullo ubera prebet felli tanda: Quo quis acrior fuerit speique maioris pro fundius nares mersitat in bibendo. Mas ad bella nunquā producitur apud scythas: eo ꝙ fœmine leuare uersicas etiā si fuga possint. Edunt eque exuentis conceptos: sed hinnunquā ultra trienniū cū trahunt.

De assiria & mœdia.

a Ssiriorū initiū a Diabene facit. In cuius parte abellitis regio est quē locū uictoria Alexandri magni nō sint præterlri. Nā ibi co pias Darii fudit ipsumq; subegit. Expugnatisq; eius castris in reliquo apparatu regis repperit scriniū unguentis refertū. Vnde pri mū Romana luxuria fecit ingressum ad odores peregrinos. Aliquan tisper tamē uirtute ueterū ab illa uiciorū celebra defensi sumus. Atq; a deo in tēporibus cēsorū .P. Grassii & Iulii Cæsaris qui edixerūt anno urbis cōdite quingētesimo sexagesimo quinto, ne quis unguēta inue heret peregrina. Postmodū uicerunt nostra uitia & senatui adeo pla cuit odorū delita: Vt ea etiā in penalibus tenebris utetur: Sicut. L. Plo tius fratrem planci bis consulē proscriptū a triumuiris in salernitana la tebra ungaenti odor prodidit hos terrarū ductus excipit medica: cu ius arbor inclaruit etiam carminibus mantuanis. Ingens ipsa & cui ta le ferme quale unedonibus folium est tantum in eo differt ꝙ aculea tum spinulentis fastigiis hispidatur. Gestat malum inimicum uene nis: sapore aspero: & amaritudinis mire: odoris autem fragrātis plusq̄ iucūdum longeq; sensibile. Verū pomorum illius tanta ubertas inest: ut onere ꝓuentus semper grauetur. Nam ꝓtinus atq; poma eius ceci derint maturitate alia protuberāt. Eaq; tantū est opimitati mora ut fe tus decidant ante nati. Vsurpare sibi nemora ista optauerunt & aliæ nationes per industriam translati germinis & inserti. Sed beneficium soli medie datum natura resitente: terra alia non potuit mutuari.

De portis caspiis.

c Aspiē porte panduntur itinere manufacto lōgo octo milibus passuum. Nam latitudo eius uix est palustro ꝑmeabilis. In his angustiis etiā illud inter alia difficile: ꝙ præciosorū laterum saxa liquentibus inter se salis uenis exundant humorem affluentissi mum. Qui mox ui coloris constructus uelut in glaciem cohit. Ita laa

bes inuia accessum negat. Præterea octo & uiginti milibus passuum
tractis omnis ꝙ unde pergitur nullis puteis uel fontibus humo arri
da sine præsidio sitit. Tunc serpentis undique gentium conuene a-
uerno statim die illuc confluunt ita pericula ac difficultatis concordia
ac Caspios nisi hyeme accessus negat. De loco nõinato Dierũ.

Caspiis ad orietem uersus locus est quod direum appellatur.
Cuius uberti est ꝙ uspiam comparari queat. Quem locum
circumsidunt lapiri Naxuchi & Hircani. Et proximat Marga
me regio inclyta cæli ac soli commodis: adeo ut in toto illo lati fundi
uitibus sola gaudeat. In faciem theatralem montibus circunuenitur
ambitu stadiorum mile quingentorum pene in accessa ob incommo
dum arenose solitudinis: quæ per cẽtum & uiginti milia passuum un
dique uersum circonfusa est. Regionis huius amœnitatem Alexan
der magnus usque adeo miratus est: ut ibi primum Alexandriam
conderet. Quam mox barbaris excisam: Antiochus Seleuci filius re-
formauit. & de nuncupatione. domus sue dixit Seleutiam. Cuius ur-
bis circuitus diffunditur in stadia. lxxv. In hac herodes Romanos cap
tos crassian a clade deduxit. Et aliud in Caspiis Alexander oppidum
excitarat. Idque Heraclea dictum dum manebat sed hoc quoque ad
iisdem euersum gentibus. deinde ab Antiocho restitutum ut ille ma
luit. Achais postmodum nominatum est.

De oxo flumine & bactris & gentibus circa oxũ & termi
nis liberi partis & Herculis & camelorum natura.

Xus amnis orit̃ de lacu Oxo cuius oras hinc in batẽi & Oxo
o stace acolũt: sed ꝑcipuã partẽ Bactri tenẽ. Bracteris ꝑterea ꝑ
prius est amnis Bactros. Vnde & oppidũ ꝙ incolũt bactrum
Gentes huiusce q̃ pone sũt ꝓpansi iugis ambiunt: q̃ aduersa nidi fon
tibus terminant. Reliqua includit ochus flumẽ. Vltra hos pãda oppi
dũ Sogdi anorũ. in quorũ finibus Alexãder magnus tertiã Alexãdri
am cõdidit: ad cõtestãdos itineris sui termios: hic. n. locus ẽ i quo pri
mũ a libero p̃re post ab Hercule: deinde a Semiramide: postrẽo etiã a
Cyrro are sũt cõstitute. Quod proximũ gloria oẽs duxerũt illo usque
promouisse itineris sui metas. Vniuersi eius ductus dũtaxat ab illa ter
rarũ parte laxãtes fluuius secat fines. Quem laxaten soli uocãt. Bactri
alii. Nã Scythe Solim nominãt: Hũc eũdẽ esse Tanaim exercitus Ale
xandri magni crediderũt Verum Demodamas dux Seleuci & Antio
chi satis idoneus auctor: transuectur amnem istum titulos oĩum sup
gressus ẽ: aliũq; eẽ q̃ Tanam deꝑhẽdit: ob cuius gloriæ insigne dedit
nomini suo: ut altaria ibi statueret Appolini Didymeo hoc ẽ collimi
nium: In quo limes persicus scythicis iungitur quos scythas per se lin

gua sua satis dicunt:& inuicem scythe persas corsacos nomināt mon
temq; caucasum croucasim id est niuibus candidantem. Densissima
hic populorum frequentia.cum partis legem placiti ab exordio mo-
ris incorrupta custodit disciplina. E quibus celeberrimi sunt. Massage
te. Esse dones. Satarche & apamei: post quos immanissimis barbaris
interiacentibus de ritu aliarum uationum pene inconstanter diffini
tum aduertimus. Bactri camelos fortissimos mittunt: licet Arabia plu
rimos gigant. Verum hoc differunt: ꝙ Arabici bina tubera in dorso
habent: singula Bactriani. Nunq̃ pedes atterunt. Sunt.n.illis. recipro
ci quibusdam pumunculis uestia carnulenta. Vnde & contraria est la
bes ambulantabus nullo fauente præsidio ad nisum insistendi. habē
tur in duplex ministerium. sunt alii oneri ferendo accommodati. alii
ad penicitatem leues. Sed nec illi ultra iustum pondera recipiunt nec
isti amplius q̃ solita spatia uolunt egredi: Geniture cupidine afferan
tur: adeo ut seuiant: cum uenerem requirunt: oderunt equinum ge-
nus. Sitim etiam in quatriduum tolerant. Verum cum occasio biben
di data est: tantum impetur quantum & saciet desideria præteria: & in
futurum diu prosit. lutulentas aquas catant puras refugiunt. Deniq;
nisi cenosior liquor fuerit: ipsi assidua proculcatione limum excitant
ut turbetur. Durant in annos centum: nisi forte translati in peregrina
insolentia mutati aeris morbos trahant. Ad bella fœmine præparan
tur. Inuentumq; est ut desiderium eis coitionis quadam castratione
exearetur. putant.n. fieri ualidiores: si a coitibus arceantur.

De seribus & uellere serico & attagis.

q Va ab Scythico & oceano & mari Caspio in oceanum eoum
cursus inflectitur ab exordio huiusce plage profunde niues
mox longa deserta post antropofagigens asperima: deinde spatio se
uissimus bestiis efferata ferme dimidiam itineris partem impenetra
bilem reddiderunt. Quarum difficultarum terminum facit iugum
mari immines quod tabin barbari dicunt: postquam adhuc longin
quæ solitudine. Sic in tractu eius ore quæ spectant estiuum orientem
ultra in humanos sirus primos hominum seres cognoscimus. Qui a
quarum aspergine mundatis frondibus uellera arborum adminicu
lo depectunt liquoris & lanuginis tenerū sublimitatē more domant
ad obsequū: hoc illud est seriū in uisum publicum damno seueritatis
admissum & quo ostentare potius corpora q̃ uestire primo fœminis
nunc etiā uiris persuasit luxuriæ libido. Seres ipsi quidē mites & inter
se quietissimi. Alios reliquorū mortalium cœtus refugiunt adeo ut ce
rarum gentium commertia abnuant primum eorum fluuium mer-
catores ipsi transeunt in cuius ripis nullo inter partes lingue cōmer-
tio sed depositarū rerum præcia oculis estimantes sua tradunt nostra

non emunt. De gente atrogorum.

Equitur Atranus sinus & gẽs atrogorum:quibus temperies prærogatiue miram aeris clæmentiam subministrant. Arcẽt sane afflatum noxium colles qui salubri apricitate undiq; se cus obiecti prohibent auras pestilentes. Atq; ideo ut amonitus affir mat par illis & hiperboreis genus uite ẽ. Inter hos & indiã grauissimi ciconas locauerunt.

De india.

Medis mõtibus auspicatur India. a meridiano mari porrecta a deo fauonii spiritu saluberrima bis in ano estatem habet: bis legit fruges uice hyemis ethesiis potitur auris:hanc possi donius aduersam gallie statuit. Sane nec quicquã ex ea dubiũ. Nam Alexandri magni armis cõperta:& altorũ postmodũ regũ diligentia peragrata penitus cognitioni nostre adducta est. Megasthenes sane apud indicos reges aliquantisper cõmoratus res indicas scripsit: ut fi dem quã subiecerat memorie daret. Dionysius quoq; qui & ipse a fila delfo rege spectator missus est gratia periclitãde ueritatis paria pro didit Tragũt ergo in india fuisse quinq; milia oppidorũ præcipua ca pacitate populorũ noué militũ. Diu etiã credita est tertia pars esse ter rarũ. Nec mirũ sit uel de hoium uel de urbiũ copia cũ soli indi nunq̃ a natali solo recesserint. Indiam liber pater primus ingressus ẽ ut pote qui indis sub actis primus oĩum triũphauit. Ad hoc Alexandrũ ma gnũ numerãtur sex milia quadringenti quinquaginta unus additis & amplius tribus mensibus habita per reges cõputatione qui cẽtum quinquaginta tres tenuisse mediũ euũ depræhenduntur Maximi in ea amnes Ganges & Indus. Quorũ gangen quidã fontibus incertis nasci & nili modo exundare perhibent. Alii uolunt a Scythicis mõ tibus exoriri. Hippanis etiam nobilissimus ibi fluuins qui Alexãdri magni iter terminauit sicuti are in ripa eius posite probant. Minima gangis latitudo per octo milia passuũ:maxima per.xx.patet. altitudo ubi uadosissimus est mensurã centũ pedũ deuorat. Gangarides exti mus est Indie populus. Cuius Rex equites mille:elephãtos septingẽ tos:peditũ sexagita milia in paratu belli habet. Indorũ quidam agros exercent:militiã plurimi:merces. Alii optimi ditissiq; rempu.curant: reddunt iudicia:assident regibus. Quietum ibi emminentissime sapi entiæ genus est. Vite repletos incensis rogis mortẽ accersere. Qui ue ro ferociori secte se dederunt:& siluestrem agunt uitam:elephantos uenantur. Quibus perdomitis ad mansuetudinem:aut arant:aut ue huntur. In gange insula est:populosissimã & amplissimam continens gentem. Quorum Rex peditũ quinquaginta milia:equitũ quattuor milia in armis habet. Omnes sane quicunq; præditi sunt regia pote/

ſtat e nõ ſine maximo elephãtorũ equitũ et peditũq; numero milita
rẽ agitãt diſciplinã Parſia gens ualidiſſima palibothrã urbẽ incolũt.
Vnde quidã gentẽ ipſam palibothros noiauerũt. Quorũ rex ſexcẽte
na milia peditũ:equitũ triginta milia:elephaniorũ octo milia : oibus
diebus ad ſtipẽdiũ uocat. Vltra palibothrã mõs malleus in quo um
bræ hyeme in ſeptẽtrione eſtate in auſtro cadũt uiciſſitudine hac du
rãte ſenis menſibus. Septẽtriones in eo actu in anno ſemel:nec ultra
quindecim dies patent:ſicut auctor eſt Bethon: qui perhibet hoc in
plurimis indie locis iueniri. Indo proximãtes flumini uerſam ad me
ridiẽ plagã ultra alios torrentur calore. Deniq; uim ſideris prodit ho
minũ color. Mõtana pygmei tenẽt. At hi quibus eſt uicinus oceanuſ
ſine regibus degũt. Pandea gens a fœminis regitur. Cui reginã pri
mã Aſſignat Herculis filiã. Et niſa urbs regioni iſti datur. Mons etiã
Iouis ſacer imeros noie:in cuius ſpecu nutritu liberꝝ patrẽ ueteres in
di affirmãt:ex cuius uocabuli argumẽto creditur liberum patrẽ laſci
uienti fame fœmine natũ. Extra indi hoſtiũ ſunt inſulæ duæ Chriſe
& Argire adeo fecunde copia metallorũ ut pleriq; eas aurea ſola ha
bere proderint. & argentea indis oibus promiſſa. Cæſaries non ſine
fuco cerulei aut crocei coloris. Cultus præcipuus in gẽmis. Nullus
funerũ apparatus:præterea ut Iube & Archelai regũ libris editũ ẽ:in
quãtũ mores populorũ diſſonant : habitus quoq; diſcrepantiſſimus
eſt. Alii lineis:alii laneis peplis ueſtiũtur:pars nudi. pars obſcena tan
tũ amictulati plurimi & flexibilibus libris circũdati. Quidam populi
adeo proceri ut elephãtos uelut equos facillima inſultatione trãſili
ant:plurimis placet neq; aial occidere neq; ueſci canibus: pleriq; tãtũ
piſcibus aluntur:& e mari uiuũt. Sunt qui proximos parẽteſq; prius
q̃ annis ægritudine in maciẽ eant & intabeant uelut hoſtias cedunt.
Deinde perẽptorũ uiſcera epulas habẽt: q̄ ibi nõ ſceleris ſed pietatis
loco numerãt. Sunt qui cũ incubuere morbi procul a ceteris iu ſecre
ta abeunt nihil anſie q̃ mortẽ expectãtes. Aſtiacanorũ gens laureis ui
ret ſiluis:lucis huſeis. Vitiũ uero & arborũ uniuerſarũ quibuſ græcia
dulcis eſt prouẽtibus copioſa philoſophos habẽt indi gimno ſophi
ſtas uocãt:qui ab exortu aduſq; ſolis occaſum cõtentis oculis orbẽ cã
dentiſſimi ſideris intuentur: in globo igneo rimãtes ſecreta quædã:
areniſq; feruẽtibus perpetẽ diẽ alternis pedibus inſiſtũt. Ad mõtem
qui Nilo dicitur habitãt quibus auerſe plante ſunt & octoni in plan
tis ſingulis digyti. Megaſthenes per diuerſos indie mõtes eẽ ſcribit
natiões capitibus caninis armatas unguibus amictas ueſtitu tergoꝝ
Ad ſermonẽ hũanũ nulla uoce ſed latratibus tãtũ ſonãtes aſperis ri
ctibus. Apud Cleſiam legitus quaſdã fœminas ibi ſemel parere : na

tosq; canos illico fieri. Esse rursum gentem alterā:q in iuuēta sit cana
nigrescat in senectute. Vltra cui nostri temporis terminos perhēnan
tē Legimus monoculos quoq; ibi nasci singulis cruribus & singula
ri pernicitate. Qui ubi defendi se uelint a calore resupinati plantarū
suarū magnitudine inūbarentur. Gangis fontē qui accolunt nullius
ad escam opis indigent. Odore uiuunt pomorū siluestriū longiusq;
per gētes eadē illo in præsidio gerūt: ut olfatu alantur: qd si te triorē
spiritū forte traxerint exanimari eos certū est. Perhibēt esse gentē fœ
minarū quæ quinquennies cōcipiūt. Sed ultra octauū annū uiuendi
spatia nō protrahūt. Sunt qui ceruicibus carēt: & in humeris habent
oculos. Sunt qui siluestres hirti corpora: caninis dētibus: stirdore ter
rifico: Apud eos uero quibus ad uiuendi rationem propensior cura
est multæ uxores in eiusdem uiri coeūt matrimoniū: & cum maritus
hoie decesserit apud grauissimos iudices suā quæq; de meritis agūt
causam: & quæ officiosior cæteris snia uicerit iudicantiū: hæc palmæ
refert præmiū ut arbitratu suo ascendat rogum cōiugis: & supræmis
eius semetipsam det inferias. Cæteræ nota uiuant. Enormitas in ser
pentibus tāta est: ut ceruos & animātia alia ad parē molē tota hauriāt
Quinetiā oceanū indicū q̄tus est penetrent: insulasq; magno spacio a
cōtinenti separatas pabulandi petāt. Quod cotā est potentia amplissi
mæ magnitudinis fieri qua per tantā sali latitudinē ad loca permeāt
destinata. Sunt illic multæ & mirabiles bestiæ: quarū e multitudinæ
& copia partem persequemur. Leucotrota uelocitate præcedit feras
uniuersas. Ipsa asini fere magnitudine cerui clunibus: pectorē ac cru
ribus leoninis: capite camelino: bifulca ungula ore adusq; aures dehi
scente: dentiū locis esse perpetuo: hæc quoad formā. Voce autem lo
quentiū hominū sonos æmulatur. Est & aele alas ut equus: cauda ue
ro elephanti: nigro colore maxillis prurigineis: præferens cornua ul
tra cubitalē modū lōga: ad obsequiū cuius uelit motus accōmodata
Neq;.n. rigent: sed flectūtur ut usus exigit præliandi. Quorū alterum
cū pugnat protendit: alterū: replicat: ut si nisu aliquo alterius acumē
fuerit obtusum acies succedat alterius: hippopotamis cōparatur. Et
ipsa sane aquis fluminū gaudet. Indicis tauris color fuluus est. Volu
cris pernicitas. pilus in cōtrariū uersus hiatus omen qd ea. Hi quoq;
circūferūt cornua flexibilitate qua malint: tergi duritia oē tælū respu
unt: ac tā imiti ferocitate ut capti aīas proiciāt furore Māticora uoq;
noīe īter hæc nascit triplici dētiū ordine coeūt uicibus alternis facie
hois: glaucis oculis sanguineo colore: corpore leonino: cauda uel uti
scorpiōis aculeo spiculata: uocerā sibila ut imitet fistularū modulos tu
bularūq; cōtinētiū: hu. car. auidissime affectat: pedibus sic uiget saltu

62

sic potest: ut morari eã nec extẽsissima spacia possint nec obstacula la-
tissima: Sunt preterea boues unicorñs & tricorñs solidis ungulis nec
bifidis. Sed attrocissimum est monoceros mõstrum mugitu horrido
equino corpore elephanti pedibus: cauda suilla capite ceruino cornu
e media eius fronte protẽditur splendore mirifico ad longitudinem
pedum quattuor ita acutum ut quicquid impetat facile ictu eius per
foretur. Viuus nõ uenit in hominũ potestate: & interimi quidem po
test: capi nõ potest. Atq; etiã gignunt miracula nõ minora. Anguillas
ad tricenos pedes longas educat ganges: quem Statius sebosus inter
præcipua miracula ait uermibus abundare ceruleis nomine & colore
Hi bina habent brachia longitudinis cubitoꝝ non minus senũ adeo
robustis uiribus ut elephantos ad potũ uentitantes mordicus cõpre
hensos ipsorũ manu rapiãt in profundum. Indica maria balenos ha-
bent ultra spacia quattuor iugerũ. Sed & quos fisetras nuncupãt: qui
enormes ultrã molẽ ingẽtiũ columnarũ super antẽnas se nauiũ extol
lant: haustosq; fistulis fluctus ita eructant: ut nimbosa alluuie plerũq;
deprimant alueos nauigatiũ. Sola india mittit psitacũ auẽ colore uiri
ditorq; puniceo. Cuius rostri tãta duricia est ut cum e sublimi: præci
pitatur in saxũ nisu se oris excipiat & quodam quasi præsidio utatur
extraordinariæ firmitatis. Caput uero tam ualens ut si quando ad di
scendũ plagis sit admonẽdus: nã studet ut quid homines alloquatur
ferrea clauicula sit uerberandus dum pullus est: atq; adeo intra alterũ
ætatis suæ annum quæ monstrata sunt & citius discit: & tenacius reti
net. Maior paulo segnior est & obliuiosus & indocilis inter nobiles
& plæbeios discretionem digyto facit numerus. Qui præstãt quinos
in pede hẽnt digytos: cæteri ternos: Lingua lata multoq; latior q̃ cæ
teris auibus. Vnde ꝑficit̃ ut articulata uerba pẽitus eloquatur. Quod
ingenium ita romanæ delitiæ miratæ sunt ut barbari psitacos mercẽ
fecerint. Indorum nemora in tam proceram sublimantur excelsitatẽ
ut transiaci ne sagittis quidem possint. Pomaria ficus habẽt quarũ co-
dices in orbem sexaginta passuũ spacium enorme crassescunt Ramo
rum umbre ambitu bina stadia consumunt: Foliorũ latitudo forma
amazonicae peltæ cõparatur. Pomum eximiæ suauitatis. Quæ palu
stria sunt harundinem creãt ita crassam ut fissis internodiis lembi ui-
ce uectitet nauigãtes. E radicibus eius exprimitur humor dulcis ad
melleam suauitatem. Thylos idiæ insula & ea fert palmas: oleã creat:
uineis abundat. Terras omnes hæc miraculo sola uincit ꝙ quæcũq;
in ea arbos nascitur nũq̃ caret folio. Mons caucasus inde incipit: q̃ ma
ximã orbis partem perpetuis iugis penetrat. Idem fronte qua soli ob
uersus est arbores piperis ostentat: quas ad iuniperi similitudinem

diuersos fructus edere assueuerant. Eorũ qui primus erũpit uelut core
lorũ fibria dicitᷣ piper longũ:qui incorrupti piper albũ.Quorũ cutem
rugosã & torridã calor fecerit.Nomen trahit de colore:piper nigrum
Qui deinde caducus torretur feruido sole:uocamen trahit de colore.
Sed ut piper sola india. ita & hebenũ sola mittit.Nec tameu uniuersa
rum uerum:exigua sui parte siluis hoc gẽus gignit. Arbor est plerũq;
tenuis & frequentior: uimine raro : in crassitudinẽ caudicis extubera
ta:hiulco cortice & admodũ reticulato : dehiscentibus uenis adeo ut
per ipsos sinus pars intima uix tenui bibro cõtegatᷣ: Lignũ omne atq;
mediale eadem ferme:& facie:& nitore qui est in lapide gagate . Indi
reges ex eo sceptra sũmũt:& quascũq; deorũ imaginis nõ nisi ex hebe
no habent.Idẽ ferunt materia ista liquorẽ non cõtineri noxiũ:& quic
quid maleficum fuerit tactu eius auerti : hac gratia pocula ex hebeno
habent.Ita nihil mirũ si peregre sit in precio: quo etiá ipsi quibus pro
uenit honorantur . Hebenum ex india romæ mitridatico triũpho pri
mũ magnus pompeius exhibuit.Mittit india & calamos odoratos po
tẽtes aduersũ in testinæ ægritudinis incõmoda. Dat & multa alia fra
grantia mirifice spiritus suauitate grata indicorum lapidũ i adamanti
bus dignitatis prima utpote qui lymphatiões ambigãt. Venenis resi
stant:pauitátiũ uanos metus pellant. Hæc primũ de his prædicari op
portuit quæ respicere ad utilitatẽ uidebamus.Hunc reddemus quot
adamãtũ sunt species:& quis color quiq; eximius. In quodã chrystali
genere inuenitur materia in qua nascitᷣ adæque similis splẽdore liqui
dissimo in mucronẽ sexangulũ utriq; secus leuiter turbinatus:nec ul
tra unq̃ magnitudinẽ unclei auallanæ repetus.Hinc ꝓximus in excel
lentissimo auro deprahẽditᷣ. Secũdus pallidior ac magis ad argẽti co
lorẽ renitens . Tertius inuinis cypri apparet ꝓprior ad aereã faciem
Quartus in metallis ferrariis legitur põdere cæteros antecedẽs nõ ta
mẽ & potestate.Nã & hic & q in cypro deprehẽdũtᷣ frãgi queũt. pleri
q; etiã adamãte altero perforãtᷣ.At hi quos primus diximus nec fero
uincũtur.nec ligni soluũtur.Verũ tamẽ si.diu in sanguine hircino ma
cerẽtur:aliter q̃ si callido frigido ue maleis aliquot antefactis & incu
dibus dissipatis aliquãdo cedũt & i particulas dissiliũt . Quæ fragmẽ
ta sculptoribus in usũ insiniendæ eiuscemodi gẽmæ expetũtur.Inde
adamantẽ & magnetẽ est quædã naturæ occulta dissesio:adeo ut iux
ta positus nõ sinat magnetẽ rapere ferrũ. Vel si admotus magnes fer
rũ traxerit: quasi prædã quandã quicquid magneti hæserit adamas ra
piat atq; auferat.Lichintem deinde fert india:cuius lucis uigorem fla
gans excitat lucerna:qua ex cã lichintẽ græci uocauerunt. Duplex ei
faries.Aut in purpureã emicat claritate.aut meratius suffunditᷣ cocci

rubore. Per omnē intimū sui siqdē pura sit i offensam admittit perspi cuitatē. Aut si excanduit radiis solis icta: uel ab ad calorē digytorū at tritu excitata est aut. palearū cassa: aut cartarū folia ad se rapit: contu maciter sculpturis resistens. ac si quando insignita est: dū signa impri mit quasi quodā animali morsu partē cæræ retentat. Berillos in sexan gulas formas indi atteruntur hebetē coloris lenitatē angulorū reper cussu excitent ad uigorē. Berillorū genus diuiditur in speciē multifa riā eximii interuicente glauci & cerulei tpamēto quādā pferunt puri maris gratiā. Infra hos sunt chrysoborilli qui languidius micātes au rea nube circunfunduntur. Chrysoprasos quoqꝫ ex aureo & purpura ceo mixtā lucē trahentes æque berillorū generi adiudicauerunt. Hia cynthizontas. s. qui hicynthos prope referant & ipsos probant. Hos uero qui christalis similes capillamentis obscurantur intercurētibus hoc. n. uitio illorū nomē est hos scientissimi lapidū plebi dederunt: Indici reges hoc genus gemmarū in longissimos chylindros amant fingere eosqꝫ perforatos elephātorū setis subligani ac monilia habēt aut plerūqꝫ ex utroqꝫ capite insertis aut eis umbilicis ut marcentē faci em ad nitelā incedant pinguiorē: quo per industriā metalo hinc inde addito fulgentiorē trahant lucē.

De Traprobane insula.

t Aprobanem insulam anteq̄ temeritas humana exquisito pe nitus mari fidem panderet diu in urbem alterū putauerunt: & quidē eū quem habitare anthiones crederētur. Verū Ale xandri magni uirtus ingnorantiā publici erroris nō tulit ulterius per manere sed in hæc usqꝫ secreta propagauit nois sui gloriā. Missus igi tur Onesicritus præfectus classis macedōiæ terrarum istam q̄ta esset quid gigneret: quo modo haberetur exploratā notitiæ nostre dedit. Patet in longitudinē stadiorum. vii. mil. in latitudine. v. mil. Scinditur amne interfluo. Nā pars eius bestiis & elephātis repleta est maioribus multo q̄ quos fert india. partē homines tenēt. Margaritas scatet & gē mis omnibus. Sita ē inter ortū & occasum: ab eo mari incipit prætenta india. A prasia indorum gente dierum uiginti quinque primo in eam fuit cursus: sed cum papiraceis & nili nauibus illo pergeretur: mox cursu nauium nostrarum septem dierū iter factum ē. Mare uadosum interiacet altitudinis non amplius senum passuum. Certis autem ca nalibus adeo altum adeo depræssum ut nullæ unq̄ anchoræ ad pfun di illius ima potuerint peruenire. Nulla in nauigando syderum ob seruatio: utpote ubi septentriones nequaquam aspiciuntur. Vergiliæ nunquam apparēt. Lunam ab octaua in sextam decimam tantum su pra terram uident. Lucet ibi canopos sydus clarum & amplissimum Solem orientem dextra habent, occidendium sinistra. Obseruatione

itaque nauiganda nulla suppetente per quam ad destinata pergen-
tes locum capiant. Veheunt alites quarum meatus terram petenti-
um regeni di cursus magistros habent. Quatenis non amplius in an
no mensibus nauigatur. adusque Claudi principatum. De taproba-
ne hæc tantum noueramus. Tunc enim foruna patefecit scientiæ ui
am latiorem. Nam libertus anni Policami qui tunc rubri maris uecti
gal administrabat arabium pethes aquilonibus præter cramaniam
raptus quintodecimo quidem die appulsus est ad hoc portumque in
uectus qui hipporus nominatur. Sed deinde mensibus sermonem
perdoctus admissus est ad colloquia regis. Quæ compererat reporta
uit: Stupuisse scilicet regem pecuniam quæ capta erat cum ipso. quod
tam: & si signata: disparibus foret multibus: parem tamen haberet
modum ponderis. Cuius æqualitatis contemplatione cum romam
amicitiam flagrantius concupiuisset: thracia principe legatos adusq;
nos misit. a quibus cognita sunt uniuersa. Ergo iidem homines cor
porum magnitudine alios omnes antecedunt. Crines fuco imbuunt
Ceruleis oculis: atroci uisu: terrifico sono uocis: quibus immatura
mous est in annos centũ æuum trahunt. Aliis omnibus annosa ætas
& pene ultra humaná extenta fragilitatem. Nulli aut per diẽ aut ante
diẽ somnus. Noctis partẽ quieti destinant. Lucis ortũ uigilia anteuer
tunt. Aedificia modicẽ ab humano tollunt. Annona semper eodem
tenore est. Vites nesciunt. Pomis abundant. Collunt herculẽ. In regis
electione nõ nobilitas præualet: sed suffragium uniuersorũ. Populus
enim eligit spectatũ moribus & inueteratæ clæmentiæ & iá annis gra
uẽ. Sed hoc in eo queritur cui liberi nulli sint. Ná qui pater fuerit eti-
am si uita spectatus est nõ admittitur ad regendum. Ac si forte dum
regnat pignus sustulit exuitur potestate: Idq; eo maxime custoditur
ne faciat hereditarium regnum. Deinde etiam si rex maximam præ
ferat æquitatem: nolunt ei totum licere. Quadraginta ergo recto-
res accipit ne in causis capitum solus iudicet. Et sic quoque si displi-
cuerat iudicatum ad populum prouocatur. A quo datis iudicibus se
ptuaginta fertur sententia: Cui necessario acquiescitur Cultu rex dis
simili a cæteris uestitur. Sirmate ut est habitus quo liberum patrem
amici uidemus. Quod si etiam ipse in aliquo peccato argutus sit ac re
uictus morte mulctatur. Non tamen ut cuiusq; attrectetur manu: sed
consensu publico rerum omnium inter dita ei facultate. Etiam collo
quii potestas punito denegatur. Culture student uniuersi. interdum
uenacibus indulgẽt nec plebeias agunt prædas: quippe cum tigrides
aut elephanti tantum requirantur. Maria quoq; piscatiõibus inquie
tant: marinasq; testudines capere gaudent. Quarum tanta est magni

hh

tudo ut superficies earum domum faciat: & numerosam familliã nõ
arcte receptet. Maior pars insulæ huius calore ambusta est: & in ua-
stas deficit solitudines: Latus eius mare alluit peruiridi colore: fruti
cosum ita ut iube arborum plerũq; gubernaculis atterãtur. Cernũt
latus sericum demontium suorum iugis. Mirant' aurum. & ad gra-
tiam poculorum omnium gemmarum adhibent apparatum. Secãt
marmora testudinea uarietate. Margaritas legunt plurimas maxi-
masq;. Conchæ sunt in quibus hoc genus lapidum requiritur. Quæ
certo ãni tpe luxurí ante cõceptu sitiũt rorẽ uelut maritũ cuius desi-
derio hiant. Et cũ maximæ lunares liquãtur aspergimus oscitationes
quadã hauriũt humorẽ cupitũ: Sic cõcipiunt grauidæq; fiunt: ac de sa
ginæ qualitate reddunt habitus unionũ. Nã si purũ fuerit quod acce-
perint cãdicant orbiculi lapillorũ. Si turbidum aut pallore lãguescũt
aut rufo inubilãtur. Ita magis de cælo q̃ de mari partus habet. Deni
que quotiens excipiunt matutini aeris semen fit clarius margaritum
Quotiẽs uespere fit obscurus: q̃toq; magis hauserit tanto magis pro-
ficit lapidũ magnitudo. Si repẽte micauerit coruscatio ĩtẽpestiuo me
tu cõprimũtur: clausæque subita formidie uitia contrahunt abortiua
Aut n. pparuuli fiũt scrupuli: aut inanes: Cõchis ipis inest sensus: par
tus suos maculari timẽt. Cũq; flagrãtioribus radiis excãduerit dies:
ne fuscẽtur lapides solis calore subsidunt. & se pfũdis gurgitant ut ab
æstu uẽdicẽtur. huic tñ puidẽtiæ ætas opitulat'. Nã cãdor senecta di
sperit: & grãdescẽtib us cõchis flauescũt margaritæ. Lapis iste ĩ aqua
mollis ẽ unio durat' euisceratus. Nũq̃ duo simul repiuntur: Vñ uni
onibus nomẽ datũ. Vltra simiunciales inuẽtos negãt. Piscãtiũ isidias
timẽt cõchæ. Inde ẽut aut inter scopulos aut ĩter marinos canes plu
rimũ delitescãt. Gregatim natant. Certus examini dux est. Ille si cap
tus sit: etiã quæ euaserint ĩ plagas reuertuntur. Dat & india margari
tas. Dat & littus britanicũ: sicut Diuus Iulius thoracem quæ ueneri
genetrici ĩ templo eius dicauit: e britanicis margaritis factum: subie
cta ĩscriptione testatus est. Iolliã Paulinã Caii principis coniugẽ. uul
gatũ ẽ hũisse tunicã ex margaritis sextertio tũc q̃drigẽties æstimatã
Cuius parãdæ auaritia pr ipius Manilius spoliatis oriẽtis regionibus
exaspauit. C. Cæsarẽ offẽdit Augusti filiũ ĩterdictaq; amicitia princi
pis ueueno ĩteiit. Illud quoq; expssit uetus diligentia q sylianis pri
mum tpibus romã illati sunt uniones:

De insula eusea itinerario idico & sinu. psico: & arabico.

a B insula eusea ut cõsequẽs ẽ ad cõtinentẽ. Igit' a traprobane ĩ
diã reuertamur. Cõuẽit res indicas uidere. Sed si indicis urbi
bus aut nationibus resistamus egrediemur propositæ cõcinitatis mo
dũ. pximã indo flumini urbẽ hũere caphisam: quã Cyrus diruit. Ara

chosiam herimanto amni impositam Semiramis condidit. Carusiam oppidũ ab Alexandro magno ad caucasũ constitutũ est. Ibi & Alexandria quæ patet amplius stadia triginta. Multa & alia sũt sed hæc cum eminentissimis. Post indos mõtanas regiones ictiophagi tenẽt quos subactos Alexãder magnus in reliquo abstinere iussit a piscibus. Nã antea sic alebantur. Vltra hos deserta carmaniæ persis deinde atque ita nauigatio in qua solis insula a rubens semper & omni aiantium generi inaccessa. Quippe quæ nullum non animal illatu necet. Ex india reuertentes ab azamo carmaniæ fluente septẽtriones primum uidẽt Achemenides in hac plaga sedes fuerunt. Inter carmaniæ promontorium & arabiã quinquaginta milia passuum interiacent. Deinde tres insulæ circa quas hidri marini egrediũtur uicenum cubitum longitudine. Dicendũ hoc loco quatenus ab alexandria egypti pergatur etiã usq; indiã. Nile uehente copton usq; ethesiis flatibus cursus est. Dein de terrestre iter hydreum. Post transactis aliquot mansionibus berenice puenitur ubi rubri mars portus est. Inde occeli arabiæ portus iã tangitur proximũ indiæ emporiũ excipitur & miri infamiæ piraticis factõibus. Deinde per diuersos portus cottonare succeditur. Ad quã monoxilis lintribus piper uehunt petẽtes indiã ante exortum canis: aut ꝓtinus post exortũ nauigo media æstate soluũtur. Reuertẽtes renauigant decembri mense. Secundus ex india uentus ẽ uulturnes ac cũ uentũ est in rubrum mare aut africus aut auster uehunt. Spatium indie decies septies centena & quinquaginta milia pasiuum proditur At carmaniæ cẽtum milia: cuius pars non caret uitibus. præterea hẽt genus hoĩum qui non alia q̃ testudinis carne uiuũt. Hirsuti comam facie tenus quæ sola leuis est. Iidem coriis piscium uestiuntur Chelo ophangi cognominati. Irrumpit hæc littora rubrum mare: idque in duos sinus scinditur. Quorum qui ab oriente est persicus appellatur: quoniam quidam habitauere persidis populi uicies & sexagies centena milia passuum circuitu patens. Ex aduerso unde arabia est alter arabicus uocatur. Oceanum uero qui ibi influit azamium nominauerunt Carmaniæ persis adnectitur: quæ incipit ab insula a frondesia uariarum opum diues translata quondam in parthicum nomen littore quo occasui subiacet porrecta in milia passuũ quinquaginta. Oppidũ eius nobilissimum susa: in quo templum susiæ dianæ. A susis barbi te oppidum centum trigintaquinque milibus pass. distat. In quo mortales uniuersi odio auri coemunt hoc genus metallicũ & abuciunt in terrarum profunda: ne polluti usu eius auaritia corrumpant æquitatem. Hic inconstantissimus terrarum modus nec immerito cum aliæ circa persidem nationes schenis: aliæ parasangis, aliæ in comparata

45

disciplina terras metiantur: & incertam fide in faciat mensuræ ratio discors.

De parthia & sepulchro Cyri.

P Arthia quanta est a meridie rubrum mare a septentrione hircanum salum claudit. In ea regna duo de uiginti dissecantur in duas partes. Vndecim quæ dicuntur superiora incipiunt ab armenio limite & caspio littore protecta ad terras scytharum quibus concorditer degunt. Reliqua septem inferiore: sit enim uocitant habent ab ortu narius atianosque carmaniam a die medio: medos ab occidūt solus plaga: a septentrione hyrcanos. Ipsa autem media ab occasu transuersa utraque parthiæ regna amplectitur. a septentrione armenia circundata: ab ortu caspios uidet a meridie persidem. Deinde tractus hic procedit usque ad castellum quod Magi obtinent phydasarchida nomine hic Cyri sepulchrum.

De babylone & de recursu ad oceanū atlanticū: in quo insulæ gorgades hesperidesque atque fortunatæ.

C Aldææ gentis caput babylonia est a Semiramide cōdita tam nobilis ut propter eā & assyrii & mesopotamii in babyloniæ nomen transierint. Vrbs ē sexaginta milia pas. circuitu patēs muris circōdata quorum altitudo .cc. pedes detint Latitudo .l. ternis in singulos pedes digytis ultra q̄ mensura nostra est altioribus. amne interluitur eufrate. Beli ubi iouis templum: Quem inuentorum cælestis discipline tradidit etiam ipsa religio quæ deum credit. in æmulationem huius urbis thesiphontem parthi cōdiderunt. Tempus est ad oceani oras reuerti represso in æthiopiam stilo. Namque ut atlanticos æstus occipere ab occidente & hispania dudū dixeramus ab his quoq; partibus mūdi. Vnde primū atlantici nomē induant exprimi par est. Pelagus azanium usq; æthiopum littora promouetur. Aethiopicum a massilico promontorio. Vnde rursus oceanus atlanticus: Iuba igitur uniuersæ partis quā plurimi propter solis ardorem peruiā negauerunt: facta etiam uel gentium uel insularum cōmemoratione ad confirmandæ fidei argumētum omē illud mare ab india ab usque gades uolūt intelligi nauigabile. Chori tamen flatibus cuius spiritus præter arabiam ægyptum mauritaniā euehere q̄uis quæ aut classem dummodo ab eo promontorio indiæ cursus dirigatur: quod alii leptanacram: alii drepanum nominauerunt: Addidit etiam stationū loca: & spaciorum modū. Nam abindica prominentia ad malicū insulam affirmauit esse quindecies centena milia passuum. a malicho ad sceneō ducēta. xxv. milia. Inde ad insulam adan adanū centum quinquaginta milia. Sic conficies ad apertum mare decies octies cētena & septuaginta milia. Idem optime plurimū qui ob solis flagrātiam maximam

partis istius regionē ferunt humano generi inaccessam: Sic reluctatur
ut mercãtiũ ibi transitus infestari ex arabicis insulis dicant quas scy-
thæ habent arabes quibus a re innata datũ nomē est: Nã bubalis utri
bus contabulatas crates superponunt uectitatique hoc ratis genere
prætereuntes impetunt sagittis uenenatis. Habitari etiam abdita æ-
thiopiæ adusta trogloditarũ & ictiophagorũ nationibus. quarũ tro-
glodytæ tanta pernititate pollent: ut feras quas agitant cursu pedũ as
sequantur. Ictiophagi nõ secus q̃ marinæ beluæ nando in mari ualent
ita exquisito atlantico mari usq̧ ad occasum etiã gorgadũ Xenophõ
meminit insularũ. Gargades insulæ accepimus obuersæ sunt promõ-
torio quod uocamus hesperii ceras. Has incoluerunt Gorgones mõ
stra & sane usq̧ adhuc monstruosa gens habitat. Distant a continentĩ
bidui nauigatione. Prodidit deniq̧ Xenophon Lampsacenus Ham-
monē pœnorũ regē in eas permeasse. Repertasq̧ ibi fœminas aliti per
nicitate atq̧ ex omnibus quæ apparuerant duas captas tã hirto atque
aspero corpore ut ad argumentũ spectandæ rei duarũ cutes miraculi
gratia inter donaria Iunoni suspenderit quæ durare usq̧ in tempora
excidii carthaginensis. Vltra gorgodes hesperidũ insulæ sunt: Sebo-
sus affirmat dierũ quadraginta nauigatione in intimos maris sinus
recesserunt: fortunatas insulas contra leuã mauritaniæ tradunt iacere
Quas Iuba sub meridie quidē sitas: sed proximas occasui dicit. De ha
rum nominibus expectari magnũ mirũ reor: sed infra famã uocabu
li res est. In prima earũ cui nomē est notiõ ædificia non su[illegible]c fue-
runt iuga montiũ stagnis madescunt. Ferulæ ibi surgunt ad arboris
magnitudinē. Earũ quæ nigræ sunt expræssæ liquorē reddunt amaris
simũ: quæ candidæ sucos reuomũt etiã potui accommodatos. Alterũ
insulã iunoniã appellatã ferunt. In ea pau xIIIæ ædes humiliter ad
culmē fastigiatæ. Tertia huic proximat eodē nomiue nuda omnia:
Quarto loco capraria appellatur enormibus lacertis plusquam refer
ta. Sequitur niuaria aere nebuloso & coacto. ac propterea semper niua
lis. Deinde canaria plena canibus forma etiã eminentissimis. Inde
etiã duo exhibiti Iubæ regi. In ea ædificiorũ durant uestigia. Auium
magna copia: nemora pomifera: palmeta cariotas ferentiã: multa nux
pinea larga mellia: annes salubres: piscibus abundantes. Perhibent
etiã expui in eũ undoso mari beluas. Deinde cũ monstra illa putredi
ne tabefacta sunt omnia illic inficiunt odore tetro. Ideoque nõ peni-
tus ad nuncupationē suã congruere insularũ qualitatē.

F I N I S

Venetiis anno Domini. M.CCCC.
LXXXXVIII. die. x. Marci.

BIBLIOTECA NAZIONALE
FIRENZE

